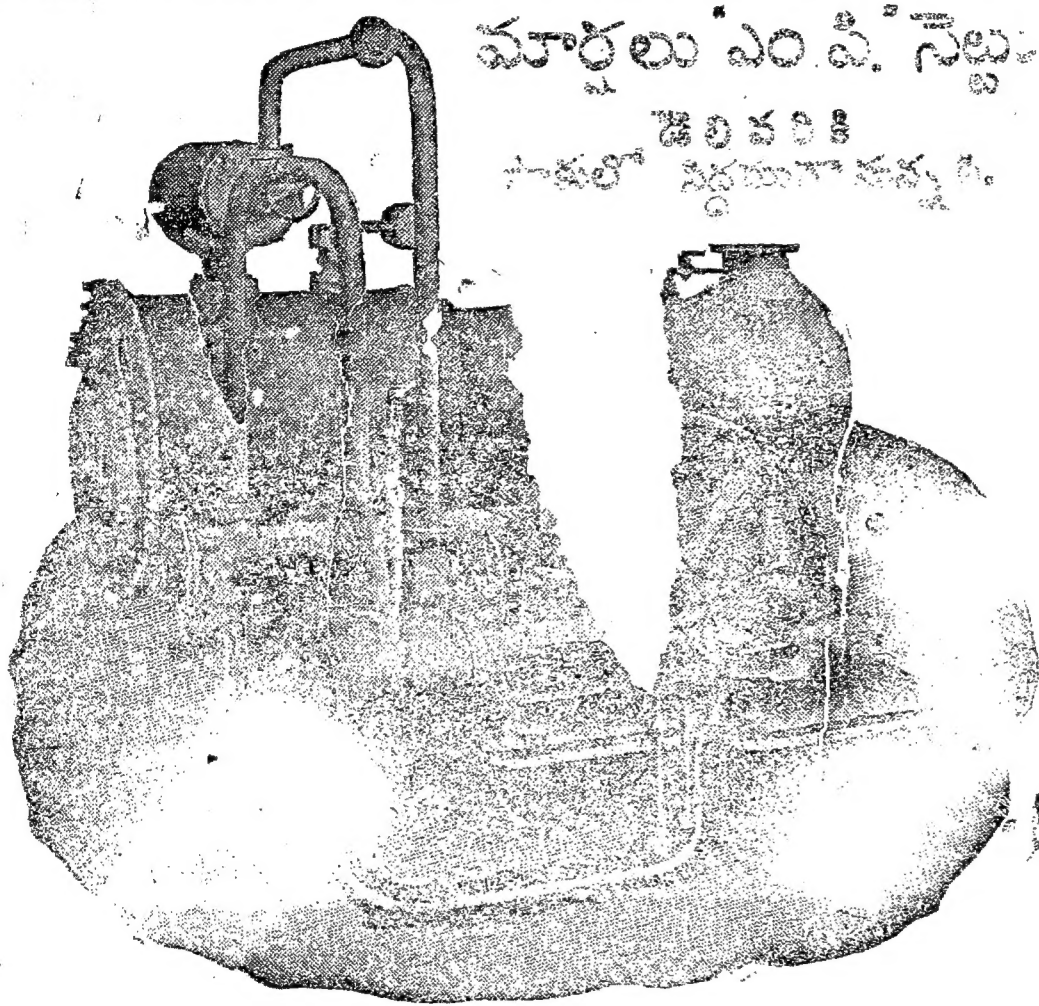

310089 ప్రతిది నము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } టెన్ పట్టణము 1921 వ సం. ఆక్టోబరు నెల 28 తేది శుక్రవారము } No. 172.
పంపుటము. ౮ } చుక్కలి నామ సంవత్సర ఆశ్విన మాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక. ౧౭౨

మార్వలు 'ఎం. పి.' నెట్టు.
జేరి వరికి
గొడుగు నిర్మయగా వచ్చును.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు రేడియో వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సనుండి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్
కాన్టాక్ట్: బెజవాడా, తంజావూరు. నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి చెక్కినది. ఇతర పీడనములను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి నంత మాత్రమున నయముగలదు. సులభ నెల 0-10-0 అగారె

మోహనీలైలము

నీచ 1-5 0-12-0.

తామరలైలము

శబ్ద 1-5 0-8-0

వండ్ల పొడి

శబ్ద 1-5 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఒంటిపాకముతో టా కుపాకి కుక్రసిద్ధముగు కంపెనీవారితో
శ్రయబద్ధది. (8088)

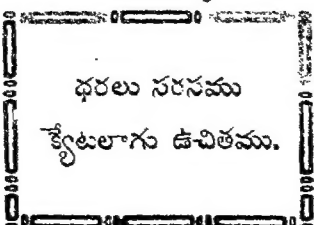

౧౨ గెంబరు.

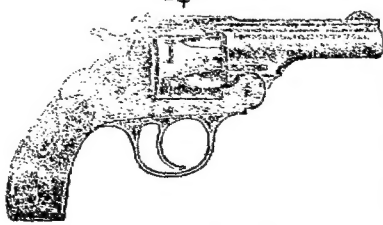
కాలము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి లిండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మృగనవి.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

[స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.]

చిన్నవి. కేబుల్ కెట్టెకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

తక్షణమే

ప్రాసిన రోపాలు ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కంపెనీ వారి త్వరకదుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ. ఆరోగ్యము యావధానము, 36, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

యమ్. సుఖాభిరక్షి,
గోపాలపురం, కొత్తపేటలోను, గోదావరిజిల్లా.

(1088) నాంజాయి నం 13.
 ది. ఆంధ్ర విద్యసౌఖ్య ప్రాధికార కమిషన్,
 హైదరాబాద్, కాశీవాడ.

వాణి వేసే బెడవాడ.

No. 5330.

అంగ్లో-యిండియను డ్రగ్ అందు కెమికల్స్ కంపెనీ.
155 నామ్మూరునీడు, హొంబాలం.

కృష్ణామండల స్థానికసంఘ పాలిటోన్ ను త మధ్యమ పాఠశాలలోద్యోగియ మహాసభ.

వైసభ ఈ నెల 3-4 తేదీలకు నిడదవోలులో వి. యస్. కృష్ణారావు పంతులుగారి ప్రతినిధిత్వ క్రింద జరిగెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు ఆచంట నూర్యనారాయణరాజు గారు తమ ఉపన్యాస సందర్భమున మధ్యమశ్రేణి చదువబడిన పద్యములలో ఉపాధ్యాయుల స్థితిని యీక్రింది చిన్ని పద్యమున వివరించిరి.

జీతముగొట్టెతోక, పనినేతపు గాడిదవీపు తృప్తియా మేతకు నోంటెయన్; బనికేమేకలగాచెడు గొల్లవాడు ప్రఖ్యాతికెల్లి; యింకనధికారము జూపగ బోడిమేక యీ రీతినినుండు మంచును విరించి లిఖించి సృజించె నొజ్జలన్ || ఆభయం దీదిగువ చూపిన ముఖ్యతీర్థానము లామో దింపబడినవి.

(ఎ) కృష్ణాజిల్లా ప్రభుబోర్డువారు తమపాలనమందున్న యింజనీయరింగు, మెడికల్, క్లెరికల్ డిపార్టుమెంటులవారికి టెంపొరరీ ఆలవెన్న ఇచ్చుచు వారిపాలనమందున్న పాఠశాలలోద్యోగియులకుమాత్రము ఇవ్వలేమని నె 118 రు—25-7-21 నతీర్చిన తీర్మానము దారుణమై దయారహితమై యున్నది.

(బి) వారిపాలనమందున్న 18 పాఠశాలలోద్యోగియుల కీయవలసిన టెంపొరరీ ఆలవెన్న మొత్తము రూ. 20500 లలోనె 1184—22-11-18 రు జీ ఓ ప్రకారము 8 పాఠశాలల వారికియవలసిన అల్లవెన్న రూ. 12000, లు దొరతనము వారే భరింతుగనుక తక్కిన 5 పాఠశాలలకు బోర్డువారు రూ. 8500 లు మాత్రమే వ్యయపఱుపవలసి యున్నది.

(సి) ఈరాజధానిలో నించుమించుగా నన్ని జిల్లా బోర్డులవారు తమ పాఠశాలలోద్యోగియులకు కూడ నిచ్చుచున్నారు. గనుక సదరుతీర్మానము వెంటనే పునరాలోచనకుదెచ్చి యీ పాఠశాలలోద్యోగియులకుకూడ 1921 సం॥ ఏప్రిలు నెల మొదలుగా టెంపొరరీ అల్లవెన్న తప్పకయిప్పించవలయు వని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

దొరతనమువారు తమ యుద్యోగియుల కందఱికి టయమ్ స్కేలు కాంక్షనుచేసియున్నారు గనుక దానిననుసరించి గంజాము చిత్రూర్జిల్లాబోర్డులవారు తమ పాలనమందున్న పాఠశాలలోద్యోగియులకు టయమ్ స్కేలు కాంక్షనుచేసియున్నారు గనుకను కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు తమపాలనమందున్న యింజనీయరింగు, మెడికల్, క్లెరికల్ కాఖలవారికి నీయవైయున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది గనుకను ఈజిల్లాలో జీ వ న వ్యయ స్థితిని కనిపెట్టి యీక్రింది టయమ్ స్కేలు వారల కాలలకు గూడ కాంక్షనుచున్నట్లుకు ఉద్యోగియుల సర్వీసునుబట్టి ఆది ఆమలలో పెట్టుటకును ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

యల్.టి.లు—100-5150-10-250, ఎస్.ఏ.లు ఇంటిర్మీడియేట్లు 60-4-100-2-120, మెట్రిక్యులేటు యస్. ఎస్.ఎల్.సీ. 45-3-90, మిడిల్ స్కూలువారు 30-2-50, పండితులు సీనియర్లు 60-3-90, జూనియర్లు 40-3-70, డ్రాయింగుటీచర్లు అడ్వాన్సుడ్ 40-2-60, ఇంటర్ 30-2-50, కంట్రైయిండ్ టీచర్లు 40-2-60, జమ్నాస్టిక్ టీచర్లు సీనియర్లు 30-2-50, జూనియర్లు 25-1-40, హైస్కూలు గుహాస్తా 30-2-50, అసిస్టాంట్ క్లర్కు 25-1-40, లైబ్రరీయన్లు 25-1-40, మిడిల్ స్కూలు క్లర్కు 25-1-40, వైస్ చాన్సలర్లు 15-1-25, బంట్లూరు 12, 12, 12-1-20, హైస్కూలు హెడ్మాస్టరునకు అల్లవెన్న 50, మిడిల్ స్కూలు హెడ్మాస్టరునకు అల్లవెన్న 25.

బోర్డువారు తమయుద్యోగియుల యుపయోగము నిమిత్తము ఏర్పరచిన ప్రోవిడెంటు ఫండునకు ఇదివర కిచ్చుకొట్టి తక్కువగానున్నందున ఆ వడ్డీ నూటికి రు 6 చొ॥ నిచ్చుటకు తీర్మానింప ఈ బోర్డువారు గత ఏప్రిల్ నెలలో ఆపివేసిన తీర్మానము పునరాలోచనకు తేవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు. మున్నగు తీర్మానములు గావించబడినవి.

బయోమీనము
వైద్యవిద్య
ఆయుర్వేదశాస్త్రకర్మములకు మార్గదర్శి
అన్ని భావలలో దొరుకును.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
27, చీనాబజారు, మదరాసు.

చల్లారాం గెయానుచందు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రేష్ఠతమమైన రకముల పట్టు జవిళిదిననులు, విధవిధ ఉడుపులు మున్నగువాటికి చాల ప్రసిద్ధికెక్కినది. పలు రకముల రంగులు గల జవిళిదిననులు అమితముగా మావద్ద స్టాకులో నున్నవి. న్యాయమైన ధరలు చొప్పున విక్రయించబడును. శ్రేష్ఠతవిషయమై మీకు మనస్ఫూర్తిగా తృప్తిని కలుగజేయును.

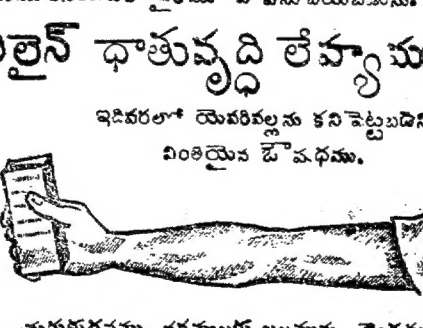
చల్లారాం గెయానుచందు

అద్దములచే అమర్చబడిన పాపు
9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మహాత్ముని గ్రంథములు

నర్మోత్తమ రాయ కృతులు

మూర్ఖరాజు : అన్యతమైన కథ. నాటకము వలె నుండును. పదచేయుట చేతితోనా నెత్తితోనా అనుట ఇందు రమ్యముగా వివరింపబడినది. చదువను చదువను కడుపుబ్బనట్లు నవ్వవలసియుండును. వెల 0-8-0
నీతిధర్మము : జీవితరహస్య మిందమిడియున్నది. నీతిబలముయొక్క అప్రతిమానత్వము ఇందు చక్కగా వివరింపబడినది. సులభమగు సరళశైలి. వెల 0-8-0
నంపూర్ణస్వరాజ్యము : సి. ఎస్. ఆంధ్రానుగారి అద్వితీయమైన శేఖలకు గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారి యనువాదము. వెల 0-8-0
వేదంకం వెని, మద్రాసు. (3223)

విరిలైన్ ధాతువృద్ధి లేహ్యము
ఇదివరలో యెవరికైనా కనిపెట్టబడిన వింతయైన ఔషధము.

చురుకుదనము, నరములకు బలమును, మెదడునకుబలమును మొదలగువానిని వృద్ధిపఱచి నుఖ మిచ్చునది. ఈ విరిలైన్ కదా, "కామదేవుడో" అని కలవతగినది. దీనిని ఉపయోగించినవారికి దీని నిజము తెలియవచ్చును. అనేక ఆంగ్లేయశ్రీ, పురుషులచే వాడబడి, వారిలన నుంచి సృష్టికేట్లు పొందబడియున్నది. 32 పూటలందు బుడ్డి 1-కి రు 3-0. ఒకనెల ఔషధము (3 బుడ్లు) రు 9-0-0.
వైవిలాసము:— విరిలైన్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 377, మాంట్ రోడ్, మదరాసు.

ఓటో మోహిని 2833
మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనక పెండ్లింట్లు విందులు సమయములలో నైనక ఈ ఆత్మరను యుపయోగించిన మంచి రోజుపుష్పముల వాసనను యిచ్చి వనసుకు ఆనందమునుముఖమునకు కాలి నిచ్చును.
రోబినియా తైలము
వేసవికాలములో ఉపయోగించుకూ వచ్చిన నేత్రములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోనూ అవశ్యకము. ఎల్లిబోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రు 2, 1, 0-12-0, 0-8-0
రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0
Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి. మాం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మదరాసు

గోదావరి వార్తలు

(స్వకీయ విశేషములు)

అసహాయోద్యమము

చామర్రకోట, 22 వ అక్టోబరు:—అసహాయోద్యమమునకు స్వదేశీ ప్రచారభాగము విశేషముగ జరుగుచున్నది. కాం ప్రాసుసంఘములు సాధ్యమైనంతవఱకుగా బట్టలను యిండ్లకు పంపించి అమ్ముచున్నవి. విదేశీ వస్త్రములు పోగుచేయబడుచున్నవి. రాట్టములు మగ్గుములు విరివిగ నెలకొల్పబడి పనియందు పెట్టబడినవి. కాం గానుసంఘములు కాక, కాకినాడ ఆర్. కె. కంపెనీ వాంఛించి విదేశీ వస్త్రములు విస్తారముగ దిగుమతిచేయునట్టి వస్త్రకంఠసములు, పేడవాడు మొదలగు గ్రామములందు రయి తులచేత స్థాపించబడిన వడుకుమాలు బట్టలసంఘములు, విడి మనుష్యులు వేశభక్తిపూర్వకమున బట్టలను సప్రయచేయుచున్నారు.

గండ్లవీధి కుయూనియట్ ఎత్తివేయుమని సిఫార్సు

కాకినాడ తాలూకా గండ్లవీధి గ్రామస్థులు లోకల్ ఫండు యూనియను లాభములు అక్కరలేదని కొరకొనగా కాకినాడ తాలూకా బోర్డువారు గొల్లమమిడాడ యూనియను లోనుండి విదేశీయ సిఫార్సు చేయుటకు ఏకగ్రమ్ముగ తీర్మానించిరి.

కొన వేంకటరాయశర్మగారిపై 144 సెక్షను

క్రయోగము

అనంతపురముజిల్లా, ధర్మవరములో ప్రచారకులుగ నున్న కొన వేంకటరాయశర్మగారు పురప్రముఖులతో యోజించి నేత నేయువారందరిలోను తులకట్టపద్ధతి అనుసరించి వారివారిజాతు లలో నేవ్వరేని త్రాగిన అట్టివారు ఆపరాధముల నీయననియుం దురినియు, తులబహిష్కారము జరుగుననియు, మున్నగునిబంధ నల నేర్పజుచుకొని వారివారితగాయదాలను సయితము పంచా యితి మూలకముగనే పరిష్కరించుకొనునట్లు కట్టడియొనర్పిరి. ఆదినునుండి దినుసునకు రెండువందల రూప్యములకు పైబడి ఆదాయమురాకలకల్లుఅంగడి దినుసునకు మాడురూప్యములు కూడ రాకపోయినది. రెండుమాసములవఱకు నుపన్యాసముల నీయగూడదని ధర్మవరములోని సెకండుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు అక్టోబరు 14వ తేదీన పీఠికీ యుత్తర పంపిరి.-ఎం. రంగారావు.

1921 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 19 తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 5 ఘంటలకు చిత్తూరు మండల జాతీయోపసంఘసభ తిరుపతియందు సమావేశమయ్యెను. మండల సంఘాధ్యక్షుడగు శ్రీయుత చేటూరు దొరస్వామయ్యంగార్లవారు రానందున చిత్తూరు పురవాసులగు శ్రీయుత మాడబూరి రంగస్వామి అయ్యంగార్ల వారిని అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనిరి. అన్ని తాలూకాల నుంచి సభ్యులు విచ్చేసిరి. దిగువ తీర్మానములను యేకగ్రమ్ముగా ఆమోదించిరి. రాట్టములను వృద్ధిచేయుటకు తిలకు స్వరాజ్య నిధినుండి వేయిరూప్యము లొసంగబడెను. కరాచీ, కిలాఫత్ తీర్మానములను బలపరచిరి. యువరాజుగారు యిండియాదేశ మునకు కాలుపెట్టెనోజూస, మృతానునకు వచ్చేనోజూసను హరితాశములను జరిపి ప్రతియూరనుండి ఆసమ్మతుల తెలుప వలెననియు, గవర్నరుగారు తిరుపతికి చిత్తూరికి వచ్చేనోజూసలో కొట్టుముసి సన్మానింపక బహిష్కరింపవలెనని, చీరాల, కేరళ సహాయనిధులకు చెరి 25 రూప్యముల నొసంగుట, రెండవ తీర్మానమును ఉపపాదించి బలపరచిన తర్వాత ఆగ్రాసవాధికులు వానికల్ల కలుగు సాధక, బాధకములను విపులముగ తెలియ జేసిరి. పిమ్మట అనేకమంది సభికులు శ్రీమంతుల తీర్మానమును అతిగంభీరముగా దృఢపరచిరి. పంచమసభ్యుడు అందరితో బాటు హాస్పాండుట కిజే మొదటికడవ.

శుద్ధ దేశి (3203)

చేతివస్త్రములతో రియూచేయబడిన పురుషముల కాట్కము ట్టిడ్లు, ఒకనూటకు కావలసినట్టిదు ధర అన్ని చార్జీలు కలిపి రూ. 14 లు. రెండు అణాలు ప్రాంతు పంపిన వారికి కాంపిలులు పంపబడును. ఇంగ్లీషు లేక శురుడు, భావ లో ఉత్తరములు ప్రాయశలెను.

CANAUD & Co., Srinagar, Kashmir.

నిర్భయముగ ఆయూచేయబడిన శాస్త్రీయ బొగములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హరిస్ రోడ్, హంటురోడ్ - మదరాసు.

చైతన్యము!

బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు

స్వదేశీసంఘము!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిచాన, మద్రాసు.

చీరలు, రవితులు, రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పాతళ్లు, చిత్రాడలు, వ్రేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి టిఫిన్సెట్లు, ఇతర వాటిలో నాలు రకములు, కోటు, వారమళ్లు, మొదలగు నూదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనుప ట్రంకులు, అశీను కుప్పయో వర్త రకములు, వైన వేనుకొను నవి మానద అనేక గియకొను వైకము పెట్టల కాన్వాసు కేసులు, బ్రీపుసంచులు అంగవస్త్రములు, భోవతులు మొద విభిన్న వింతయైన మొదలగునవి ఫలవిభవదీరిలలో నూ యొద్దగలవు. అగునవి అనేకమాదరిలలో మా వద్ద మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నివటవోటు చాలదు. సిద్ధముగా స్టోరులో నున్నవి.

సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన ప్రాంచీని తెజవియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అమరావతి, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియూ, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియూ వారి వారి అంత నుకు తగినట్లు పువయోగించునట్లు పెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న పువయోగించును తగిన ఫరిగ పట్టు నూలు జవీరి రకములను రిప్పించి, స్టోరు చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

విచిత్రమగు స్వాతంత్ర్య చిత్రపటము

ఇండు స్వాతంత్ర్యయుక్తయు, బానిసత్వయుక్తయు నిజస్వరూపము అత్యద్భుత శిల్పనాచాతుర్యముతో చిత్రపటమిది. స్వాతంత్ర్యభిమానుల కిది హెచ్చరికను బురికొల్పుటయే గాక స్కూలు బాలురకును, చిత్రలేఖ కులకును మిక్కిలి విశోదకరముగా నుండును. (8208)

కాపీ 7 అణాలు;
3 కాపీలు రూ 1 మాత్రమే

M. S. M. Row,
Artist & Nature cure Advocate.
Masulipatam.

వి. పి. లు త్రిప్పివేసినచో నష్టచుగును గాన 4 అణాలు ముందుగా పంపవలెను.

ఏకమూలికా ప్రయోగమునట్లు - సర్వరోగములకును

వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి

“దేవామృతరసము”

(3212)

ఇయ్యది సిద్ధులచే నుపదేశింపబడి నమూనెలచేత నూతనముగ తయారుచేసి వేసజేలుగా విక్రయచుగున్నది. ఏవిధ మైన పథ్యములేక మనుష్యులకు వచ్చెడు సకలరోగములను బాగుజేసి అనేకయోగ్యతాపత్రికలను బడసియున్నది. ఉపయో గించెడి విధానమును బుడ్డి కెంబ పంపబడును. అర అవున్సు బుడ్డి ౧ కి రు ౨. కాలు అవున్సు బుడ్డి రూ ౧ మాత్రమే. వి. పి. చాణ్డి ప్రత్యేకము. వలయు వారలు దేవామృతరసము కంపెనీ, (ప్రావైటరు: ములుకుట్ల నరసింహావధానులుగారు, కరూరు, ఎన్. వి. ఆర్. తిరుచివాడజిల్లా.

మాతృనేవక అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

దత్త మం డ ల ము లు.

మిమోరాండమ్ ఆఫ్ అసోసియేషన్.

- ఈ కంపెనీ పేరు మాతృనేవక అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.
- ఈ కంపెనీయొక్క రిజిస్ట్రు కాన్యాలయము మదరాసు కోస్తాకు చేరిన దత్తమండలముల లోపుగా నుండగలదు.
- ఈ కంపెనీ ఈక్రింది యుద్దేశములతో స్థాపితమగుచున్నది:—
  - (అ) ముద్రణాయంత్రాలయమును స్థాపించి జరుపుట,
  - (ఆ) ప్రజోపయోగార్థము తెలుగులోను, ఇంగ్లీషులోను గ్రంథాదికములను ప్రకటించుట,
  - (ఇ) పుస్తకముల అంగడి స్థాపించి గ్రంథ విక్రయ వ్యాపారమును సాగించుట,
  - (ఈ) కాంగ్రెసు మతమున కనుకూల మగు రాజకీయవిషయములతో చేరినట్టియు ఇతర విషయములకు సంబంధించినట్టియు పత్రికలు, సంచికలు మున్నగునవి ప్రచురించుట,
  - (ఉ) ఈ వైయుద్దేశములను నెఱవేర్చుటకు కావలసిన ఇతరకార్యములు సర్వమునుచేయుట,
- ఇందులో చేరు సభ్యుల ద్రవ్య విషయక మైన జవాబుదారి వారిండులో తీసికొను వాటాల మొత్తమునకు మించినదికాదు.
- ఈ కంపెనీ మూలధనము రూ ౨౦,౦౦౦. ఇది విశేసిరూపాయల ౪,౦౦౦ వాటాల క్రింద విభజింపబడియున్నది.
- మిమోరాండం ఆఫ్ అసోసియేషనులో వేయబడిన వాటాల ద్రవ్యము వసూలయిన తోడనే కంపెనీ పని ప్రారంభము కాగలదు. [నుండవలెను.
- దైర్యులు కడవికి అర్హతలుగుటకు మొదలు ౨౦ వాటాలయినను తీసికొనినవాడుగా ఈక్రింది పేర్కొనినవారు పేరికెదుట నమూనైన వాటాలు తీసికొనుట కంగీకరించినారు. (జాయింటు స్టాకు కంపెనీల ఆక్టులో మొదటి పెన్యాలునందు కంపెనీల కార్యనిర్వాహకమున కై వర్గపెన నిబంధనలు ఈ కంపెనీ కార్యనిర్వాహణమునకై ప్రస్తుతము అమలులో నున్నవి). పేరులకు దరఖాస్తులు కంపగోరువారు కంపెనీ పేరట కర్నూలుకు వ్రాయవలయును.
  - మేడం - వెంకయ్య శెట్టి,
  - కసిరెడ్డి రామిరెడ్డి,
  - బం - నారాయణమూర్తి,
  - గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు,

ఒక గొప్పలాభము (3153)

రూ 115 లు చెల్లించి రూ 500 మీ అనంతరం మీ వారసులకు కిక్కిరించును. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచివెట్టబడును. రూ 1000 కంటే తక్కువ యివ్వబడును. 31-10-21 తేదీవరకు విజయవాడ, రాజ్ గుండ్లపల్లి, తిరు వరహస్థులు తక్షణం పంపుకొనుడు.

డి. ఎస్. పోస్టుబాక్సు నెం. 267, మద్రాసు.

పాండరిక మాహాత్మ్యము

ఇది తెనాలి రామకృష్ణకవి ప్రణీతముగా పాండరంగ మాహాత్మ్యమునందలి ముఖ్యకథాభాగాలనుబట్టి పద్యరూప భావములు బిరువోహంబు సులభశైలియందు వ్యాఖ్యచేయుచు చక్కగ గమకూర్చబడి ముద్రలు ముట్టగట్టుచున్న సద్గ్రంథ రాజము.

వెల రూ 0-8-0

ఇదియొక చక్కని పత్రము. కథావిధాన మగ్గము. కల్పన మత్యాశ్చర్యకరము. ప్రారంభించిన చివరవరకు చదవకమానర. పులికాశాసనము, పండితులు మిగుల పొగడియున్నారు.

విలాసము : ఆర్. కె. సి. గ్రంథాలయము,

(264) ఆంధ్ర, గుంటూరుజిల్లా

స్వరాజ్యగ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు

జనసామాన్యమున కింపుక నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-8-0

(2) స్వరాజ్యచక్రము

(శ్రీమతి సరళాదేవి చౌదరారిగారి యువస్వాసనము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు శైలి 12 ప్రతులు, రూ 1-0-0

(3) హిందవ స్వరాజ్యము

(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భావగంభీరమున ఉండవలె తర్జుమాచేయబడినది, 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేశరజ్యము

(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి ఆమూల్యవ్యాసములు తెలిసింపబడినవి) ఇదిదలి పదములు మూలముగాని పలుకులు గావు. 0-8-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము

0-4-0

ఇండియా ఏజెన్సీ బీరో,
ప్రింట్ చేసెను, మద్రాసు.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీగాంధీ మహాత్మ్య ప్రణీతము

విషయసూచి : మొదటిభాగము : 1 ఆరోగ్య మనగా నేమి, 2 కఠినము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము, 6 లహరీ నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 దుస్తులు, 9 సంభోగ నియమము.

రెండవభాగము : ఆధ్యాత్మము : 1 వాయుచికిత్స 2 జలచికిత్స 3 మట్టిచికిత్స 4 జ్వరముకాని నివారణము, 5 మల బద్ధము, 6 జిగురు రోగములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగములు-మహాదికము, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-ప్రసవము, 9 శిశుపోషణము, 10 ప్రమాదములు, నీటి గండము, 11 కాలిబిళ్ల, బొబ్బలు, 12 పాముకాటు 13 తేలుకుట్టు మొదలైనవి, 14 ఉపసంహారము.

ఆంధ్రీకరణము

గూడూరి రామచంద్రరావు గారిచే ప్రకటితము

అచ్చులో నున్నది

అతిశీఘ్రముగ వెలువడును.

వెల 0-8-0

ందువల్ల వచ్చులాభము దత్తమండలములలో కలవు నివారణకును, రాట్టములు- మగ్గములకును వినియోగించబడును.

గూడూరు వెంటనే యీ దిగువచిరునామముకు వ్రాసివ్రాసెను. "నేనానంధము, గుడివాడ, కృష్ణజిల్లా"

అభేదానందస్వామి

రంగూనులో నువన్యాసము

అభేదానంద స్వామిలవారు ఇటీవల రంగూను వెళ్లిరి. వారిని ప్రజలు, జూబ్లీహిల్స్ గావించిరి. ఆ సమయమునందు స్వామిలవారు యస్వస్థులైరి. వారి యువన్యాసములోని ముఖ్య విషయములను క్రింద ముద్రించుచుంటిమి :— నేను పాతిక యేండ్ల నుండి పార్వజనీన మతమునంతటి సత్యసిద్ధాంతములను, పాశ్చాత్య జేశజాలకు బోధించుచుంటిని. నేను ప్రజాసేవచేయుచుంటిని. నామరూప రహితమయినట్టియ, లోకవ్యాప్త మయినట్టియ సర్వజనీనమహిమను వ్యాపించుచుంటిని. వివేకానందస్వామిలవారు ఈమతమును మొదట పాశ్చాత్యులకు బోధించెను.

సత్యమద్వితియమైనది. దాని నేపేదతో పిలిచినను సత్య మసత్యమే-దానినెట్లు ఆరాధించినను స్వరూపము మాత్రమేందు. సత్య మొకరిసాత్తు కానేరదు. ఒకజాతి, ఒకమతపు ధనము కానేరదు. సత్యము సర్వవ్యాప్తమైయున్నది. సత్యము సర్వత్ర కలదు. పాయువువలెనే అది సర్వత్ర కలదు-పాయువును పూర్తిగ తీసి వేయజాలము. పాయువు వీచుచుండును- పోవుచుండును. మరల వీచుచుండును. సత్యముకూడ నిట్లే. మనము సత్యమునందు జీవింతుము. మనము సత్యమునందు దవతరించితిమి. మనము అన తారములను చాలించునప్పుడు సత్యమునందు లీన మగుదుము. ఇంద్రియగ్రాహ్య విషయములు సత్యము కావు; అనిత్యములు అవి కొంతకాలముండి అంతరించును, అవి యెక్కడి కేగునో తెలియదు.

మేము శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస స్వామియొద్దకు పోతిమి. మేమప్పుడు సంకయాత్మకమై యుంటిమి- మాకు దేవుని యందును మతమునందును కూడ నమ్మకము లేదు. మేము స్వామి చెప్పమాటల నాలకించితిమి. రోజులు, నెలలు గడచెను. ఆయన డేలోపము లేకుండెను. ఆయన మహాపురుషుడు. మేము ఆయన పాదసేవ చేయుచు తన్మయులై పోతిమి. మేము తల్లిదండ్రులను మరచితిమి. ఇంటిని మరచితిమి. బంధువులను మరచిపోతిమి. మేము సర్వమును మరచితిమి.

ఇంకొక విశేషము ఆమెరికను క్రిష్టియనులు వారి దగ్గ రకువచ్చిరి. స్వామియందు వారు క్రైస్తవజేవుని చూచిరి. వారు క్రైస్తవజేవుని పూజించినట్లే స్వామిని పూజించిరి. మహమ్మదీయమతస్థులకూడ వచ్చిమహమ్మదును వారధినియందు దర్శించిరి. సిక్కులు తమపరమార్థమును వారయందుచూచిరి. బౌద్ధులు వారి ని బుద్ధునివలెనే పూజించిరి. వైష్ణవులు విష్ణును శైవులు శివుని వారయందు గాంచిరి. విశ్వేశ్వరుని పూర్ణసత్యము వారయందు మూర్తీభవించియుండెను. జేవత్య మాయనయందు పూర్ణముగ ప్రకాశింపుచుండెను. మా సంకయములుపోయెను. మేము జ్ఞానోపదేశమును పొందుచుంటిమి. బ్రహ్మసమాజకులగు శకవచంద్రసేనుడు మున్నగువారు కూడ వచ్చుచుండిరి. దివ్యజ్ఞాన సమాజములను వచ్చుచుండిరి. ఆయన మహాత్ముడు.

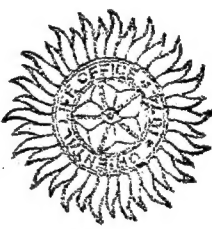
శ్రీరామకృష్ణ భగవానునిట్లు చెప్పెను :— డెడివారు, "భగవంతుని కేయాడంబరములేదు. మనకు వికారము లేదు. అందుచేత భగవంతుని దర్శింపజాలకున్నాము. కావున భగవద్దర్శనము కొరకు ననము, అఖనిక నాగరికము నందలి వికారములను మానుకొనవలెను. మానుకొని శుభవులనై నిరాడంబరముగ నుండవలెను. క్రైస్తవుకూడ నిట్లే చెప్పెను. శుభప్రవృత్తి లభించిన గాని భగవద్దర్శనము కలుగదని చెప్పెను- వికారములు, అహంకారము, కోరికలు, వాసనలు, జేవాభిమానములు బంధువులందు గల మోహము పోయినగాని భగవానునిదర్శనము కలుగదు- అ వృత్తి కలిగినప్పుడే జేవత్యము సిద్ధించును. దృష్టి అంతర్మూఖమైనప్పుడు మనలను మోహపెట్టు వికారములుపోవును- అప్పుడు సర్వసమస్తము కలుగును. భగవంతుడు భావ్యాభ్యంతరములందు ప్రకాశించుచున్నాడు. అంతర్మమునందు మాడనిజే భావ్యాభ్యునందు అతనిని చూడజాలవు. భగవానుడు నీలోనే యున్నాడని క్రైస్తవ చెప్పలేదా? కాని దానియర్థము కొద్దిమంది క్రైస్తవులు మాత్రమే నేడు గ్రహించుటకు తంటాలు పడుచున్నారు. నేడములలోకూడ నిదియేకలదు. అన్ని మతములలో నిట్లేకలదు. "ఆత్మయే ఆత్మ సద్ధరింపవలయు నని" కృష్ణభగవానుడు గీతయందు చెప్పియున్నాడు. సత్యోపలబ్ధి పొందినవారి యందు అభిప్రాయ భేదములేదు- బ్రహ్మపదార్థ మొకటియైనను, భిన్నమతముల వారు భిన్ననామములతో పిలుచుచున్నారు- సత్యమద్వితియమైనది. కావున దేవు డొక్కడే- భిన్నమతముల నానుభవించునామములతో నభివేదిత ఆరాధించుచున్నారు- శ్రీరామకృష్ణ స్వామి వివిధమత సమన్వయము చూపెను. కావున హిందువులకు మహమ్మదీయులకు భిన్నమతస్థులకు భేదముండకూడదు.

మనమందరము సోదరులము. రంగములోనన్ని జాతులవ్రజలు కలరు. అన్ని మతస్థులు కలరు- నీవు నీ మతమును గ్రహించి పరమహంస స్వామిబోధించిన విశ్వసత్యముతో పోల్చి చూచినచో క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులును సోదరులే గాని యవ్యులుగానని గ్రహించువు. నీవువారిని ప్రేమించువు. ఆత్మయొకటే గనుక నీ స్వరూపమే యని గ్రహించువు.

ఆధునిక నాగరికమునకును ధర్మమునకు చాల వ్యత్యాసము న్నది. కాని ప్రాచీన భారతవర్షపు నాగరికము ధర్మమే ప్రయోగము. అందుచే ప్రస్తుతమునర్తక కాంక్షయే ప్రధానధర్మముగగల పాశ్చాత్య నాగరికముకంటె, భారతనాగరిక ముత్కృష్టమైనది. పాశ్చాత్యనాగరికము నశించును.

ఇప్పుడు మారినయొగ మారంభమగును. మారినజాతిపుట్టును. ధర్మము వ్యాపించును. బీదలను సేవించి యుద్ధరించువారు ఉత్తములు- సేవజేవత్యమును ప్రకాశింపజేయును. మారనసేవలు ధన్యులు- తక్కినవారు పశు పాయులు- వారు క్రీస్తుబోధించిన ధర్మముల నాచరించుటలేదు. జేవత్యము సిద్ధించిన మానవునకు శత్రువులుండరు. నాకెవరు శత్రువులులేరు. జేవ్యమును జేవ్యముచేత పోజాలదు- మేమవలననే పోజలయును. మనము కత్తిమాయము- మనము మన సన్నిహిత ప్రజను ప్రేమించును.

పాశ్చాత్య జేవములందు కార్మికులకును, ధనస్వాములకు పోరాటములు కలుగుచున్నది. పోరాటము నుండి తరించువార్లము కానవచ్చుట లేదు. పోరాటము లేకుండ నెట్లు చేయగలము. ధర్మము వలననే అది కాంక్షింపవలెను. ధర్మ పద్ధతులకు విజయము కలుగును. ఆ విజయము భారతీయలకబిట్టు- జేవత్యము పొంది, శత్రువులులేని నరసి నివారించువారెవరుండరు. భగవంతుని ఆశ్రయించుకొనునానికి శోగములుండవు భగవంతుని కెప్పుడైన జబ్బుచేయనా? చేయదు. అట్టిది మన కెందుకు చేయవలయును. మనమును భగవంతులమే. అందరము భగవంతుని పుత్రులము. అందరము సరిసమానులమని ఉపలబ్ధి పొందలేనియెడల, పోనీ భగవంతుని పుత్రులమని జ్ఞాపకము పెట్టుకొనవలెను. సత్యమును దర్శించిన యెడల మిరు మృత్యువును దాటగలరు. ఇందుకు వేరమాన్యము లేదు- జీవించియున్నప్పుడే ముత్తులము కావలయునుగాని చనిపోయిన తరువాత ముక్తికలుగదు. సరియైనచింతనము లేనియెడల ముక్తికలుగదు- అదియే ఉత్తమవిద్య- పున పిల్లలయందు చింతనా కక్షిని వికసితచేయవలయును- ఇదియే విద్యయందలి పరమాదేశము- దేవము మనయందున్నాడను జ్ఞానము కలుగవలెను- పిల్లల ది చెప్పవలెను- జీవన్ముక్తి కలిగెటట్లు వారికి విద్య నేర్పవలెను.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైసెన్సురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి.

మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ఆఫీసర్

మొత్తము రూ 5,46,00,00 వైగానే యున్నది.

1920-వ సంవత్సరము నందు

వర్షాబిది 91,03,338-0-11

ఇప్పుడు వరుగు చున్న అమ్మా

లెన్సుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునువటికంట్ల ఇప్పుడు పాలిసి

చార్లెస్ బ్లాస్టిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తిరవ్వున దనిచేయుటకే నిష్కల్య కావలయును. వారు అనుభవ శాస్త్రమున నుండి వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరభాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసి మునకు వ్రాయుడు. 672

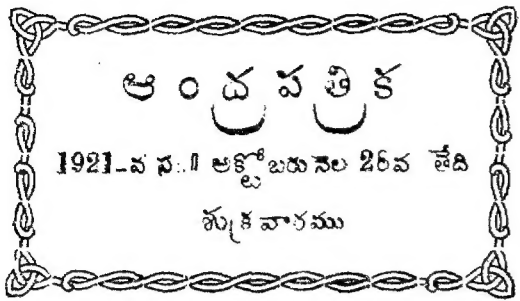
Apply to:—

F. E. Valli Eng, Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
Post Box No. 8, Madras

ప్రకటన.

దీపావళిపండుగ సందర్భమున, పత్రికాకార్యాలయము శేపు మూయబడును. శేవటిదినమందుచే ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ప్రభునభ :

హిందూ దేశము

గతనుంగళవారమున ప్రభువులసభలో, హిందూదేశముగూర్చి కొంతవడి వ్యర్థప్రసంగము జరిగెను. ఇంతకన్న ను సభ వారెక్కును దూరదృష్టితో క్రస్తుతసమస్యను వీక్షించెదరని తలంపవీలులేదు. కామత్సనభలో చర్చజరిగినను, ఇంతకన్న నెక్కుడుప్రయోజనముండునని తోచదు. హిందూదేశమున విషమస్థితి తెచ్చిపెట్టిన మూలకారణమును నివారించ ప్రయత్నింపక, ఏదయో నొకరితన సరిపెట్టుటవలన, సంత్వప్తి ప్రబలనరదు. సిడెహంప్రభువు చర్చను ప్రారంభించుట యుక్తముగనున్నది. ప్రభువులసభకు సిడెహంప్రభువు శిరోభూషణమై వెలయుచున్నాడు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు సయితము బనికరావని వాదించిన సిడెహం ప్రభువు నేడును తనస్థానమును మార్చుకొనలేదు. మాంటాగూగారు ఉద్యోగపదవి నధిష్టించినది మొదలు అధికారము బలహీనమై పోవుచున్నదనియు, తప్పు లొకటివెంటనొకటి జరుగుచున్నవనియు, సిడెహంప్రభువు విలపించెను. హిందూదేశము నూతన సంస్కరణవిధానమును కొనసాగించుటకు అసమర్థత జూపెనట. సంస్కరణములను దేశము నిరాకరించియుండగ, దేశము అసమర్థత జూపెనది తెలుపుట, సిడెహంప్రభువుగారి వాదసరళి కనుగొన్నముగ నున్నది! అధికార ప్రతిష్ఠ షీణించెనని, సిడెహంప్రభువుగారు దిగులు జెంద నవసరము లేదు అది యధాప్రకారముగ నిలిచియున్నది. మాంటాగూగారు ప్రతిష్ఠను నిరసించుచు పార్లమెంటుసభలో వెనుక నిచ్చిన యుపన్యాసము బట్టి, వారు దానిపాదును కదల్చిరని, సిడెహంప్రభువు దిగ్భ్రమజెంద నవసరము లేదు. ఇప్పుటికిని, ప్రతిష్ఠయే పరిపాలనమును ప్రేరేపించుచున్నదని, కనుగొనవచ్చును. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములవలన, అధికారప్రతిష్ఠకు భంగము కలిగెనని సిడెహంప్రభువు విచారించుచుండ వీనిమూలమున ప్రజలహక్కులు మెహంజ లేదనియు, స్వపరిపాలనమున కివి త్రోవజూపుట లేదనియు ప్రజలు భావించుచున్నారు.

దేశమునం దాందోళనమధికమగుటకు విశేష సంస్కరణములనిచ్చుట కారణమున, సిడెహం ప్రభువు భావించుచున్నను, నిజ మదిగాదు. సంస్కరణములు చాల హింసముగనుండుటచేతనే, దేశమునందసంత్వప్తి ప్రబలమయినది. సిడెహంప్రభువు మాంటాగూగారి హితమును వినక సమయముగాని సమయమునందీ చర్చను ప్రారంభించినందులకు, కర్జనుప్రభువు మందలించును. ఇట్టి చర్చవలన కలి

గిన లాభమేమియు లేకబోయినను, చర్చకిది సమయమేలాగాదో తెలియకున్నది. హిందూదేశమున సంధిగ్ధస్థితి జనించి, రానురాను అది విషమమగుచుండ, పార్లమెంటుసభ తంతకాలము మానము చాల్చియుండవలయునో తెలియకున్నది. కంజాబు కిలాఫాత్ సమస్యలను, పార్లమెంటు సభలు పరిష్కరింపలేదు. హిందూదేశ తేమమునకు సంబంధించిన విషయము లనేకములలో పార్లమెంటు సభ ఉపేక్షభావము వహించియున్నది. సంస్కరణములు ప్రజల నేమాత్రము సంత్వప్తిపరుపవని, జాయింటుకమిటీవారి ఎదుట కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఎంతగ విన్నవించినను, వారు పెడచెవిని పెట్టిరి. పార్లమెంటుసభవారు, ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయము నపుడు త్రోసిబుచ్చిరి. సంస్కరణ విధానము తమకష్టములను బాపజాలదని, ప్రజలు గుర్తించి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నాశించుచున్నారు. ఈ తరుణమున స్వరాజ్యము హిందూదేశమునకు సిద్ధింపనిది, ప్రజలు సంతృప్తహృదయులు గానరారు. ప్రధానమగు స్వరాజ్య విషయమును గూర్చి ప్రభువులసభలో నెవరును ముచ్చటించక నిస్సారమగు విషయములతో ప్రొద్దుబుచ్చిరి. ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసువారి గొప్ప తనమును మాత్రము పలువురు సభ్యులు వర్ణించిరి.

హిందూదేశమును నిర్మించిన సివిల్ సర్వీసు ఇప్పుడు కూలిబోవుచున్నదని, ఆంధ్రీలుప్రభువు విలపించెను. సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగులలో వ్యాపించిన సంతృప్తి విషయమై ఆంధ్రీలు ప్రభువు నొక్క చెప్పెను. కలువిధములగు కష్టముల మధ్య నలుగురును సివిల్ సర్వీసు యుద్యోగులకు ప్రోత్సాహమొసగి వారినిరక్షింపుడని, మెట్టనుప్రభువు మొరలిడెను. ప్రభువులసభలో స్వరాజ్యసమస్యనుగూర్చి ఒక్కరును ముచ్చటించి యుండకబోయినను, లండను టైముస్ పత్రిక వేల్పు యువరాజుగారి పర్యటనము గూర్చి ప్రధాన వ్యాసమును వ్రాయుచు, ఉత్సాహవంతులగు భారతీయులు సంస్కరణముల విషయమై సత్వరాభివృద్ధిని వాంఛించుచున్నటులమాత్రము తెలిపినది. కాని తొందరబనికరాదని హితము సగుచున్నది బ్రిటీషుపార్లమెంటును, బ్రిటీషు ప్రజలును హిందూదేశమునకింకను ఆస్ట్రేలియనున్నటుల టైముస్ పత్రిక జ్ఞాపకముజేయుచున్నది ఆస్ట్రేలియ తమ ధర్మమును నిర్వహించనపుడు, ఏమిజేయవలయునో మాత్రము, టైముస్ పత్రిక తెలుపలేదు. యువరాజు గమనముగూర్చి టైముస్ పత్రికలో నెక వ్యాసమును వ్రాయుచు, గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నిరాకరణవాదులనునిరసించి, వారి దుందుడుకుతనమును మితవాదులును శాసనసభ్యులును పోనాడవలయునని హెచ్చరించిరిగాని, సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తి విషయమై యే సంగతిని లిపియుండలేదు. అధినివేశ రాజ్యములపై వీరి కిటీవల నపూర్వాభిమాన ముదయించెను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు, అధినివేశ రాజ్యములు హిందూదేశమునకు బోధ్యమనని వీరింతకుమున్ను నూచించితిమిండిరి. భారతీయుల హక్కుల విషయమై, అధినివేశ రాజ్యములు జూపుచున్న యాదరణ మెట్టిదో యెల్లరకు తెలిసియే యున్నది. అధినివేశ రాజ్యముల సామభూతిని సంపాదించుట కయినను హిందూదేశము స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములను మానబోదని శాస్త్రిగారు ప్రహింపవలెను.

పార్లమెంటుసభవారును, మంత్రులును, హిందూదేశ సమస్యను ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ పరిష్కరించి, ఆ పరిష్కారమును వేల్పు యువరాజుగారి ద్వారా ప్రకటించుచో, ఆంగ్లదేశమునకును హిందూదేశమునకును ప్రేమానుబంధ మేర్పడి, యువరాజు

పర్యటనము జయప్రదముగ కొనసాగును. అందుకు బదులు ప్రజాభివృద్ధిమును నెలవేర్పక వారి ప్రయత్నములను నిరసించ జూచుట, శోచనీయము. స్వరాజ్యముకొరకై పరితపించుచున్న ప్రజలు తమ మనోరథ మిడేరు పరకు, వేరొక విషయమును గూర్చి విచారించ నరకు. వినోదములతో ప్రొద్దుబుచ్చుటకు వారికి మన సొప్పదు. ప్రభువులసభలో చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు తెలిపిన సంగతులు గమనార్హములు. భారతవర్షమున, వర్షసమస్య ప్రబలముగ నున్నదని, చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు సూచించుచు, హిందూదేశమునందు మాత్రమేగాక ప్రపంచమందంతటను శ్వేతజాతుల ప్రాబల్యమును శ్వేతేతరులు ధిక్కరించుచున్నటుల బలికిరి. బ్రిటీషు జాతీయాధిక్యము నాధారపరుచుకొని, తాము వెనుకపరిపాలించినటులును, హిందూదేశమునందది బనికరాదని ప్రజలు వాదించుచున్నటులను, వారు నుడివిరి. ఈ తగాదాతీరి, ఉభయ జాతులకును సఖ్యము గుడురుటకు, స్వరాజ్యమే ప్రధాన సాధనమైయుండ, శాసనసభలను సమ్మొకొనవలయునని చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు బలుకుట విచిత్రము. సహాయ నిరాకరణోద్యమము స్వరాజ్యసంపాదనముకొరకే బనిచేయుచున్నది. చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు దాని నెంతగ నిందించినను, దానిమూలమున స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించునని భారతీయులు భావించుచున్నారు. ఈ యుద్యమమును నిరసించి దండన విధానము నవలంబించి నంతమాత్రమున, అది యడగిపోవదు. దానితో బనిలేకుండ జేయవలెననిన, ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును పార్లమెంటుసభవారు, గుర్తించుటయే ఫలప్రదమగుమార్గము. క్రస్తుత సందర్భమున తమ యిష్టమువచ్చిన చర్యల నవలంబించుటకు రాజ్యప్రతినిధిగారికి స్వాతంత్ర్యముగలదనియు, పార్లమెంటు సభ వారేమాత్రము జోక్యముకలుగ జేసికొనకూడదనియు, కర్జనుప్రభువు పలికెను. చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారును అట్టి హితమునే యొసగిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సహాయకార్యదర్శియగు లిట్టను ప్రభువు ప్రభుత్వచర్యను సమర్థించుటతో చర్చముగిసెను. పార్లమెంటుసభవారు, భారతీయాభిలాషలను సఫలము గావించెద రను నాశ తొలగి పోవుచున్నది. ధర్మబద్ధ మగు స్వప్రయత్నముల వలన హిందూదేశము స్వరాజ్యమును త్వరలో బడయకమానదు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి, ద్విగుణీకృత ప్రయత్నముల గావించి విజయము బడయుటకు, ప్రభువుల సభలో జరిగినచర్చ దేశీయులను ప్రోత్సాహపరుచుగాక!

ఈజిప్టువ్యవహారము

ఈజిప్టువ్యవహారముగూర్చి, లండనునగరమున విదేశకార్యాలయము వారికిని ఈజిప్టు ప్రతినిధులకును చాలకాలమునుండియు రాయబారము జరుగుచున్నది. ఈజిప్టుదేశ భౌవిస్థితిని గూర్చి, మంత్రీవర్గమువారు విచారించిరినియు చిత్తు ఒడంబడిక తయారయ్యెననియు, తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. దీనిపై సంతకముపెట్టుటకు, ఈజిప్టుదేశప్రతినిధులు వెనుదీయుచున్నారు. ఈజిప్టుదేశపు అతివాదులకు వీరు వెరచుచున్నారు. చిత్తుఒడంబడికలోని పూర్తివివరములు తెలియలేదుగాని, చూచాయగ నివి తెలుపబడినవి. వీనినిగూర్చి యోచింపకముందు, ఈజిప్టుదేశపు సంగతుల నిండుక పరికిరచుట ఆవశ్యకము. శాంతిస్థాపనమునకని 1882 సంవత్సరమునందు ఈజిప్టుదేశమున ఇంగ్లండు ప్రవేశించెను. ఆంగ్లదేశము తాత్కాలికముగ మాత్ర ఈజిప్టుదేశము నాక్రమించుననియు,

ఈజిప్టుదేశ స్వాతంత్ర్యము ఆంగ్లదేశము త్వరలో నిర్మియేయవలయు, వాగ్దానము చేయబడెను. కాలము గడిచెనుగాని వాగ్దానము చెల్లలేదు. ఈజిప్టుదేశ ప్రజలలో వసంతోష్టి ప్రబలమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యభిలాష పెచ్చుపెరిగెను. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము బహిరంగముగా మూలముగా జెప్పడి కారణములనే, ఈజిప్టుదేశమునకు లోకరువు బెట్టసాగిరి. ఎక్కువకప్పుడు సమయము రాలేదని బలకుచుండిరి. యధారంభమున, ఈజిప్టుదేశమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము సంరక్షకదేశముని ప్రకటించెను. ఈ ప్రకటనము ఈజిప్టుదేశ ప్రజలలో మితిలేని ఆగ్రహమునుకలుగజేసెను. స్వాతంత్ర్యము నగూర్చి వెనుకజేసిన వాగ్దానమును భంగపరచెను. తుదకు మిల్నరు కమిటీవారు ఈజిప్టుదేశస్థులనుగూర్చి కొన్ని సూచనలు గావించిరి. ఈజిప్టుదేశ ప్రజల నవి సంతృప్తిపరుపలేదు. కాని ఈజిప్టు జాతీయవాదుల నాయకులగు జుగల్ పాషాగారి ప్రయత్నములవలన, మిల్నరు కమిటీవారి సూచనలు అభివృద్ధి సూచకములుగ నుండెను. ఏకాగ్రముచేతనో ఆసూచనలను బ్రిటిష్ మంత్రివర్గమువారంగీకరింపరయిరి. మిల్నరు ప్రభుత్వ విదేశ కార్యాలయమును విడిచిన నాటినుండియు చప్పిల్ గారాధానము నాక్రమించిరి. మిల్నరు సూచనలను దూరముగనుంచి జుగల్ పాషాకు వ్యతిరేకపక్షముగనున్న ఆదిల్ పాషాగారితో విదేశ కార్యాలయమువారు రాయబారము నలుప నారంభించిరి. ఈజిప్టుదేశవార్తల జూచిన జుగల్ పాషాగారి సంచలనమును అక్కడి యధికారులు నిరోధించుచున్నారని, తెలియగలదు. ఆంగ్లదేశమున జరుగుచున్న ఏర్పాటులకిది ఫలితమేమో తెలియదు. క్రొత్తయొడంబడికపై సంతకము బెట్టుటకు ఈజిప్టు ప్రతినిధులు సందేహించుటకు, అతివాదుల భయము కారణము సూచించబడెను. ఇందును బట్టి దేశ మిక్రొత్తయొడంబడిక కామోక్షము జూపునని జెప్ప వీలులేకున్నది. ఈజిప్టుదేశము నామమాత్ర స్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తిపడెదజాలదు. ఈజిప్టుదేశముపై ఆంగ్లదేశ సంరక్షణమును తొలగించినను, స్వాతంత్ర్యస్థితికి భంగకరమగు మరతులను చేర్చకుండుచో, ఆంగ్లదేశమునకును ఈజిప్టుదేశమునకును దృఢసఖ్యమేర్పడగలదు. ఈజిప్టుదేశము ఐర్లండు ఈజిప్టుదేశ సమస్యలను కరివ్వరించుటకు, బలమగు ప్రయత్నము గావించుచున్నది. హిందూదేశ సమస్య నటులే కరివ్వరించుట కేల బూనరాదో తెలియకున్నది. ఈ మూడుదేశముల వ్యవహారములును కరివ్వరమగుచో ప్రపంచమున కెంతయు మేలు చేకూరును.

మద్యపాననిషేధము : ఆమెరికాలో ఎన్నికలు మద్యపాననిషేధోద్యమము, ఆమెరికాలో : శ్రీ ప్రామాఖ్యము బడయలేదనువారు, ఉద్యమాయకులగు జాననుగారు సికింద్రాబాదులో దెలిపిన విశేషమును గ్రహించిన నిజయమరయగలరు. ఆమెరికాలో అధ్యక్షుడవనికి జరిగిన ఎన్నికలలో, మద్యపాననిషేధమే ముఖ్యసారాంశముగ నుండుననియు, ఉద్యమభిమానియగు హార్డింగ్ గారికి ఏదిటలవోట్లు అధికముగ చేసారనియు, జాననుగారు తేలువరచిరి. అధ్యక్షునిర్ణయమునకు, ఆయద్యమము ఆధారభూ మునుపును, దీనికెంతటి ప్రామాఖ్యముగలదో సులభముగ గ్రహించుచును. హిందూదేశమునందు ప్రభుత్వసహాయులేకున్నను, అధికారులు నిరుత్సాహపరుచుచును, ప్రజలు మద్యపాననిషేధోద్యమమును

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల - బందరు

భారత జాతీయమహాసభ దర్శముల ననుసరించి 12 సంవత్సరములుగా పనిచేయుచున్న

జాతీయ విద్యాలయము

స్వయంవ్యక్తిత్వమునకు ప్రభుత్వపు గ్రాంటును గోల్పోయినది
దీపావళిపండుగనాడు ఈలోటును పూర్తిచేసి
మీ మీ ధర్మమును నిర్వహింపుడు.

దముగ కొనసాగించుచున్నారు. మత్తుపదార్థముల రివిన్యూలో దిగబాటు విశేషముగ గలిగినటుల, ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన యంకెలే దెలుపుచున్నవి. హిందూదేశము స్వరాజ్యము ననుభవించునపుడు మద్యపాన దంభ్యులము దేశమును పీడింపదని నమ్మవచ్చును.

అఖిలభారత మహమ్మదీయర ఘము ఈసంఘపుసభ అత్యున్నతమున నిన్నటి దినము జరిగెను. తీర్మానము లేవిగావింకబడెనో తెలియదుగాని, కిలాఫత్ సమస్యనుగూర్చి జిన్నా హాకిం అబ్దుల్ ఖాన్, డాక్టరు అన్ సారి, హజరత్ మోహిని మొదలగు మహమ్మదీయనాయకులు కలుపుకు విపులముగ చర్చించిరి తెలియచున్నది. కాంగ్రెసుసభలో వాలు మహమ్మదీయ సంఘసమావేశమును డిశిబరు 20, 31 తేదీలందు అహమ్మదాబాదు నగరమున గూడననియు, మాలానా అబ్దుల్ కలాం అహ్మద్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండురనియు, ప్రచురింకబడెను.

సాక్షి వాక్యాలు

ఆర్యవైశ్య మహాసభ: ఈసభవిశాఖపట్నంలో నవంబరు నెలలో జరుగును. అధ్యక్షుడు జరుగు తేదీ లముందు తెలుపబడును.

మితపానము. - కేపుడెడయం 8 గంటలకు గోక్షేహాలులో ఫుస్సీపుట్ జాకెసజ్ గారు మితపానమునుగూర్చి ఉపన్యాసమునడిచురు. సర్ సదాశివయ్యగారు అధ్యక్షతవహించురు

జయవిలాససభ: ఈ సభయాజమాన్యమున 30 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు సాందర్భమహాలలో, శ్రీరంగము నివాసియగు బ్రాహ్మణబాలిక జయలక్ష్మియను నామచే 'నందనారు' చరిత్రము కాలక్షేపము గావింపబడును.

సంగీతసభ: ఈనెల 23 తేదీ ఆదివారమునాడు మెలాపూరులో కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి గృహమందొక సంగీతసదస్సు జరుపబడినది. 'అందు తాడిగడ' శత్రుత్వముగాన

రావుబహదూరు పి. అయ్యన్నకృష్టి జాయంటు సెక్రటరీ ఆర్యవైశ్యమహాసభ మదరాసు యని పంపవలయును.

ఏజన్సీ శాసన సభా స్థానికసంఘము: - గౌరవనీయులగు సర్ లయోనెలు దేవిద్వను (కే. సి. యస్. వి.) గారియధ్యక్షతక్రింద, శాసనసభ యేజన్సీస్థానికసంఘము ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడినది. అందుసభ్యులు యెవరనగా శ్రీమాకో శేఖరావణాధ్ మహాశయో, మున్షీ మహమ్మదు అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబుబహదూర్, రాజాశ్రీరామచంద్ర డియోజయ పూరురాజా దివానుబహదూరు డి. శేషగిరిరావుపంతులురావు బహదూరు టి. బాలాజీరావునాయుడు, సి. వి. నరసింహరాజు గారలు యం. యచ్. సీలు. ఏజన్సీ కమిషనరును. రెవిన్యూశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శియుగూడ నందు యెక్కువకీషియోసభ్యులగు నుందురు. సెక్రటరీగా నుందురు. ఈసంఘము సలహానిచ్చు పనిచేయును.

స్వరాజ్యపత్రికా ప్రకటనము కాకినాడపట్టణమున రెండుకోజులలో 12000 రూపాయలవాటాలు విక్రయింపబడెను. సామ్మ పూర్తిగావనూలెనది. పెద్దాపురము, పితాపురము, కొత్తపల్లి, ఉప్పాడలో, 5000, రాజమండ్రిలో 10000, విక్రయింపబడెను. గోదావరిజిల్లాలో మొత్తము 27000 వనూలయ్యెను. ఆమలాపురం, రామచంద్రపురం రాజోలు తాలూకా కింకంకం నెల్లనేలేదు. కృష్ణ మండలమున గూడ చాలమంది వాటాలను కొందురని నాకు గట్టిసమ్మతము కలదు. ఇంతవరకును మదరాసు కార్యోద్యమవారు ఎలక్ట్రిక్ కరెంటును సప్లయ చేయనందున ఆలస్యమైనది. ఈ నెల 22 వ తేదీనుండి వారు సప్లయచేసినారు. వచ్చియున్న కాగితములచేతను పుచ్చుకొనటకును పెట్టుబడి మూలధనమునకును ధనము వెంటనే కావలెను. ఇదివరకు పూర్తిగా చెల్లింపని వాటాదార్లు వెంటనే పంపించ ప్రార్థింతురు. మాలో కొంతమంది నవంబరు 4 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభకు వెళ్లవలసియున్నది. ఆ సభ చాల ముఖ్యమయినది గాన మొదటి సంచిక నవంబరు నెల మూడవవారమున వెలువడునని టంగుటూరి ప్రకాశం గారు రాజమండ్రినుండి నేడు తంజివార్ నంపిరి.

ఈదినము రాజప్రతినిధిగారు శ్రీనగరమునుండి బయలుదేరి వెళ్తుదురు.

పూనా డెయ్ నాకలకలాకలాధికారి డబ్ల్యు. బి. పట్నర్క గారు గతలుధవారము నాటి రాత్రి 10 గంటలకు మరణించిరి.

ఎవరెస్తుయాత్రికులలో మిగిలినవారు 25 వ తేదీని ఢార్జిలింగనగరము చేరిరి. సిక్కింకోండలలో చాలవట్టుకు వీరు స్వచ్ఛేసే వచ్చిరి.

అహమ్మదాబాదులో 50 మిల్లులుగలవు. ఇంఇదులో 8 బలలుముస్తము పనిచేయుటలేదు రయిల్లుపర్యాణములో కొంబుల్లెట్టులుతెగిలినను,మూలవ్యాపండుకుడు మిల్లుఅధికారులకును క్లబ్బులకును సమాధానమును కుదుర్చుటకు ప్రయత్నించుదు.

సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభలో ఆయోధ్య అద్దెల పరించి కుర్జాగారు పాపించిన సవరణలకు, మర్తుళు 20 మంది అధికారసభ్యులు ప్రతికూలముగ వోట్లు అధికారే తరసభ్యులలో గూడనధిక సంఖ్యాకులు మిటివారిని వేదికను ప్రోసివేయగూడదని అభిప్రాయ

మద్యసంహారము

అమెరికాలో నెల్లు సంహరించెదా?

జాన్సన్ గారు నేడు చెన్న పురికి దయచేయుచున్నారు. వారు మద్యసంహారమునకు పూనుకొని ప్రస్తుతము మనదేశము నందు పర్యటనముచేయుచుండిరి. అమెరికాయందు మద్యపానమును సంహరించినవిధమును ఒకవిశేషమును పంపగా డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రికలో ప్రకటించిరి. మేము దానిలోనుండి క్రిందింగతులను ముద్రించుచుంటిమి. మద్యసంహారయత్నములు 1837 లో మెయిన్ రాష్ట్రమునందు బయలుదేరెను. మెయిన్ రాష్ట్రము, క్వీబెక్, న్యూబ్రంస్విక్ రాష్ట్రములకు సమీపములో నున్నది.

అక్కడ నున్న ప్రభుత్వాధికారు లిందువిషయమై కృషి చేసిరి. ఆసంఘమువారిట్లు తెలిపిరి:—దీనివలన సంఘమునకు చాల యన్యములు కలుగుచున్నవి. ఇంతటి యన్యము వేరు లేదు. మద్యపానమును వర్షించు కానమును తీసివేయుటయేగాక, వైద్యులకు తప్ప మద్యవ్యాపారమును నిషేధించుచు కానము చేయవలయును.

నెల్లు యననకడ వ్యవసాయదారుని కుమారుడు. వై యల్ ప్రాయముచొప్పున కానము చేయవలసివచ్చి అయన ఆం దోళనము జరిపించెను. మద్యవ్యాపారమును నిషేధించుచు 1846 లో కానమును మెయిన్ రాష్ట్రమునందు చేసిరి. తిన్నదాని వలన పని జరుగునో జరుగదో చూడవలసి. అది గాక కాన మసంపూర్ణముగనుండెను. మద్యపానమును మాత్రము నమ్మకాదని అప్పుడు నిషేధించిరి. బీరు, వైనును నిషేధించ లేదు. కాన మంతపట్టుతొమ్మక లేకపోయెను. అందుచే ప్రయోజనము కలుగలేదు. అందుచేత అందు సంవత్సరముల తరువాత నెల్లు మరొకరికినైన దైన కానమును చేయించెను. చాలామంది దీనికి వ్యతిరేకముగ నున్నను ప్రయోగించిరి.

నాలుగేండ్లలో 18 రాష్ట్రము లిట్లుచేసెను. కొన్నిటిలో కానమును ప్రయోగింపలేదు. తరువాత ప్రత్యేకము వచ్చెను. ప్రజలబట్టి దానినెత్తమువైపుకు తిరిగెను. ప్రజలకింకొక లక్ష్యము లేకుండెను. చాలరాష్ట్రములలో నిషేధము కాస్త్రీయముకాదని తీర్మానించిరి. కానమును తీసివేసిరి. పోసి ఇట్లుచేయని రాష్ట్రములలో నైనను చప్పచప్పుగ ప్రయోగించిరి. ఉద్యమము తగి పోయెను. చాల యేండ్లకుగాని తిరిగి తలయెత్తలేకపోయెను.

1880 ప్రారంభములందు పడమటిభాగముందు క్రొత్తగానే ర్పడినరాష్ట్రములలో క్రొత్తగా నాంతోళనము ప్రారంభమయ్యెను. కాక సాను అనునది, 1881 లో మద్యసంహారము చేయవల సినదని పట్టుపట్టి అప్పటినుండి ఆయత్నమును విడిచినవాడు కాదు. దానివలన చాల ప్రయోజనము కలిగెను.

ఆరంభములో కంటే దీనికి ఆటంకములు వృద్ధియయ్యె ను. మద్యమును విక్రియించువారు బలపడి కట్టిబట్టుములు చేసి కొని కానసంభ్యులకు లంచము లిచ్చుచుండిరి. పత్రికల తో డాటునుకూడ వారు పొందిరి.

అప్పుడు క్రొత్త పద్ధతులను ప్రారంభించిరి. రాష్ట్రాధికారులు మద్యమును వేలములుచేయుపద్ధతిని ప్రారంభించిరి. వై సెన్సూస్ ముగిసినట్లు నిర్ణయించిరి. దుకాణములను తగ్గించిరి. కాని ఇందువలన ప్రయోజనము కలుగలేదు. అందు వలన దొంగతనముగ వ్యాపారము ప్రబలెను. ఆపదతని సాకు కలిపి యాలో మానించిరి. నిషేధమును తిరిగి ప్రారంభించిరి. ఈకథ 1899, 1900 లో జరిగెను.

అదివారమునాడు మద్యదుకాణములను న్యాయార్థ్య రాష్ట్రములో సెనేటరు రెయిసెసుగారు మాయములు చేయించిరి. హోటళ్లు ముగ్గురువానిలో నమ్మకచ్చును. కానివలనను కార్యములేక త్రాగుటకలవాలుపడినవారు ఎక్కువగా త్రాగనారంభించిరి—త్రాగు డెక్కువయ్యెను. రెయిస్స చేసిన యత్నము సాగిరాలేదు.

1913 వత్సరమునాటికి 9 రాష్ట్రములలో నిషేధకార్యము కలవు—ఇతర రాష్ట్రములలోకూడ కొద్దిగనే యెక్కువగా ధముగలదు. వైనికులందు కొటలలో, నావికాదళము మొదలములుందు మద్యపానమును నిషేధించిరి. జాతియ్య కలిగించుకొనినగాని ఇది సాధ్యము కాదని చింతించిరి. 1914, 1915, 1916 అమెరికా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ దింపవలయునని, తీర్మానించిరి. కాని ఇందుకు సభ్యులలో డింట్ల రెండువంతులమంది యంగికారము కావలయునని మాత్రము ఇది లభించెను.

అమెరికాయందు 48 రాష్ట్రములున్నవి. 1913 నాటికి 45 రాష్ట్రములు దీని కంగకరించిరి. వోటా 2

అసహాయోద్యమము

హోస్టెటలో కరాచీతీర్మానము

దివాకరు, జోషి, రాఘవేంద్రరావు కడపగార్లు 26 వ తేదీ నిచటికివచ్చిరి. ఆనాడుసాయంకాలము మహాసభ జరిగినది. కరాచీ భిలాఫతు తీర్మానమును, ధార్యారు దేశభక్తులను గంగాధరరావుగారిని ప్రశంసించు తీర్మానమును ఆమోదించబడెను. డె. న. చాల మంది సంతకములు చేసిరి.

దీపావళినాడురాత్రి విదేశవస్త్రదహనము

జరుగవలెను.

నరకాసురుని నిరంకుశాధికారమునుండియు కఠినపాథల నుండియు భరతఖండమునకు విముక్తికలిగిన దినమగుటచే ఆర్యజ బహుళచతుర్దశినాడును అమావాస్యనాడును భారతీయు లుత్సవములు చేయుచున్నారు. ఈసంవత్సరము 29 30 తేదీలగు కనినారాదివారములయం దాయత్సవములు జరుగవలసి యున్నది. స్వదేశీత్రయము పూర్తిగా నవలంబించి విదేశీబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరించుటకు కాంగ్రెసువారిచే నియమింపబడిన గడువుగూడ నా తేదీలకే పూర్తయగుచున్నది. అధికదాస్యమునుండి విముక్తిబడయుటకువిదేశీబట్టలన్నీటిని అమావాస్యనాడురాత్రి తగులబెట్టుటయే తగినస్మృతిచిహ్నము. మాయాలుగా ఆరుగుల పయిదీపములు వెలిగించుటచే కలుగు ప్రకాశమునకు వేయిరెట్టి ధికమగుకాంతిలో విదేశవస్త్రదహనము నూర్వోదయమగువరకును జరుగవలెను. అధికస్వాతంత్ర్యము లభించినవెంటనే రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములభించి తీరును. ఆంగ్లము ప్రతిగ్రామమునను పట్టణముననుగూడ అమావాస్యనాడురాత్రి విదేశవస్త్రదహనమును జరుపగోరెదను అనిఆంగ్లరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి కాస్త్రీగారు ల్యాణదుర్గమునుండి తంతునెరిపిరి.

యావద్భారత మహమ్మదీయసంఘసభ

27 వ తేదీ సాయంకాలము లక్నోలో సభాసమావేశము జరిగినదిగాని చర్య వెల్లడిచేయబడలేదు. డిశంబరు 30, 31 తేదీలను అహమ్మదాబాదులో వార్షికసభను జరుపుటకు ఆ సభకు మాలానా అబ్దులుకలం అజిదుగారి సభ్యునిగా నియోజించుటకును తీర్మానింపబడెను. భిలాఫతు విషయములన్నియును ధారాళముగా చర్చింపబడెను. జిన్నాహాకీ అబ్దులుఖాను ద్వారా అసానీ, ముషీరు హుస్సేను కిద్వానూ, మాలానా అజరు సుభానీ, హజరతు మహ్నిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులందఱును చర్చనలిపిరి.

మట్రాలో చాలమందిని పట్టుకొనుట

మట్రాలో చాలమందిని పట్టుకొనిరి. ఇంకను పట్టుకొన నున్నారు. గాన నచట రాజకీయసభ యాసెలలో జరుగదు. నవంబరు 7, 8 తేదీలలో జరుగును.

లాహోరు వలంటీరులకు శిక్ష

లాహోరులో నలుగురు భిలాఫతు వలంటీరులకు ఒకనికి 4, తక్కినవారికి 3 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను.

మహమ్మదాలీగారి కేసు విచారణ

26 వ తేదీని విచారణ చాలింపబడిన పిమ్మట సేకస్థాన సమగ్రాధ్యక్షులచేత ప్రభుత్వస్వాధీనవాది నడిగెను. మట్రా సేకస్థాన అధ్యక్షుడు. అందరిని కలిపి విచారించగూడదని మహమ్మదాలీగారి 23 జి శక్తనను చూపిరి. 239 ప్రకారము చెల్లు మొత్తము ప్రభుత్వస్వాధీనవాది చేయెను.

నేపనియైన చేసి తప్పించుకొనుటకు ముచ్చియ్యెను. ఒకమతము వారిలోనే మతనియములనుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుచుండును. అట్టిచో వానిని పరిష్కరించుట కిజ్జారీయ్యులగురు. ఒకని మతముప్రకారము ఆదూదానిని బలియిచ్చుట పుణ్యకార్యమని అతడు మహమ్మదాలీగారి పుత్రికను చంపి నేను నేరము చేయలేదని చప్పునచ్చును. మసీదులు పవిత్రస్థలములు కావని యింకొకని మతము బోధించిన వాడు వానిని నివాళి నము చేయవచ్చును. ఒకడట్లు నిజముగా మతవిశ్వాసముతోనే యిట్టి పనులుచేసినను అతడు దోషిగాడని మహమ్మదీయు లంగీకరింతురా? ముద్దాయిలవాదమువలన కలుగుఫలిత మిదియే గాన నది ఆసంగతము కేసులోని సంగతుల నన్నిటిని ముద్దాయి లావ్వకొనియే యున్నారు. తీర్మానము చేసినట్లు వారంగీకరించిరి. ఏ అభిప్రాయముతోచేసిరి? సభ్యులను మోసపుచ్చుటకా? పైని కుల న రా జ కు ల చేయుట కా? మోసపుచ్చుట కు కాదని ముద్దాయిలే యుప్పుకొనిరి. కాని నమలుజరుపదలచితి మనియు పూర్తిగా నెరవేరకపోవుట సంతాపకరమనియు మహమ్మదాలీగారి చెప్పిరి. నెరవేరకుండుట వేరువిషయము. సంగల్పమే అపరాధము సేసలో నుద్యోగముల మానినవారిని పోషించుటకొకనిధి ఏర్పరుపబడినది. ముద్దాయిలదొరతనమునారిని బెడదించుటకు మాత్రమే యాతీర్మానము నామోదించదనినచో ఆతీర్మానములోని వాక్యముల అర్థమే. మనకు ప్రధానము. తీర్మానము జరిగినది. దాని ననుసరించి యొకరు కరవత్రములను పటావాలను ప్రకటించి సేనలకు పంపెను. ఆసంగతి అతడు ముద్దాయిలకు తెలుపకపోవచ్చును. ఆ కరవత్రములు అలహాబాదు క్యాన్సరులలోనుండి పంపబడెను. ఒక ముద్దాయి క్యాన్సరునుండి వచ్చెను. అని ప్రభుత్వస్వాధీనవాది చేయెను.

అలహాబాదులో సి. వి.డి. పోలీసు లెండరో కలరు. నా మిత్రులు రోజు అల్పగారుగూడ నటించియే వచ్చిరిగానకరవత్రముల సంగతి వారికిగూడ నేమైన తెలిసియుండవచ్చును అని మహమ్మదాలీగారి రచనగా, వారి పరిహాసవాక్యములకు సభ్యులు నవ్వసాగిరి.

ప్రభుత్వస్వాధీనవాది నాలుగుగంటల నేపు వాదించెను. మహమ్మదాలీగారు.

నేనిపుడు జ్యూరరులను రాజభక్తిపరాభ్యులు జేయబోవుచున్నాను గాన నేను వారిముగములను చూచి మాటలాడగోరెదను. (సభలో పట్టరాని నవ్వు)

కరవత్రములు కాపీపూరునుండి వచ్చెనుగాని క్యాన్సరునుండి రాలేదు. అని మహమ్మదాలీగారు నడివిరి. మహమ్మదాలీగారు గంభీరముగను స్పష్టముగను మాటలాడెను. ఖురానును చక్రవర్తుల ప్రకటనములను తమకు మూలాధారమనిరి. ఖురాను అధికారముకంటె శిక్షాస్మృతి అధికారము తక్కువగాని హెచ్చుకాదు అని మహమ్మదాలీగారు నడివిరి. మహమ్మదాలీగారి ప్రసంగము ముగియలేదు. 5 గంటలకు విచారణ చాలింపబడెను.

మే.—వీరొకగంట మాటలాడితిరి. ఇక నొక అరగంటకంటె హెచ్చుగా మాటలాడగూడదు.

మహా:—నేను యావజ్జీవవ్యవహారవానికై ననుభవించవలసినవాడను గాన నాకు హెచ్చుకాలము మాటలాడుట కధికారముకలదు. (సభలో నవ్వు)

ఆలక్ గంగానీ అప్పారావు

లోకమాన్యతిలకు మహాశయని ప్రతిబింబమును నూతన విధమున నునపుకాగితము నందు అచ్చిత్రింపబడి యున్నది. మహానిష్ఠ అవతారమును బోలు నాలుగు హస్తములున్న శంఖుచక్ర, గధాపాణిగా వెద్ద ఆకృతితో రెండు రంగులతో చిత్రింపబడి యున్నది. చూచుటకు భక్తిరసమును పురిగొల్పుచుండును. వెల 12-కి పోస్టేజితో సహా 1-0-0 6-కి. ఖర్చులతో 0-9-0; ఒకపట్టుము కావలసినవాడు రెండవారు తపాలబిళ్ళెలను పంపేది.

విణానము: సద్విషయ భక్తిచేత సభవారు 92, అవధానం పాపయ్యరు వీధి, చూశ, మదరాసు.

లా లా లజపతిరాయి

గారి జీవితమును సంపూర్ణోపన్యాసములును నవంబరునెల మొదటివారములో వెలువడును. కొద్ది ప్రతులే ముద్రించుచున్నాము. త్వరపడుడు. వెల 0-8-0.

శంకరనిలయం, 2/147 తిరునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అమూల్యగ్రంథములు (849)

దే (1) అర్థరాత్రము వెల రు 1-4-0; (2) స్వరాజ్యము 0-8-0; (3) యంగంధరవిజయము(నవల) రు 2-4-0; (4) శివ (నవల) 1-4-0; (5) రామకీర్తన జీవితము 0-8-0. ఆర్. కృష్ణారావు అందు కో., నల్లూరు.

దుర్గతినామ సం||రం ఆశ్వీజ బ|| ౧౨, శుక్రవారము

అమృతబిందులు

చందమామ

[జనమంచి - వేంకటరామయ్య గారు]

చందమామ రావే బాబ్బిరావే నీ
చంద మేమో చెప్పి చక్కబోవే.
వెన్నముద్ద యనుచు నిన్న మ్రొంగనుబట్టి
బెదరుదక్క యిందు గదలిరావే॥
ఇల్లువాకిలియును నెఱుంగక బైలను
బ్రాతులాడుటేమి బ్రాతినకు
మెచ్చుగులుకు పాలగమ్మల మామేడ
విడిదికిత్తు వేగ వైదలిరావే॥
నీలికప్పుగుడ్డ నిండగప్పిన యయ్య
యెత్తుకోళ్ళబల్ల యెత్తు నీకుఁ
బెద్దయెత్తువాడ వడియే తగు. ముద్దు
గులుక నీవు కుదిరి కూచుండ॥
అద్దమా యిది గడియారమా యిది యని
యబ్రహ్మను. గాని యంతలోన-
పోలఁజూచి నీదు ముద్దుగుల్లముఖము
నెమ్మనడుగు నతఁడు నీదు సుఖము॥
అల్లకేమి యనుచు నోడించుకయు మమ్ము
గనకుకొనఁడు. లోన వినుకొనఁడు.
శిశువు లనుచు ముద్దు నేయు నేకాని సం
శయముదక్క చందమామ రావే॥
వెండిపళ్ళెమున బెట్టి పండులు వెండి
గిన్నె నిండఁ బోసి జున్ను పాలు
తెచ్చియిడెద నీవు శని త్రాగి సాగియింపఁ
బ్రేమమీఱఁ జందమామరావే
నీదురకఁజేసి మాదు సంతోషాల్లి
పొంగి పొరలి నింగి ముట్టుచుండ
నేను జిన్నితమ్ము లీచిన్ని చెల్లెండ
చుక్కలట్లు నీదుచుట్టుఁ జేరి॥
గల్లుగల్లుచుచు గాలిగజ్జలువ్రాయ
నాడెద మొక వింతయౌటగాను
చిన్నిగొంతులెత్తి చిన్నిచుక్కలతేరి
బాడెద మొక ముద్దుపాటగాను॥
అరుగు దిగి చూతు. నరుఁ గెక్కి చూతును.
ఎక్కి మేడపయికి నిక్కి చూతు
మాచుకొలఁది నీదు సొబగు నింకను జూడ
మనసుపుట్టు జందమామరావే॥
నీదుచక్కదనము- నీదుచల్లదనమ్ము-
నీదుకళయుఁ- గాంతి- నిరుపములు
ఎందుఁ బుట్టిరాడ? వెనఁడుసే నెను నిన్ను
మాకుఁ దెలుపఁ జందమామరావే॥
పాలకడలిలోనఁ బ్రభవించి తీవన్న
యమ్మహాట బూటకమ్ము గాదు
మఱుంగఁ గ్రాంగుపాల మఱుపింపఁగాఁగల్గు
మిసిమి యీనునీదు మేనివెల్లు
పుట్టుచున్నవోలె బాలుమనీ మెయిచుచ్చ
కొండ యనుచుఁజెప్పుచుండు గురుడు
కొండమీదఁ గొండ లుండునో యీవంత
మాకుఁజూపఁ జందమామరావే॥
నాయనంబొసంగఁ బల్లెంబుననున్న
యట్లు దొంతిమీద నమ్ము యిపుడు
వెట్టివట్టిచెఱుకువెల్లవట్టులు నీదు
మచ్చ తోఁచుఁ జందమామ నాకు॥
చిన్నిపిల్లవాని చిన్నితలంపిద్ది
చిన్నబుచ్చకోకు చెలిమికాడ!

విచారము

దేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు

గీ॥ అక్కటకట! విచారము! యనలోన
నెల్లవారలు నినుఁ గాంచి యేవగింతు
కాని నీహంబుఁగల గుణగణము నింత
యెంచుమాడరు. దనుకెల్లి కొంచెమగుట.
గీ॥ మొదట మనమున నీవుండ ముదము తగ్గు.
దానిలోడె నె గర్వంబు తగ్గిపోవు
గర్వ మడఁగిన మనబాని కండ్ల బడును.
దనయత్త కత్త. పాడఁజూపి దైవ్య మడఁ.
గీ॥ కామకోపంబులకుఁ జోటు కలుగ దచట
జెనఁటిబుద్ధులు గ్రోవంబు చేరరావు
పరులు దూషింప భూషింప భావమందుఁ
గర ముదాసీనభావంబు గలంగుచుండు.
గీ॥ ఇతర జనములసాయంబు నిచ్చగించి
యెల్లవారలఁ బ్రేమింప నెల్లమరుగు
నిట్టి సత్తేమనానాఁడు వృద్ధిగొండ
బడయరానిది యింకేమి? పుడమియందు.
గీ॥ వరచరాచరసూపమా వసుధలోన
నెల్లయెడలను ప్రేమయే నిండి యుండె
ప్రేమ లేకున్న క్షణమైన నేమి గాదు
కాళ్ళకాలంబు దంతయొక గట్టువడును.
గీ॥ ఆత్మదేహముఁ బ్రేమించి యనవరతము
నాలుబిడ్డల సంసార మల్లుకొనుచు
ధనముఁ గూర్చుడు నానచే దైవ్యమొంది
నరుడు గొట్టుడు నెపు డూర్జనాభివగిది.
గీ॥ కడఁగి దాచేవణంబున గరముఁ దగిలి
య్యమిసార్థంబువై చేటు నయలేక
గూటికిల్లలఁ బోషింప గోడుఁ జెంది
పాటువడు చుండు నెంతయొక బక్షిగణము.
గీ॥ భావకూన్యంపుబ్రతుకుండ బ్రాలుమాలి
కంటి కగవడ్డ యినువునే గారవించి
కన్ను చూపై మఱపులోఁ గలయఁ గూలి
పరమమార్గతః దివి గాదు పశుచయంబు.
గీ॥ కాని యిన్నింటి నొక్కటై కదలుచుండి
జీవకళతోడఁ సంగతిఁ బోవ కెపుడు
పడవలో నుండి చుక్కాని నడుపువాని
పగిది నొప్పావు ప్రేమయే భిక్ష మగుచు.
గీ॥ మిట్టరుధ్యాహ్లామందుఁ జెట్టుక్రింద
సంకుచితమున నలయించుచాయమాడ్కి
నన్ని హితవస్తువు రిమ్మె సాగకుండ
మనజుచ్చు పక్షి సమితిలో మలయుప్రేమ.
గీ॥ ఎన్నఁడాప్రేమ ప్రసరించు నెల్లభూత
చయుమై నప్పడేగడ జనుఁడు దైవ
తుల్యుడై కృతకృత్యై తోడర నలరు
జన్మసాఫల్యమును గాంచి సంతతంబు.
గీ॥ మనుష సత్త్వి ప్రేమకు నాలవాల మగుచు
తరలి ప్రేమవృక్షంబునఁ జండనంగ
జగగుసుగుకాళియొగూర్చు బాల్కెట్టి
ఘనవిచారము! నీవెందు గణ్య మగుదు.

దూర మగుట నట్లు తోచె. నీకలయాపు
నిందు వచ్చి చువు చందమామ॥
నీన్న ముద్దువేసి నెత్తివీడను బెట్టి
కొనెడు నీశ్వరుండ యనగ విందు
సంతిగొప్పనాడ వా తావు విడి రావు
రావు. చందమామ రావు నీవు

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను.

నాయనారా! సాక్షియొద్దనుండి లేఖ రాలేదెందువలన
నో యని మిగుల బిరికించితిని. ఇదిగో ఈలేఖ నేఁడు వచ్చి
నది. దీనిని జదివెదను:- "జంఘాల శాస్త్రికి-నేను శ్రీజగన్నాథ
మునఁ గొన్ని దినము లుండి యటవైనఁ గాళ్ళుట్టుమునఁ గొన్ని
దినములుండి యామీదట వారణాసీ తేత్రమును జేరితిని. ఇప్పు
డు శ్రీకాళీపురముననే నివసించుచున్నాను. విశ్వేశ్వరాలయ
సూర్యమును నన్న సత్రములో నావస- బసయనఁగ నేమున్నది?
నాకొకటఁ బ్రత్యేక మొక్కగదియా? గదిలో సాచుగియా?
గదికి దాళమా? పగటచుండున వంటయా? రాత్రి దానిలోఁ బడు
కయా? ఏమి యులేదు. భోజనసమయమునకు నా కాకలి యగు
నెడత నీ సత్రములో కొట్టె తినుచున్నాను. ఈ బసకు నాకు
నున్న సంబంధమింతయే- గంగాస్నాన మొనర్చుట, విశ్వేశ్వరాల
యమునఁ గూరుచుండుట-ఈ రెండే నేను బ్రధానముగఁ జేయు
పనులు. ఈ పట్టణరాజమును ప్రవేశించి సుమా రిఱువనియుండు
దినము లయినది- ఇక్కడికివచ్చుకొన్నది నాకు జ్వరము వచ్చు
చుండెను. అదియే తగ్గునని మందేయుఁ దీసికొనక యుపేక్షిం
చితిని. దేహాశక్తి తగ్గుచున్నదికాని జ్వరము తగ్గుచున్నట్లులేదు.
భోజనమం దివ్వకెతగ్గుచున్నదికాని జ్వరము తగ్గుచున్నట్లులేదు.
అయినను వారణాసీ చేరినవానికి వేతనవైద్య పెండులకు? "బ్రా
హ్మణుడు జాహ్నువీతోయకు వైద్యోనారాయణో హరిః" అని
కదామన పూర్వులు జెప్పియుండిరి- ప్రతిదినమున నుదయసాయం
సంధ్యలందు గంగాస్నాన మాచరించుచున్నాను. కావలసినప్పు
డెల్ల గంగాతీర్థమే కడుపాఱఁ గ్రొలుచున్నాను - ఈ దినమున
లేచి గంగాస్నానమునకుఁ బోవుచుండగాఁ దల తిరిగినది- కొంత
సేపు సాచుట్టితిని గాఁబోలు-స్మృతి గాఁగనే నిర్మలముగ
లేచి స్నానమొనర్చి విశ్వేశ్వరాలయమున బండుకొంటిని. ఇంత
టినుండి వాటియొకనిసాయము లేకుండ నాయంత నేను గంగకుఁ
బోయి స్నానమొనర్చుఁ జాల నేమో యని భయపడుచున్నాను.
నీవీ కృష్ణమున నాకుఁ బోదుపడఁగలవని నేను నీకు వ్రాసితిని.
ఇక నలవదిదినము లిచ్చట నుండఁ దలచితిని. సాక్షి సంఘోష
న్యాయము లీ నలవది దినములు మాత్రము కట్టివెట్టవలయును. నీ
వాంఛకృతికాధికతి పేర వ్రాసి యాయన యంగీకృతిని బొందు
ము. ఆయన దేశభాంధవుడు - దైవభక్తుడు- సాక్షి కుపచార
ము చేయుటకై పోవలసియున్నది కావున నలవదిదినములనలకు
సాక్షిసభ లింతటినుండి జరుగుట కనకాశము శేదని యాయన
పేర నీవు వ్రాయుము. ఆయన యంగీకారమును బొంది సభను
గట్టివెట్టుము. నీవు సభను మాని యిక్కడికిచ్చినను నీకు కాక
నాకుని సంబంధము తెప్పనేలేవుచుకదా! 'కార్తిక కుంభ పాడ్య
మి'కే యిటునుమ్ము-కార్తికమాసము శివపీఠికరగురు మాసము.
వాణిదాసకాలాచార్యుల తేచుమును వ్రాయుము."

నాయనారా! సాక్షి వ్రాసిన యీలేఖతో గుండె చెదటి
నని. ఒడలు దడవిడలాడుచున్నది- నేను ద్వర్ధగ నే యాతని నే
వింపబోవుదును- కాని నీ నలవదిదినములుండునని సాక్షి వ్రాసి
నాదా- ఇది యంతరీక్షకృత్యంబులేదు- తొందర నెట్టి యొక్క-
నెల దినములలో నే యానిని విక్కడకుఁ దీసికొని వచ్చెదను.
సోదరీయలారా! సోదరీయలారా! సాక్షి కారోగ్యము నపే
క్షించి పోవుచున్న నాకు మీరందఱు సంతోషపూర్వకముగ
ననుజ్ఞ నివ్వవలెను- భగవంతుడు మీకు సర్వభుములు సమ
కూర్పుఁగాక- ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి:-

హిరవిజయనూరి

తున్న పాలనమున వాడవాలికి నముచిత్రితము. ఈ పునస్సాధనములే లభించలేదనియును-త్రాపి మతనహమును స్వభావపురస్కారమును పరిమితములుగ నుండెననియును. ఇట్టి అంగనగ్రామములందును-ఈవిషయమునకులక్షణములు ను బోధించునొకపండితుని జీవితచరిత్రమును ప్రకృత కవిత్వమున దాహరించుచున్నాము- చదువరులు చిత్రించునాక...

హిరవిజయనూరి-యనుపండితుడు పుట్టినది మిక్కిలి ప్రసిద్ధిగాంచినవాడు. ఈయన అగ్రుచక్రవర్తి పరిపాలనకాలము నున్న వాడు. భారతమున పాలించిన తుమ్మరాజులలో నెల్ల అగ్రుచక్రవర్తియందు ముందున్నాడు. దేవవిమలగణాయన పండితుడు పండితమును-అనుగ్రంథమువలన ఈ పండితునిచరిత్రమును వివరించుచున్నాడు. ఈకావ్యమునందు అగ్రుచక్రవర్తియను, అగ్రుచక్రవర్తివర్ణన- ఆగిని మతసౌమనస్యును మున్నగునవి ముఖము గురించి నెక్కుఅంశములు గలవు. అగ్రుచక్రవర్తి పండితులవిషయమున నెల్లు వ్యవహరించెను! అనుచు విషయములు ఈగ్రంథమున లభింపగలవు. హిరవిజయనూరి-యను డేల్లు ఈగ్రంథముకొటి మాత్రమేను. ఈకావ్యమును మతానందగ్రంథకావ్యము నలుగురుగాడె. అగుచున సంగతులుపలభ్యములు కాగలవు. అగ్రుచక్రవర్తి పాలనందు నమస్తమతములకు చెందినపండితులను సమామములు గొనవ్రేపవలెనతో పూజతులై నారు. కానినండి చాలసోపాలనలూర్చుము "జైనకానన్" అనునొకమానికపుత్రక వెలుగుచుండెడిది. ఆపుత్రకయందు హిరవిజయనూరిని గురించినయొకలేఖ ప్రకటింపబడియున్నది. ప్రస్తుతమివాద్యము తదాధారముననే వ్రాయబడుచున్నది.

హిరవిజయనూరి పాలనపుము (u.p.) నందు జన్మించినవాడు- పదునూడేండ్లు వ్రాయముననే ఇతనికి లభించెదలయును. కనుక నితడనహాయుడై పాటనా (గుజరాతు)లో నున్న తనసోదరియొద్ద నుండసాగెను. ఆకాలమున పాటనాయన విజయనూరియను పండితునియొద్ద శాస్త్రాభ్యాసము నొనర్చును. క్రమముగ విజయనూరి పండితుల జ్ఞానబోధనలన నితనికి సంపాదించుకొన కలిగినది. జైనలు సాధారణముగా ప్రాపంచికవిషయములందు విరక్తిచూపుటలో నమర్థులే, త్రాపిపండితుడై-మతాస్త్రముల నన్నిటిగాలించిన నితనివిషయమున నిక చెప్పవలసినదే మున్నది? హిరవిజయనూరి క్రమముగా భర్తసాగనోపాధ్యాయుని యొద్దపూడ దార్శనిక విజ్ఞానమును ఆర్జించి అనమానదగు విద్యావంశుని పేరించెను- భర్తసాగనోపాధ్యాయుని యొద్ద విద్యాభ్యాసమును పూర్తియైనాటికే ఈతని కిష్టమైనవిషయమగు విభ్యాతి దేశమునం దంటునుచెల్లబడినది.

భూవర్త కేళమునందు ఆకాలమున 'నూరినమర్తణ' మనునొక పండితుని యుండెడిది. ఆనభూరితనిని సత్కరించి తీసికొని (అనగా 1550 లో) వాచక కరుదమున, పిమ్మట 1550 లో నూరి విరదము నిచ్చిరి. హిరవిజయనూరి ప్రఖ్యాతి కిదియు నొక మేలుకలెను. మెల్ల మెల్లగా ఆగ్రుచక్రవర్తికి ఈ సమాచారము తెలియవచ్చినది. అగ్రుచక్రవర్తి విద్యార్థులయందును- గుణపక్షపాతియైన నైనవాడు. కనుక ఒకభర్తసాగనా వ్రాసి ఆకాలమున, అహమ్మీరావారుగవచ్చునగు మహాబుద్ధిని అహమ్మీరావారు- అనభూరియొద్దపంపి, హిరవిజయనూరిని తన యాస్థానమునకు పంపవలసిట్లుగా ఆజ్ఞాపించెను. క్రమముగా ఈభర్తసాగనా విచ్చి ధటులతోకూడ హిరవిజయనూరి అగ్రుచక్రవర్తి నాస్థానమున కేరెను. హిరవిజయనూరి ఆస్థానమున కేరవచ్చునప్పటికే అగ్రుచక్రవర్తి కార్యాంశవిద్యా సత్వ దేయందే గూరిగారిని సమావించుట కు ఆయనో ఘోరముగా ఆజ్ఞాపించెను. నియోగించెను.

అయితే ఘోరముగా ఆజ్ఞాపించినను మహాబుద్ధియ కేళవేరై, ఆనాటికి ఆస్థానమున ఉంచినందులకు మిక్కిలియును పొంగి పొడిచి మహాబుద్ధిని నూరించి తోడితెచ్చి సుఖాసీమం కేరి యానందము పొందికొనెను. వాదప్రతివాదములను నిష్కారముగా వదిలివేసెను. నూరితోజేరిక ఈవాదప్రతివాదములను ముగించుకొనెను. పరిశీలించ దగియున్నది. గ్రంథమున ప్రకృత- ఆంధ్రగ్రంథమునందు వారికిద్దఱు జరిగిన చర్చానామమునందు ఒక్క-దానిమాత్రమే ఉదాహరించుచున్నాము.

1. దైవం... పురాతన... విశిష్టత... యమాతా... 2. భూ... 3. హిరవిజయనూరి...

ఉత్తయ పుష్కల్యః పరివర్తకాలే గంతా సమగ్రాపి జనః పురస్తాత్.

1. ఆదర్శకాయా మివ పుణ్యపాపే సౌకావ్య సంకుద్ధ నిజోపలభ్యా విధాన్యతే సాధు సతత తస్య న్యాయం నిరన్యస్య పరాసహోధమ్.

2. ఖురానవాక్యం కిమిదం యథార్థమ్? నహత్మహం వాక్య మిహ స్తి నూరే ఇవ ప్రమానే గగనస్య తస్మిన్ ఉతాభ్యుదేతే వ్యభిచారిభావః

హిరసాభాగ్య గతి ఆశ్వా.

"మా ఖురానునందు - న్యుత్తలైన ముసల్మానుల శరీరము లు-భూమిలో నిక్షిప్తములు కావలయుననియును, ప్రళయంతమున ఇట్లు భూమికి ప్రముఖశరీరములనున్న యాత్మలన్నియును బయలుపడెదలి 'ఖుదా' యనుపేరుగల పరమేశ్వరు నెదుట నుపస్థితము లగుననియును, అప్పుడు-ఖుదా-ఆశీర్వదలచేసిన పుణ్యపాపములను విచారించి తదనుసారములగు ఫలములను వారికి నిర్దేశించుననియును, తదనుగుణముగా నాయాత్మలు సుఖముఃఖాదుల ననుభవించి చివరకు ముత్తుల గురు రనియును- చెప్పబడియున్నది. మహానుభావా! మాఖురానులోని వాక్యములు నశ్యములు! అసత్యములు! తెలుపుచు" అని ప్రవానికి తాత్పర్యము-

ఈపక్షములకు హిరవిజయ నూరి- అనేకయు క్షేత్రపుష్పములను చెప్పి ఈకిందిటిగా చివరకు సమాధానము చెప్పి అయితే ఫలాలును సంతృప్తినికేసెనట!

1. కర్తావచారా నిజకర్మజన్య వైచిత్ర్య విశేష్య న కర్మ దస్తి సంధ్యాత్మజన్య తద సిభావో2 సన్నేచ చిత్రే ప్రతిభానలే తత్.

నిజకర్మజన్య వైచిత్ర్యము గల ఈవిశేషమునకు- కర్తగాని వాక్తగాని ఎవ్వరునులేదు. కాని యెక్కడో యొక్క-దుండెనను కొనుట భంధ్యాత్మకుడుండు ననుకొనుటవంటిదే యగును. మఱియును తదాస్తిక్యము వస్తుతక కేళున్నను, ఉన్నట్లు చిత్రియన భాసిల్లును.

అయితే ఫలాలు హిరవిజయనూరితో అనేక విషయములను ముచ్చటించి మఱువాడు అతనికి ఆకర్షుదర్శనమును చేయించెను. అక్కను అతనిని చాలగౌరవింపటయేగాక. అతనిద్వారా భర్తము- మతము వైమము మున్నగువిషయములను గుతించి అనేకోపన్యాసములను చేయించెను. స్వయముగా తా నతని వలన నుపదేశమునుగూడ నొందెను.

హిరవిజయనూరి పెక్కువిధముల సమావించుకొని కొంత కాల ముచ్చట వసించెను. పిమ్మట పెలపుగొని ఫలహాపుమునకు పోయి, మఱి కొంత కాలమునకు మఱి అగ్రుచక్రవర్తికి వచ్చెను. చక్రవర్తి మునుపటికన్న మిన్నగ నతనిని మర్యాద చేసెను. హిరవిజయ దీమాలును చక్రవర్తి యాస్థానమునందు భార్యక విషయములను గుతించి యుపన్యసించి ఆస్థానిజనుల నెల్లరను సంతృప్తుల గావించెను- అగ్రుచక్రవర్తనలన నేదైన నుపదేశమును గొనుడని నూరిని పెక్కువిధముల నిష్కరించెను- కాని అలవరకును ఎట్టియుపపాదములు నొల్లక చివరకు హిరవిజయనూరి ఇట్లు కోరెను - "అయ్యా! మేము పర్యవణ్యవ్రతమును పుత్రకాలములో గల నెన్నిది దినములును, అటువైని మఱి పది రెండు రోజులును గోహి-న చేయ కుండునట్లు మీరాజ్యమున క్లుప్తపట్టులను చేయును- ఇంతకన్న నెను గోరదగిన దేదయును లేదు" అనెను- ఇందులకు వల్లయుని చక్రవర్తిగారు ఈకింది ఆశ్చర్యగల భర్తసాగనా వ్రాసియిచ్చిరట!

1. శ్రీమత్యుక్తవజాదినా రవిమితా స్వర్వేరవే ర్వాసరాః సోక్యోనానదినా అశ్విదవిసా సౌకాంతిసాః పునః మాసస్వీయజనేర్దిసాశ్చ మిహిరసాశ్చ నేర్దిసా భూమిందునా హిందూమేచ్చుమహిమ తేన విహితాః కారుణ్యపక్షాపగాః 2. తేన నవరోజుదినాః, తనుజజనా రజబమానదిసాశ్చ విహితా అమరిసహితాః, సుతా స్రవోఃసు నేనేక.

ఈ భర్తసాగనా నిజమని తెలుపుటకు మఱిొక కావనము కూడ కలదు. కనుక దీనిని పుక్కిటిపురాణముని కొట్టివేయుటకు ఏమాత్రమును వీలుండదు.

ఆకర్షుచక్రవర్తి హిరవిజయనూరికి జగద్గురు వను బిరుదము నిచ్చియుండెనట. అని తనయాస్థానమునందు పండితుడుగా గూడ నుండున ట్లొనర్చుకొనెను. హిరవిజయనూరి తనతోసమానుడగు తనకేళుని- కాంతినర్మరుదనవానిని ఆస్థానమునకు నియోగించి తాను స్వస్థలమును చేరెను. కాంతినర్మరుదు అగ్రుచక్రవర్తమున సుఖముగా నుండి పెక్కుగ్రంథములను వ్రాసినాడట. ఆగ్రంథములలో నెల్ల 'కృపారసకోశము' అనునది మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. అందు అక్కరుచక్రవర్తి చరిత్ర మంతయును

భవవినితములు

పారనంది రామశాస్త్రిగారు

మ. విను ము న్నేటికి ద్రచ్చె పాలకడలిన్ విష్ణుండః గూర్మాకృతిన్, వనధిం బొచ్చి యెడెట్లు మోచె బలుకవ్యః వైన తెలింబు దే, వనికాయం బమృతంబునెట్లు వడసెన్ వారాః నేమేమి సం, జనితంబయ్యె మునీంద్ర బోధ్యము గదా సర్వః ముః జెప్పంగదే. భా రా స్కంధము గర3

దీనిలో ప్రశ్నముః కేయవరీక్షిత్తుః 'విను' అనుట సంగతి మగునా? అడుగువారు 'విను' అని చెప్పవారు చెప్పము, అనియః నిట్టి ప్రయోగములు గ్రంథములం దెచ్చుటవైన గలవా? యిట్ల ప్రాసముల మహిమయేమి చెప్పగలము? ఎట్టి వ్యత్యాసముల వైనః కేయగలవు కాబోలు!

అచట "మునుము న్నేటికి ద్రచ్చె పాలకడలి విష్ణుండు, అని కృతికర్తపాతము నందక్కచిత్త మయినది కానోపును. మృదులు, ఇళిమాతరములు. ఉ ఇలకు విశోధభా ని కృతికర్తక; లేదు- మునుమున్ను, మొట్టమొట్ట, చెప్పంగదే అని యన్య యము. ఉ|| గౌరవమైన భారమున, గవ్యపుష్పాండ భరింపలేక దో స్నారపీనులై యుగ్ధయై పైనికులుం గడుసిగు తోసె కూ.. అనియున్నది. గౌరవ, అనునది విశేషణమగునా? అర్థ మేమి? గొప్పది, అన్నచో గురువైన, అని కదా యుండవలయును? 'భారమే' అన్నచో నదిభారమున కెట్లు విశేషణము? గొప్పదియైన, లేక, భూగమువైన, అనికాని కృతికర్తపాతము కానోపును. ఉ, అ, కు విశోధభా ని యాతనికి లేదు.

303. నీ. పాలిండ్లవై నున్న పయ్యెడ జాతించు జాతించి మెల్లన చక్కనొత్తు- సువరి దరహానచంద్రిక జలికించు జలికించి కెక్కువె జిక్కునఱుచు. అని యున్నది. మోహినిని, విశ్రవనిరోధభా ని గతిగి తనమోహిని జిక్కు పఱచుకొనినదా? లేక నవలూతుణిలే, చిక్కు-పెట్టుకొనినారా? వివక్షణలు విచారించుటగాక.

10 స్కంధ 2 రగ|| కా|| నీచుట్టలకు సావదల్ గలంగు నే నేమెల్లనీవార మన్యాచారంబు లెఱుంగ మీపడవు మా కా ఫీలదావాగ్ని నే, దేవదంబున నింక డాటుచుము మ మీ ఖీంచి రక్షింపన, న్నా చంద్రాభవిపన్నులన్ కిళివితానచ్చున్ లన్ భిన్నులన్. అని యున్నది.

మొదటిచరణములో 'నేము' అనియేనా? మేము, అని కానోపును. విశ్రమముకొఱకు. మేము, నేనుగునా? నాలవచరణములో 'కిళివితాన మనగా' నన్ని సమాహమేనా? అగ్గము. అగ్ని సమాహము కలదా? 'నవిశ్రమమే|| 10 స్కం|| 102-103|| ఉ|| బల్లిదు నన్న భిష్మజనపాలకుమారకు బిన్ను జేసినా, చెల్లెవి రుక్మిణిగొనుమః జిక్కు-నిగ్గు-పుంబుటపోతె- అని యున్నది|| చిక్కు-నిబంటా? చక్క-నిబంటా?

10 స్కం|| ఉత్తరభాగము|| 100|| క|| అనవుడు మాట భరుడచ్చటిజనపాలక సుతులః జూచి సత్యమునలకుం, డని యడిగిన వారలు మున్నుసొతులై పలుకరైరి, మొగమాటమునన్ రుక్మికాని రుక్మగాడు. ప్రాతపుస్తకములలో రుక్మి అనియే యున్నది|| ఇట్టి దుష్టసంస్కారములకెల్ల యతిప్రాసము లాధార్ములు గాబోలు!

భారతము|| ఆది|| 2 ఆ|| 22-23|| క|| గర్వించి పలికే తగు నీ గర్వము భుజవీర్యమును బ్రకాశంబుగ నీ పరవ్రత వివరము దెల్పివి, గుర్వింపుము చూతమనిన గోత్రభిదుండున్|| అని యున్నది|| పాణినియును. భావలలో గుర్విఉద్యమనే, 'అని యొకధాతువు గలదు. దానికుద్యమన మర్థముగాని గర్వముగాదు. భారతములో మరణూపుతోఁ జూదమాడుచున్న రుద్రునిచే నాక్షేపింపబడినది యింద్రుని గర్వముగాని ప్రయత్నము గాదు. అదియే యిది యనుకొని యొకరుఁ రజ్జుసర్పభ్రాన్నిని పృథిక్లో ప్రకటించినారు. అదియే రజ్జుసర్పభ్రాన్ని ప్రయత్న మొక కార్యమునకుముందే కాని పిమ్మటగాదు. పరవ్రతవివరమును దెచ్చిన, పిమ్మట ప్రయత్న మసంభావితము. చూడుడు పాణినియునుండే కర్వ, భర్వ, గర్వ, దర్వ, అని గర్వధాతువు గలదు. వానికి'వి' చేర్చి విగర్వింపుము అని కృతికర్తపాదము. గుర్వి, ధాతువు చూపము వికరణముతో గూర్వ, అగును. ఇందు కాగ్ని మముతో గూర్విండు. క్త్వాంతముగూర్వింది. కాని గుర్వింది, కానేరదు. సంస్కృతము గర్విండుటకు గుర్విందినారు.

అమృతప్రతిభతో నహజరితిని మహాహరముగనుప వర్ణించి యున్నారు.

హిరవిజయనూరి- పనుపాల తేజపాలురను పేరుగల ధవలక్క-వేశ్వరుని మృతులలో నొకరగు తేజపాలునితో కలసి- శత్రుంజయోదత్తీరముల నేమిందు-వ్యూహలకు అపొంతాత్యములను నిర్వాణాపజములను ఉపదేశించుచు - కొంతకాలము గడపి చివరకు 101-12 అ ప్రస్తుతకమునందు కీర్తిశరీరుడ డయ్యెను.

కాటయవేముఁడు.

పెండ్లుల వేంకటసుబ్బాస్వామిగారు.

ఆంధ్రదేశమునం దుద్భవించిన మహావీరులలోను, మహా రాజులలోను, వ్యాఖ్యాతలలోను, రసజ్ఞులలోను కాటయవేముఁడు, ప్రసిద్ధి కెక్కినాడు. ఈతనివ్యాఖ్యానశాస్త్రము, కాళిదాసా కవిదృష్టాంతకావ్యముల నాటకరత్నమునకు మెలుగు పెట్టి యూ రపుఖండమునక బ్రకాశింపజేసెను. “మోనియర్ విల్లియం” ఇండియన్ గొంగరముననే ఇండియాఆఫీసు త్రిబియల్ మొకంజీ” సంపాదిత మగు కాటయవేమువ్యాఖ్యం జూచి న కావ్యంతలప్రతిని సవరించుకొనినటులు వ్రాసియున్నాఁడు. కాన జూచినప్రతి బాంబాయిరాష్ట్రమున సంపాదించబడి నా రలికితో వ్రాయబడినట్లు మోనియర్ విల్లియముగారి యంగ్లీ సవ్యాఖ్యానము, కాటయవేమువ్యాఖ్య కేకరవ్యాఖ్యల నను రించి వ్రాయబడినట్లు. కాటయవేమువ్యాఖ్య ననుసరించియే గుర్తినీదేశవిఖ్యాతపండితుఁ డగు “గెయిట్” కావ్యంతలముం జది తాండవ మాడెనను “వైతివ్యాసు” కలదు. ౧౮ శతాబ్ద యధ్యక్షము న పరాసు వారి దేశము నుండి హించిన నయనర్థ వస్తువుల లోక గాటయ వేమువ్యాఖ్య యొకటి. అది మతభేదాలములమున “పారిసు” ట్టణమునందలి “బిల్లియాథ్ కేసెజ్” త్రిబియల్ సంపాదించినట్లు. వికారణమువల్ల “కాటయవేము” ని పాండిత్యము పాశ్చాత్యు ఁడితులకుఁగూడ నానందదాయకమైనది. “మూలకాగ్నిమి త్” వ్యాఖ్యను గొంత, కావ్యంతలవ్యాఖ్యను గొంతయుఁ జదివి హాడఁగా, మూలమున గరిగా నర్థముం జేసికొనుట కంతయుఁ పయోగించునదియై యున్నది. తనఁగలిపియం దిపుడు ముక్తి మైయున్న కావ్యంతలవ్యాఖ్యలగు “నిశ్శృంకభూపాల” వ్యాఖ్య లెత్త ప్రము గాక “శ్రీనివాసాచార్య” వ్యాఖ్యవలె విసుగు బుట్టించునంగతులు లేక యింపున నుండును. ఇదివఱకు కవులచేత “లోను, ఆంధ్రులచేత”లోను లేనికాటయ వేముచేత్రము నాకడ నుండిన “కావ్యంతలవ్యాఖ్య”లోఁ గానించుచున్నది. దాని నీకింద వ్రాయుచున్నాఁడను.

పాదారవిందాత్మరమస్యపుంగి
వర్ణకృతుర్థోఽని విశ్వవంద్యుఁ
పునాతి నిత్యం భవనాని సింధుః
పుణ్యేప్రవాహై స్సహజా యదీయా|| ౧
వంశస్మిక్ మదితో మహీయసి మనోఽన్యకే జగత్పావనే
ధిరోదా త్తగుణోత్తరః ధర్మసం శ్రీకాటయాభ్యో నృపః
దానతాత్రపరేణ యేన విదధే భూదేవసంతర్పణం
భూయిష్టైః పరిపంధిపార్థివజయవ్యాజేన లభైర్ధనైః || ౨
తస్మాద్భూదభిలకర్యవిధౌ వరేణ్య
మాన్యుమాధిపతి రత్రతిమగ్రభావః
అన్యాయపాస్య నృపతీనభిరూప ముచ్చై
ర్వృవేస్వయంయమ జమిందుమతీవక్తి ర్వి|| ౩
తస్మాస్తాం తనయా సమగ్రవిసయా విఖ్యాతదోర్నికమా
కాటక్షిణిపతిశ్చ రామవృషతిః కాంతానితాంతోజహ
లక్ష్మీకృత్రినసుంధరాభి రభజ్జ త్స్వభాగ్యమాద్యస్తయోః
కానల్యాదికభూజై ర్వికరభ శ్శోభాం ప్రపేతే యథా|| ౪
అనహయకూర కాటయప్రభుంపదంతిమారస్యతే దుమాభకమ్
భువనానిదుర్గజయనాహ సేనయాజలదుర్గమల్లవిరుడప్రకస్యతే||
పుష్టిం బ్రాహ్మణసాచ్చకార విదధే హేమాదిజానాని య
స్ససానావళి మాతృతాన విదమే పాతాళగంగాపథే
దోడ్డాంబా ముపయవ్యుత్సస్య తనయాం వేమప్రభోః కాటయః
పుత్రం వీరమల్లు రామవృషం వేమం విభూత్యై భవన్|| ౫
గుణానాం పుణ్యానాం వసతి రసపోతక్షితివతే
స్సస్వా శ్రీదోడ్డాంబా సమభవదుమాయాః ప్రతినిధిః
పితా భూభృన్నాథః పతిరీమ హేళః ప్రియసుతో
మహాసేనో యస్యా స్వయ మభయదాత్యైతి కథితా|| ౬
మారత్కృరమణః సితామహతయా మాతామహత్వేనచ
శ్రీవేమక్షితియకః ప్రభయతే యస్యాభిజాత్రేయమ్
ధన్యః కాటయవేముభూపతి రసో యద్భాగధేయస్త్రో
జామాతా స్వయ మన్నపోతస్వతేః క్షిణితమాదామణిః||
శ్రీకృష్ణేశ్వరమః కుమారగిరిభూపాలా స్సహాలోత్తమః
స్వామీ యస్య వసంతరాయదిగ్ధిగ్ధో వీరాస్సపోతాత్మజః
సగ్రాహూర్జున మామనంతి సుధియ స్తం భీమసేనాన్యితమ్
భూమా కాటయవేముభూధవమహా కర్ణప్రియా స్త్రుణాః
పల్లవపంచక మకరోత్త్రప నే నిర్జిత్య వైరిణో రామః
వైరికులపరకురామః కాటయవేము వాగ్ధిశలేమ్|| ౧౦

ధాటిఃసాటిఃసాగ్రాత్రుతిగిరికటే యత్ర మాల్లేతిదుర్గం
దుర్గం కింమారసంజ్ఞం దళితరిపులలే దుర్గముం “బెండపూడిం
దుర్భేద్యం వజ్రకూటం జీవతలి గభసా రామగిరివ్యాఖ్యదుర్గం
విఖ్యాతాం కింఘాటాం గభితము
సుమృదాం వీరసన్నాహదాన్యమ్|| ౧౧
మునీనాం భరతాదీనాం భోజాదీనాం భూభూజామ్
కాస్త్రాణి సవ్యగాత్రాన్య నాట్యజేదాన్యవేదనామ్|| ౧౨
ప్రొక్తం వసంతరాజేన కుమారగిరిభూభూజా
సామృ వసంతరాజీయం నాట్యశాస్త్రం యదుజ్జయమ్||
త్రోక్తేనైమాన్యేన దర్శితాశేవలక్షణః
కవీనా మాత్రయా ముక్తి గాటభూపతీనాభవః|| ౧౪
సోయం వేమదేవః కుమారగిరికా రాజ్ఞానియుక్తకృతి
నాట్యనాం ప్రథమం కృతం కృతేధియా శ్రీకాళిదాసేనయత్రే
తస్మాద్విగ్రహార్యకర్తృకావ్యంలాదే స్సవ్యయం
వ్యాఖ్యానం కుమారగిరిరాజీయాభ్యుచ్యతే హితమ్||
తాత్పర్యంహేమ—పరమపురుషుని పాదారవిందము
నుండి చతుర్థకుల ముద్భవించెను. ఈకులమునందు మనువంశమున
ఘృవువతే బ్రాహ్మణభక్తిపరుఁ డగుకాటయప్రభువు జన్మించెను. వానివలన మారభూపతి జన్మించెను. కీర్తి వినిని, ఇందు
మతీయజుని వరించుటలు వరించెను. మారభూపతికి విఖ్యాత
పరాక్రమవంతు లగుకాటభూపతి, రామవృషతి కలిగిరి. వారిలో
మొదటివాఁ డగుకాటభూపతి, దళితపుండు కానల్యాదులచే
సేవించబడినటులు లక్ష్మీ, కీర్తి, వసుంధరాదులచే సేవించ
బడినను. కాటవిభుఁడు దుర్గజయములలో సాహసవంతుఁడగుటచే
బుద్ధివంతులు “జలదుర్గములు” డందురు. హేమాదిదానముచేసి
“పాతాళగంగ”కు సాహసము గట్టించిన ప్రసిద్ధికెక్కిన “వేమ”
భూపాలునిపుత్ర యగు “దోడ్డాంబిక”నుఁ బెండ్లియాడి “కాట
విభుఁడు” రామునితో సమానుఁడగు “కాటయవేము”నిఁ గనెను.
దోడ్డాంబిక “యనదోత”భిషినిచెల్లెడు—ఈమె “భూభృన్నాథు”
ని కూతురై, మహాభూభృన్నయై, మహాసేనుని తల్లియగు “పా
ర్వతి”తో సమానురాల. “మార”భూపతి తాత యగుటచేతను,
“వేమభూపాలు”యను మాతామహుఁ డగుటచేతను, కాటభూ
పతితండ్రి యగుటచేతను, అనపోతవిభుఁడు వేమమామ యగుట
చేతను గాటయవేముఁడు ప్రసిద్ధినిందినవాఁడాయెను. క్రిక్కు
నితో సమానుఁడగు “వసంతరామా” పరనామచేయుండు, అన
పోతాత్మజుఁ డగు “కుమారగిరి” భూపాలుఁ డీకాటయవేమునికిఁ
బ్రభువు. భీమేశ్వరహితుఁ డగునర్జునునిగా సేనానవేతుఁడగు
సీతనిని యుద్ధములందు వర్ణించుదు. అతనిగుణములు “కర్ణ” ప్రియ
ములు. మరకురాముఁడు శత్రువులను జయించి యెదురుఁడగుట
లను (పంచహ్రదములను) జేసెను. వైరికులపరకురాముఁ డగు నీ
కాటయవేముఁడు మాణుసముద్రములఁ జేసెను. కైత్రయాత్రచే
గాటయవేముఁడు “మాల్లేతి” దుర్గమును “కింమారు”దుర్గమును
“బెండపూడి”దుర్గమును “వజ్రకూట”దుర్గమును “రామగిరి”దుర్గ
మును “వీరఘాట”దుర్గమును జయించుటచే శత్రువులబల ముడి
గెను. “కుమారగిరి” భూపాలుఁడు భరతాదీయుక్తిప్రొక్తకాస్త్ర
ములను, భోజరాజాదులమతమున, జీవతీనిని “వసంతరాజీయ”
మనునాట్యకాస్త్రముం జేసెను. అకుమారగిరిభూపాలునిచే నా
జ్ఞాపించబడినవాఁడై కాటయవేముఁడు “వసంతరాజీయ” మను
నాట్యకాస్త్రానిసాఁజముగా శ్రీకాళిదాసకృత కావ్యంతలాది నా
టకత్రయమునకు వ్యాఖ్యానమునుం జేయుచున్నాఁడు. ఈ వ్యా
ఖ్యానమునకుఁ గుమారగిరాజీయ మని పేరు.

కావ్యంతల వీరకలోని స్థితి కములవలన నేటికి వైరిబడిన
కాటయవేముని శాసనములలో లేనివి కేములు. కొన్ని తెలియ
నగుచున్నవి. 1. వంశవృక్షములో నేటికెఱుక గానరాని మార
భూపతికి రెండవకుమారుఁ డగు “రామ”భూపతి యొకఁడు కలఁ
డనుట. 2. కాటయవేముఁడు జయించినదుర్గములపట్టిక. మారభూ
పతికి “రామ”పుత్రుఁడు కలిగెననునంగతి యేకాగ్రములలోను
లేకపోవుటచే నిది “ప్రక్షిప్తమో” లేక అట్టిపేరుగలవాఁడు కలిగి
స్వల్పకాలమున మృతనిండియుండెనో యని లంపవలసియు
న్నది. ఈతఁడు జయించినదుర్గముల వాసితానం జరికిల్లి చిన
యెడల రాజమహేంద్రవరము మొదలు సింహళము (వికాఖ
పట్టణమండలములోనిది) వఱకు మాత్రమే గానించుచున్నది.
“మాల్లేతి”దుర్గమునకు “మొల్లేరి”ని ౧౭ శతాబ్దవ్యాసున వాడు
టకుఁ బ్రారంభించిన వినుగు పెద్దలక్ష్మణకవియొక్క—తుల్య
మాహాత్మ్యములోని యాకిందిపద్యమువలనఁ దెలియుచున్నది.

గీ. వీరికాపురి కిమ్మారు బిక్కవోలు
తునియుఁ గొత్తాము మొల్లేరు ఘోర నేల,
నగనయతిచుభూపాల వరునిమతుండు
రాజమాత్రుండె రాంపరాజశౌరి
కిమ్మారుదుర్గమే పెద్దాపురపుకొటగా మాతొ ననితోఁ
చెడిని. “బెండపూడి”దుర్గము నేడును దనరాచిన్నాన్నత్యమును
తైత్తిల్యముతోఁ జూపుచున్నది. ఒకవృక్ష వజ్రపుగవలు కల దని
వాడుకగల “వజ్రకూటము” కాటయవేముని లమునకు దుర్భే
ద్యదుర్గము కలదై నేడు స్వల్పజనులు కాపురముచేయు (గా
మమైనను వజ్రములవంటి వాడిగల ముండ్లతో శ్లోఘ పెద్ద
వంకాయలచేఁ బ్రసిద్ధి కెక్కుటమాత్రము ప్రశంసనీయును. “రా
మగిరి” “వీరఘాట”దుర్గములు వికాఖపట్టణమండలములోనున్నవి.
ఇందువలన కాటయవేమునిరాజ్యము ఇంచుమించు “ఏలూరి”నుం
డి “సింహళము”వఱకు వ్యాపించి ౧౭ నేలందరపుమొల్లేతైకా
ల్యము కల దని తలంపవలసియున్నది. ఈతఁడు దానభృష్టు
లను విశేషముగఁ జేసిన తాత్ర, శిలాశాసనములు కృష్ణా గోదా
వరీ వికాఖపట్టణమండలములలోఁ గానించుచున్నవి. ఇదివఱకు
బయటబడిన శాసనములు కాక, 1. పెద్దాపురముతాలూకాలో
ని, “తాగ్గూరు”లోని సాతానిమతములోని శిలాశాసనము, 2
కాకినాడతాలూకా “వేళంగి”లోని తామ్రశాసనమును ముఖ్య
ములు మొదటిది “కొమరగిరిరెడ్డియొక్క ఆరోగ్యము” శాలి
వాహనశాసనము ౧౭౩౪ చిత్రభాసునందర్శన పుష్కమానములో
వచ్చిన మకర్తసంకాతికి వ్రాయబడిన దానశాసనము. రెండది,
కా. శ. ౧౭౩౭ చక్రవర్తనందర్శన మాఖిణిలో ౧౭ వైద్యునికి
“క” మరగిరిపురిని కట్టించుచున్న తామ్రశాసనము. రెండవశాస
నమునందు విశేషము లంతగా లేవు కాని “తాగ్గూరు” శాసనము
మాత్రము కి.శ. ౧౭౪౦ ప్రాంతమువఱకు “కొమరగిరి”రెడ్డి జీవించి
యుండె ననియు రోగ్యయంత్రుడై యుండెననియు సందేహమును
గలిగించుచున్నది—శాసనముయొక్క యుచ్చునుదీయుట పాంశ
నీయును—రెండవశాసనమువలన, కాటయవేమునికి “కొమరగిరి”
రెడ్డిపై నెంకటిగాఢమేమ కలదో కొమరగిరి చనిపోయిన పె
త్తెరెడ్డితరువాతనుగూడ నతని పేరుతోఁ బట్టణమును గట్టి యి
చ్చుచుచే వ్యక్తమగుచున్నది—మతీయు తాత్ర రామములోని
భీమేశ్వరస్వామివారియాలయమున నష్టగ్రహమండలమునకు దత్తి.
ణమునక గలకలాస్తంభమునక లలయూకింది శాసనము “కాటయ
వేముని”యొక్క వృత్తాంతమును గొంత చెప్పుచున్నది—
“శ్లో” ఐహా కాటయశౌరేః పౌత్రో మారస్య కాటవృషమానుః
పిరాన్నహేత్యేనతే ర్భూమాతా జయతు వేమభూపాలః||
యిటువంటి కాటయరెడ్డి సేమాండ్లంగార్ని నిఘృత్యుం
డైన కడియము మాచినేనింగారు తనకు స్వామి అయిన కాటయ
రెడ్డి సేమారెడ్డింగారికిన్ని వారి దేవులకున్న కాటయరెడ్డి సేమా
రెడ్డింగారికుమారుండు కొమరగిరిరెడ్డింగారికిన్ని వారిదేవులకుంను
అత్యునుకృత మవునట్లుగానుదాడ రామ శ్రీభీమేశ్వర శ్రీమకా
మహాదేవరకు అస్తానవేలామండపము కట్టించి శివవర్షంబులు
౧౭౩౭ అగు నేంటి జయనందనర్శన కార్తిక శు ౧౭ భి—నాం
డు నమస్కించెను— పెద్దనాచార్యలిఖిత— శ్రీ శ్రీ శ్రీ—
ఈశిలాశాసనము “అనితల్లికలవచేరు” శాసనమునకు పూ
ర్వము ౯ సంరములనాడు వ్రాయబడినను నాటికి కాటయ
వేమునకు “కొమరగిరి” యను కుమారునిపేరే ప్రసిద్ధి గ నున్నది
కాని కాటప్రభువుపేరు కానింపదు—కాటయవేమునకు “కాట
ప్రభు” వనుకుమారుఁ డుండెననియు నాతఁడు హరిహరరాయల
కుమారై పెండ్లియాడె ననియు “అల్లాడవేమారెడ్డి” “కొమరమిల్లి
శాసనమునక గలదుకదా! అనితల్లి, దాక్షారామశాసనములలో
కొమరగిరిరెడ్డి పేరు మాత్రమే యుండుటచేతను “కాటప్రభు” వే
అనితల్లిసోదరుఁ డగు కొమరగిరిరెడ్డి యని యేల యూహింప
రాదు! కొమరగిరిరెడ్డికి భార్యలుగూడఁ గల రని దాక్షారామశాస
నము చెప్పుచుండుటచే “హరిహరాంబ”గూడ వారిలోని వేనా
యని సందేహము కలుగుచున్నది—మతీయు దాక్షారామశాస
నములోని “అత్యునుకృత”శబ్దము కాటయవేముఁడును, అతని
కొమరుఁడగు కొమరగిరిరెడ్డియును దాక్షారామశాసనకాలము
నకుఁ గలరా, గతించిరా యని సందేహజనక మగుచున్నది—
“కడియము మాచినేని” మతీయుక కాసనము “చామర్లకొటభీమ
వం”ములోని భీమేశ్వరాలయములోని మండప స్తంభమునక గలదు—
ఆశాసనము దాక్షారామశాసనమునకు మాళురూపమేకాని విశే
షము కాదు—పండితరా జగుకాటయవేమునిచరిత్రము ప్రాచ్య
పాశ్చాత్యదేశములలో శిలాతామ్రశాసన గ్రంథరూపమున
వ్యాపించియున్నదనటయొకగులవిఖ్యాతి విశేషముకదా! [పరి
సత్తుత్రకనుండి—]

వసంత లేఖలు

మిత్రులకు:

మనవా రీతమగు జాతీయవిద్య జాతీయవిద్య యని పలకరించుచున్నాము. వారికికొక మంచిదైనను వారివిధానమునాకేమియున్నట్లును. వనజేశ్వరునియందు బాలకుల బాలికలకుగూడ విద్య పూర్వకాలమునుండియు జెప్పబెట్టకళాశాలలని కట్టినవారములయందు నేర్పలేదు. ప్రతిదిన చిర్యయే విద్య. ప్రతిమానవమీదను నాద్యము, వేదమతమును, ప్రజలజీవితమును బాధ్యత, కైక, వైష్ణవ, మాధ్య, మహమ్మదీయమతములచే నేకము నూర్చుబొందినవి. ఆర్యసంఘమునం దనేకాచారములు మారుచున్నవి. ప్రతిమతమునందలి మంచిని గ్రహించి మొనర్చుకొనుచు దానికి వినియోగము ప్రతిఫలము వేదమతము ప్రకటించుచు జీవించియున్నది. కావున మన వేదమతమును, దాని యాచారములను మనవారికి ప్రతిదినము నాచరయోగ్యములై యిప్పటికిని నిరంకుశాధికారమును నెరవేరుచున్నవి. కావున మతవిద్య మనవారి కున్నపాలతో వలదనినను అభ్యాస మగుచున్నది. ఇప్పుడు క్రైస్తవమతము నాంగ్లేయాచారములను వచ్చి, దేశమునందలి బ్రాహ్మణులకు-వేదమునందలి బుద్ధిని స్వాదీనమొనర్చుకొనినట్లు - వేదాని మనజీవితముల మార్చివేసినవి. మతమును నూర్చునడకప్పుడులో నీమార్పును వేదమతముక్రమముగా మ్రొంగి మించి విరాజిల్ల గలదు. ఆ రాగలగితి మాట నటుంచుదము- ప్రభాతస్నానము, కాలకృత్యములు, భోజనము, మొదలగువానియందును, స్వహస్తాభ్యుదయ, గ్రామపరిశుభ్రత, మొదలగువానియందును మనవా రవలంబించిన పద్ధతులే మనబాలకుల బాలికలకు బుద్ధునహాయము లేనిసుఖవిషేకము, ఆరోగ్యశాస్త్రములు నై మనవేదలదినచర్యలే వారికి బలనీయ గ్రంథములై మనల నారోగ్యవంతుల జేసెడివి. ప్రతిదినసాధారణములగు వ్యాధులకు బలైయందుగూడ దొరకుపనరులు వేళ్ళు గింజలు మొదలగువాని, స్త్రీలు సహితము వాడి నేటికి నీ నాగరిక తాగగ్రాహ్యులమని తలంచుకొనుచున్న యాంగ్లేయ యువకులవలె నిప్పటికి గూడ నానుపత్రిక పోవలసిన దుస్థితిలో లేక సిఖులైయున్నారు. అయితే మనవారికి సులభయోగములు గ్రంథము నొనర్చి వారికి "Care of Infants" అని కాని "First Aids" అని కాని "Household remedies" అని కాని నామము లుంచి విక్రయింపలేదు. కడుపునొప్పి వచ్చినదానినే వాముపువ్వనను ప్రతిదినయు వాడును. ఆంగ్లేయ విద్య వేచ్చిన మన ప్రస్తుత యువకులు వెంటనే యానుపత్రిక వ్రాసినావా! ఎం. బి. సి. ఎం. గారి విజిటింగులెల్లు ఓరుక్తిస్తే, పోలీసులెల్లు, పోలీసులలో, పోలీసులలో టెంట్లలో వచ్చును. దురదృష్టవశాత్తూ అయిదురూపాయల బిల్లుతో వచ్చును. పోలీసులపై లాని "టోరెక్టర్" లేనిమనస్థితికంటే నైదురూపాయలు వ్యయపెట్టినమన యాంగ్లేయవిద్యార్థులు వారికి తాగోమణులు! మనస్థితి పల్లెటూరిదద్దవృత్తుల కదా! ఈస్థితి మార్చుచున్నందులకు మనము సంతసింపవలసినదే

ఇంక భవములకాదుము- జాతీయవిద్యకు బడిలక్షలు వచ్చివి- ఎనిమిదిలక్షలు భవములకే వ్యయము- ఆంగ్లేయభవము. భవములకు వ్యయపెట్టి విద్యచూడుట లేదను మనమే యిట్టిపనుల? నైగా నియోజనముల? పూర్వము ప్రాంతభవిద్య భవము, దానిలో భవము, సుమతీలకము, వేదబాలకుమున్నగు గ్రంథములతో వాడుకములనై-పలకలనై-జరుగుచుండెను-ఇప్పుడు భవములము పట్టవాని సాధకపుస్తకములు కాగితములు కెన్నట్లు, వీని కగు వ్యయముతో- ఒక్క-బాలుని వ్యయముతో- ఒక్క-బడి రెండు కి- సంచిత్యము జరుగుచుండెడిది. అప్పు భవము! చిట్టిచాపలే కెంచులు! ఆ చదరలైన నేకవి వారు తెచ్చుకొనవలసినదే. తాటియారుల గింజలు, వ్రాయుట, చదువుట, యాప్రకృతశాస్త్రము, దీనిగ్రంథములు గాఢ జేయుట, వానిపై సగిషిలు చెక్కుట, ముత్యాలకోవ కంటి యతులముల పనునగుగంటములతో- కెక్కుట మొదలగు చిత్రపు పనులు వారు సుసాయనముగ జేసెడివారు-వరసయగ్రంథములు పదిహేడురూపాయలన్నర యనుభవ లేదు-ఉత్తమ

విద్య సంస్కృతశాస్త్రములు గా, ఆంధ్రము కాని, వేదవిద్య కాని, యువదేశియబ్రాహ్మణులను ప్రతిగామన నందును రాజాల్లహారము లిచ్చి నిలిపెడువారు. వలయువా రెల్ల నుచితముగ జాతిమత భేదములు లేకుండ విద్య నార్పించువారు- ఆగురువిద్య సంబంధము, అన్నముపెట్టి చదువుచెప్ప త్యాగము, గురుగౌరవము నేటికిని మనము చూడనగును. ఈవిద్యకాలకును భవములు లేవు. విద్య విక్రయింపగూడని మనవారు "ఆంగ్ల కళాశాలలో పదిరూపాయలజీతము నైదురూపాయలకుదగించితిమి-మాది జాతీయకళాశాల" యని మురియుచున్నారు-వీరి యమా యకత్యమునకు నాకు నవ్వు వచ్చుచుండును-

చదువునది జాతీయకళాశాల- ఆదర్శము లసంతములు- ఆంగ్లకళాశాలలయచ్చుదివృత్తు? ఇది జాతీయవిద్య యగునా? ఒక రిద్దలు సభారంభకాలమున వేదములకులు చదువుట జాతీయవిద్యయా? కమ్యునిస్టులవలె నేర్పుట జాతీయవిద్యయా? వంటపూటితన మిట్లు చేయవలయు నని నేర్పుట కమెరికాలో నొక కళాశాల యున్నది. దొంగతనముకూడ నాధునికశాస్త్ర సమన్విత మొనర్చి రక్షించు కళాశాలలు కూడ నుండవచ్చును. మానవసంహారమునకు వివచాయునిస్థానమొనర్చుకళాశాలలు- వాయుమండలమున కెగిసి సాటిసోదరులపై బాంబులు తేలియకుండవేయగలసాధనములకెల్లకళాశాలలును, ఇంక నేటియొకను- భౌతికవిద్యల నేర్పనని- ఏ ఔర్యనీలొనో- ఏ ఇంగ్లాండులోనో యుండునుగాక! అవి మన కెందుతవి? మనవిద్య చేతిపనులు కావే? మనవిద్య ధనార్జనముకొనుటకావే? కంచరి వాని కొడుకునకు కంచరవిద్య నేర్పుటకు గళాశాల కావలయునా? పాశ్చాత్యులవలె గంట కిరువదివేల కంచములు మన కేల? ఏ గామమున- కాగ్రామమున కంచరి, కమ్యునిస్టు, కమ్యునిస్టులేరా? క్రైస్తవశాస్త్రరీ క్రైస్తవసాధననిర్మాణకాల యిప్పుడు కాలేదా? కర్మాగారములు వలసినచో నట్టివా రట్టి చోట్లకు బోయి యావిద్యల నేర్చుకొందురుగాక! కావున గర్భవిద్యల గజపుటకూడ జాతీయవిద్య కాదని నాయభిప్రాయము.

అన్నిటికంటే విచిత్రము ఆంధ్రుల జాతీయ కళాశాల లేమి ఆంగ్లపండితుల కైదులెట్లు జీతములేమి? ఆంధ్రపండితుల డనగా "అజ్ఞాన్, బులక్" అని వాల్చి సంస్కృతములక బలుకగలవాడా? అట్టివాడే కానియెడల నైదు రూపాయల జీతమున కెండు వచ్చును? తాపీపనివాడుకూడ దినమునకు రూపాయలెచ్చుకొనుచున్నాడే! ఆకాలము వేలు. ఈకాలము వేలు. కళాశాలలలో జీతము లిచ్చి యుపాధ్యాయులు తప్ప రెండురా? మిసాంతభావకుల బ్రాహ్మణ్య మేది? మిసాప్రదీ గ్రామ్యులెట్లు? కంటే మియాంధ్రపండితునికి ఘనత యేది? జాతీయవిద్య యనిపేరు "జర్మనీ జాగ్రత్త" బోధనమునా? తెలుగే వేదగానివాడైన నెంతతక్కువజీతమునకు వచ్చిన సంత సులభుగ దీసికొని జాతీయవిద్య యందురా?

తివాచీలనేత కాని దివ్యసుందరవిగ్రహ నిర్మాణవిద్య కాని విద్య కాదు. విద్య జ్ఞానము జ్ఞాన మిచ్చి ది సాహిత్యవిద్య. సాంకేతిక విద్య దొవ్వు రుద్ది ద్య కంటిది. భోజనము-జవాను-జర్మనీల-దృష్టిలో నుంచుకొని నేర్పు విద్య విద్య కాదు. కావున సాహిత్యవేదాంతములు వలసినవారికే చెప్ప విద్యకాలము రావలసి యున్నది. ఉన్నవి మారవలసియున్నది. విదుండల యెండ్ల నాటి గురువృద్ధితిగతుల విమర్శించి తెలిసికొని (నస్తుమలేసంతవలకు బాశ్చాత్యపద్ధతుల ననుకరించినను) విద్యాలయముల నడుపవలెను తెలుగుపండితునకు- నిజమైన పండితునకే ఉన్నతస్థానము గౌరవము నిచ్చి మీరు వెనుకకే నడిచిన గాని మనది జాతీయవిద్య కాదు.

ఇంకను బలనీయగ్రంథములు, జాతీయవిద్యాలయస్వరూపము, మన తాతల జీవితము, వారి యాదంబరకూన్యత, అది మనమంతవల కనుకరింపవలెను, మొదలగు విషయములక గూర్చి నేను నీకు వ్రాయనక్కఱలేదు. జాతీయవిద్య యనగా నింగ్లీషు పాఠశాలలో నీవు లోపము లనుకొనునట్ల సంస్కరించుటకాదు. నీవిద్యావిధానమే మారవలెను నీవిద్యకున్న యాదర్శమే మారవలెను. పొట్టుకూటివిద్యలకెప్పి, యంధులయగము నందు నీ వెప్పుడు చిక్కితివో అప్పుడే నీవు పొందూజేశమును బానిసత్వమునుండితప్పింప గలిగినను రాక్షసత్వమునకు నీవు తీసికొని పోవుచున్నావు. నీ గామము- నీవీధిబడి- నీయేలబడిసం వక్షములనాటి గ్రామపరిపాలనము-సంపూర్ణముగ-సాంగముగ నీవు వెనుకకు దోడుము. అది నీ జాతీనే రక్షించుట యగును. అది వేద జాతీయకళాశాల యగును.

ఇట్లు, నీయనుగుమిత్రుడ.
వసంతుండు.

వర్షాకాల వర్ణనము

మతీయు, వర్షవర్షనములలో అనంతము లగు ప్రకృతిచిత్రములు గలవు. ఈక్రిందిపద్యమునందు మేఘధ్వనిని విని ప్రతివాగ శంకచేత యుద్ధాభిముఖ మగు నొక మత్తగజముయొక్క విజేష్టితము నేవిధముగ చిత్రించియున్నాడో చూడుడు

శ్లో. మార్గానుగః శైలవనానుసారీ
సంప్రసీతో మేఘురవం నిశమ్య
యుద్ధాభిముఖః ప్రతివాగశంకీ
మత్తో గజేంద్రః ప్రతిసన్నివృత్తః.

మత్తొక్కటి:—మహాంతి వర్షంతి నదంతి భాంతి.
ధ్యాంతి నృత్యంతి గమాశ్వసంతి
నద్యో ఘనా మత్తగజా వనాంతాః
ప్రియా విహీనాః శిఖినః ప్లవంగాః.

ఇకనొక్క పద్యము-ఆదికవికావ్యమునుండి ఉదాహరించెదము. వర్షాసమయ సమాహృదమును చదువరులు దీనియందు చవిజూడ గోరెదము.

శ్లో. నిలియమానైః విహగైః, నిమిలద్భిశ్చ పంకజైః,
వికృన్త్యా చ మాలత్యాః గతోఽస్తంజ్ఞాయతే రసిః.

దశదిశలు నిబిడజలధరమాలా సంచన్నములై యున్నయవి. "ఎంతప్రాదుగడచినదో తెలిసికొనుటకు ఏవిధముగగూడ నవకాశము లేదు. సూర్యదర్శనమునకు అవకాశము లేదు సరికదా-సూర్యకిరణ పరిస్పందనముకూడ ఇట్లు పైని ఆ గునోకాదో అనునంత సంది యము గలుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో మాయాడే ప్రమించె ననువిషయమును పోల్చుకొనుట ఎట్లో చిత్రగీర్ణము. ఈవిషయమును వైశ్ణోకమునందు- "గూండ్లలో దూరు పక్షులనుబట్టియును, నిమిలితము లగుచున్న కమలములను బట్టియును, మాలతీల వికసించుటను బట్టియును సూర్యుడ ప్రమించె నని ఎరుగబడుచున్నది." అనిచిత్రించి యున్నాడు. ఇట్టి వర్షపు రమణీయ దృశ్యములు రాను రాను మన కదృశ్యము లగుచున్నవి గదా!

శ్లో. మట్టాదతలఁత్రీమధురాభిధానమ్
ప్లవంగమోదీరే కంఠతాళమ్
ఆ విష్కృతం మేఘ మృదంగ నాదైః
వనేషుసంగిత శివ ప్రవృత్తమ్

ఈ శ్లోకమునందు సంగీతక మహోత్సవ మైంత సమాజముగా-అకృత్రమముగా-ప్రసరిత మగుచున్నదో చిత్రగీర్ణము. స్వవిషయములో-రవంతయైన పాచ్చుతగ్గులలేక-సమమై-సరశమై-మృదువై శ్రావ్యమై-చనోజ్ఞత నీయగల తుమ్మెదల కంఠధ్వనియే ఇచ్చుట శ్రుతి! ఇకను తాళములు మర్దల ధ్వనియు నెట్లుందురా? శాఖామృగముల కంఠధ్వనులును మేఘములు తారమర్దల స్వరములును ఇచ్చుట ఆకావ్యమును నెరవేర్చుచున్నయవి. ఇక నిచ్చటి సంగీతక మహోత్సవమునందలి ఆనందమునకు మేఘయుండునా? ఆహా ఎంత మనోహర మగు ప్రదర్శనము!!

ఇక నీ ప్రకృతి మనోజ్ఞములగు వర్షన సందర్భముల నొకింతసేపటుంచి మహర్షి వర్ణనలందుగల పురాత నార్ష విజ్ఞాన తేజములలోగల తేజుబద్ధనమును చూపుటకై ఒకశ్లోకము నిట నుదాహరించుచున్నాము.

శ్లో. నవమాస శృతం గర్భ మాకాశస్య గభస్తిభిః.

పీత్యా రసం సముద్రాణాం ద్యౌః ప్రసూతే రసాయనం
ఆకాశము-సూర్యునియొక్క కిరణములద్వారా సముద్రమునందలి రసమును పానముచేసి నవమాసముల వఱకును గర్భములలో ధరించి- వర్షపు రాగానే - వ. ద్ర సములకుగను కారణభూతమయిన రసానునమును - [భువనముల పాలిటికి జీవప్రదమైన జలమును] ప్రసవించుచున్నది. అని ఈ శ్లోకమునకుగల తాత్పర్యము. ఈవర్ణనయందు- రసపానము- గర్భధారణము- ప్రసవము- రసాయనము- మున్నగు పదములయందుగల అమూల్యమగు భావము-లోకజ్ఞత-మొదలగు విషయములు ఎంత హృదయంగమములై యున్ననో చిత్రగీర్ణము. మతీయును "యాభి రాదిత్య స్పతి రశ్మిభి స్తాభిః వర్షన్యోవర్షతి." అనుక్రూతి విహితమగు ఆర్ష విజ్ఞానమెట్లు పనిబద్ధమైనదో చిత్రగీర్ణము.

కాంగ్రెసు తగాదా.

లాల్ బాబు ప్రతినిధులు అభిప్రాయములు.

లాల్ బాబు ప్రతినిధులు అభిప్రాయములు.

అయ్యో, అఖిలభారత జాతీయ సంఘముయొక్క అధ్యక్షులకును, కార్యచరణసంఘము వారికిని వచ్చిన తగాదాను గూర్చి మీరు నిన్నటి పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసమునకు దోడు అవినయమై పాఠకులకు నిజశీర్షిని దెలుప నేను నానుగుమాటల వ్రాయుచున్నాను. కాంగ్రెసు చట్టములన్నిటికిని, ఆయనయే ముఖ్యప్రమాణమని అధ్యక్షులు తలచుచున్నారు. ఇంతియకాక కార్యచరణసంఘమును జాతీయోపసంఘమును, ఏవిధమైన ప్రతిష్ఠ లేనివని వారి యభిప్రాయము. కాని యీ సంఘములవారు ఇట్టిస్థితినిగీకరింపజాలరు. అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమములో మాత్రము ప్రమాణమని యీ సంఘములవారు ఒప్పుకొనెదరు. అంతియగాని యేదైన ఒక సూత్రమును గూర్చి తగాదా వచ్చినపుడు సభవారందరును గలసి అధ్యక్షులకు భిన్నముగ తీర్మానింపవచ్చును. నూతన జాతీయోపసంఘసభ్యులు జానుమాసములలో నెన్నుకొనబడిరి. జూలై 28న తేదీని జూబిలీలో ప్రథమ సమావేశమయెను. అప్పుడు ముందువచ్చిన ప్రశ్న యెన్ని కలు సరిగాజరిగినా యనియో. బెంగాలు, మద్రాసు రాష్ట్రములు తప్ప మిగిలిన రాష్ట్రములముం దలి యెన్ని కలగూర్చి వచ్చిన యాజ్ఞాపకాలను అధ్యక్షులు తోసి వేసిరి. ఆచెందు, రాష్ట్రముల యెన్ని కలను మాత్రము విచారణలో నుంచిరి. ఈలోపల, జాతీయోపసంఘమువారు ఋతర పనుల గూర్చి యోచింపవచ్చునని చెల్పిరి. మూడునోజులు సభజరిగెను. యవరాజాగమన బహిష్కారమును గూర్చియు, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము ను గూర్చియు ముఖ్యములగు తీర్మానము లామోదింపబడెను. ఈతీర్మానములలో నధ్యక్షులు సంఘములోని యితరులతో భేదాభిప్రాయమును గల్గియుండలేదు. ఈసమావేశమునందు జాతీయోపసంఘమువారు, కార్యచరణసంఘమువారికి అన్ని విధముల సభికారము నిచ్చి వారిచే పరిష్కరింపబడని వ్యవహారములు కార్యచరణసంఘమువారికి బంపవలెనని తీర్మానింపబడెను. వీనిలోనే బెంగాలు మద్రాసు యెన్ని

కలను గూర్చిన ఆజ్ఞాపకముండెను. కాన కార్యచరణసంఘమువారు, యీ యెన్ని కల న్యాయమును పరిష్కరింపవలసివచ్చెను. అయినను అధ్యక్షులు అవినయమై పరిష్కరించు సభికారము తమ కేగలదని చెప్పి ఆజ్ఞాపకమువారికి పరమగా న్యాయము జెప్పెను. సంఘములోని సభ్యు లితరులు ఒకరు దప్పుపందాడెను, నవంబరులో మరల నెన్ని కల జరుగనుండ, నిప్పుడు నిర్వాహక కార్యభార మెంతయో యుండ, యెన్ని కలవివయమైన పుచ్చి చారణ యవసరమని యభిప్రాయపడి, ఆజ్ఞాపకము చేయు వారికి దెల్పి, అన్యోన్య సహకారముతో కార్య నిర్వహణము జేయవలెనని చెప్పిరి. దీని తరువాత కార్యచరణ సంఘమువారు, పాట్నాలోను, కలకత్తాలోను, బొంబాయిలోను మూడుసార్లు సమావేశమైరి. అప్పుడు అధ్యక్షులు తాము చెప్పినమాట సాగవలెనని యేమియు ప్రయత్నించి యుండలేదు. ఈలోపల ఆజ్ఞాపక జేసినవారు కార్యచరణసంఘమువారు చెప్పిన దాని కంగీకరించితి మని చెల్పిరి ఇప్పుడున్న రాజకీయ తీవ్రపరిస్థితులలో ముందుపని యేమి జేయవలయునో, దేశంబు రులో కాగ్రెసులోపల జేయవలసిన పనియేమో ఆలోచించుటకు నవంబరు 4వ తేదీని డిల్లీ లో జాతీయోపసంఘము సమావేశము కావలెనని బొంబాయి లో తీర్మానింపబడెను. దీనిని త్రోసివేసి అధ్యక్షులు డిల్లీలో సభ యిదివరలో ప్రకటించిన ప్రకారము జరుగ నేరదని ప్రయోచిరి. ఆ సంఘనిర్వాహము సరియైనదిగాదని వా రాజేపించుచున్నారు. బెంగాలు మద్రాసు యెన్ని కలు జాతీయోపసంఘమునకు సరియైనవి కాకపోయినంత మాత్రమున, సంఘనిర్వాహ మంతయు నిష్కారమైనదగునా? అయినను జాతీయోపసంఘము పని జేయుచున్నది. కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు విజయరాఘవాచార్యులు గారియధ్యక్షతకీంద్రనే సర్వాధికారము నిచ్చియుండుటచే, యిప్పుడు వారు చేసిన పనినివయు క్రమే నదేగాక, అధ్యక్షుడు జేయవలసిన పనివలె లేక, మూర్ఖముగను మోటుగ నున్నది. అధ్యక్షులకును, కార్యనిర్వాహకసంఘము నకును వచ్చిన తగాదా వ్యావహారికమైనదియే. దాని కిని కాంగ్రెసు, కార్య నిర్వహణము నకును సంబంధము లేదు. ఈ తగాదాలో కార్యనిర్వాహక సంఘములో చాలమందియు, జాతీయోపసంఘమువారును అధ్యక్షులతో నేరీభవించుటలేదు, జాతీయోపసంఘములో భారత

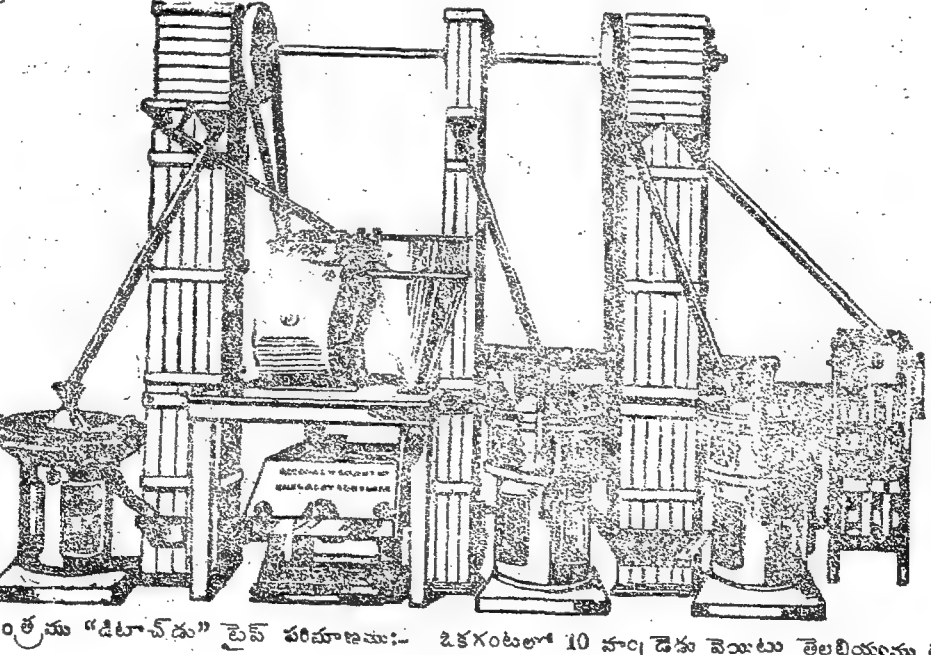
దేశములోని గొప్పగొప్ప న్యాయశాస్త్రవేత్తలును వాములును గలరు. గాంధీ మహాత్ము డొక గొప్ప న్యాయవాది పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, సి. ఆర్. దాసు గారు విజయరాఘవా చారి గారికంటె నెక్కువ కాకున్న సమానముగు న్యాయవాదిగౌరవమును గల్గియుండిరి. నాకు గూడ నిండియాలోను విదేశములలో జరుగునధలచట్టములగూర్చి మంచియుభవము గలరు. రాఘవాచారిగారు అధ్యక్షుని అధికారమును గూర్చి ప్రసంగించినటులజేసి నయధ్యక్షుని నే నెప్పుడు గానలేదు. విజయరాఘవాచారిగారు న్యాయవంతులును సత్వేదర్థులును అన్నమాట నిజమే. వారి భక్తియు, ప్రవర్తనయు గాఢమైనవియే. వారు మంచివిద్యావంతులు గూడాను అయితే నేమి, తాము చెప్పిన ప్రకారముకాగ్త సునిర్వాణమున్న, చట్టములున్న యేడ్వడమన్నచో దేశమునకు వినాశము గల్గునని వారు భ్రమపడుచున్నారు. ఏమైన నేమి? వారు చేయవలసినపని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు జేసిన తీర్మానమును గూర్చి జాతీయోపసంఘమునకు దెల్పి వారి విశ్వాసమును బడసియుండ వలసినది. ఇప్పుడు వారు జాతీయోపసంఘమునే రద్దుచేసి, త్రోసివేయవలెనని ప్రయత్నించుట వృథా అగ్రహకారకమైన పని జేయుట యగును. వారాజ్ఞాపక జేసిన కార్య నిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానము 15 మంది సభ్యులలో 12 గు రుండ నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడెను. అప్పుడు రాని ముగ్గురును, ఎవరనగా, మాలానా మహమ్మదాలీయు అధ్యక్షులును, సి. ఆర్. దాసుగారును.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హిందూభూమి, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతదైవ్యము, యంత్రములు, అమెరికావాసి చీట్ల పేక తమామూ విచిత్ర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవజుతో సమాధియగుట, కిరీటము లేని తలకాను చేత మాటలాడించుట, భూమి పైన గజము ఎత్తున గాలిగా మనుష్యుని నిరాధారముగా నిట్టుల మొదలగు విచిత్రములు ఆతము లాన్నిది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ షూగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివల యా 4.0-0 అ. (2118-688) డి. ఆర్. జూర్జిని వామును, బెంగళ. (మొదలుకొని

ఈదిగువ తెలుపబడిన చిత్ర పటమువంటి దృఢమైనట్టియు, బహుకాల ముందుకట్టియు, బిటిష్ మేక్ రెస్-మిల్ మేషి నరీ

మీకు కావసియున్న

ఒక గంటకు 5 హార్డెడు వెయిట్లు మొదలుకొని ఒక దినమునకు 1,000 టన్ను లువరకు తెల్లబియ్యమును తయారుచేయు గల పలురకముల కత్తిగలిగిట్టి బియ్యపు యంత్రములను త్వరలో అందజేయుగలము.

బియ్యమును చేసే ఈ యంత్రములలో ప్రతిముఖ్యమైన పనికిని ప్రత్యేకముగా ఒక భాగము అమర్చబడియున్నది.

అందువలన మిక్కిలిబాగుగా తయారు చేయబడిన బియ్యము మొదలు రకమువారి గా తయారుచేయవచ్చును.

బియ్యపు యంత్ర సామానులు:- నెం 1 నాల్గురు అండ్ పాలిషరు, (మెరుగు బెట్టెడి) నెం 2 నాల్గురు, పాడిరిడ్డి, ఎలివేటరు, వెల్లురు, విన్నోయింగు ఫాను, నెపరేటరు, కోన్, ప్లక్స్ ఫాన్.

బియ్యపు యంత్రము "డిటాచ్డు" టైప్ పరిమాణము:- ఒక గంటలో 10 హార్డెడు వెయిట్లు తెల్లబియ్యము తయారుగును. ఈ విలాసమునకు తక్షణమే వ్రాయుడు లేక స్వయముగావచ్చి చూడుడు.

డౌగ్ లాన్ అండు గ్రాను, లిమిటెడ్

(స్కాట్ లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) తంబు కెట్టి వీ ఫీ, మదరాసు.

100 సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్న - రైసుమిల్లు, జనరల్ ఎంజిన్లు.

రైసుమిల్లు యంత్రములను చిరకాలమునుండి అతివిస్తారముగా చేయుచున్నాము. ప్రపంచమునకు పంపి అన్ని జిల్లాలోను వీరియొక్క యంత్రములే పూర్తిగా అమర్చబడియున్నవి.

అన్ని రకముల యంత్రములు ఇంజనీరింగు సామగ్రిలు ఇతర సామగ్రిలు అందజేయబడును.

కావలసిన యంత్రముల మాదిరిలు ప్లాను వ్రాసియుచ్చుట, ఆ సామానులను సిద్ధపరచుట, పూర్తిగా కట్టివచ్చి యిచ్చుట, యివి చేయుచున్నాము.

మీకు కావలసినవాటి కొరకు మాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసుకు మేనేజింగు ఏజెంట్లు:- మెస్సర్సు. పాపాలెస్ అండు కో., తంజివిలాసము "డౌగ్లాస్"

తెలిఫోను నెం. 1077.

పోస్టు గాళ్ళు నెం. 14.

మాపలాల విస్తరము

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము

పందూరు కలికాపులలో బర్మాసేన 6-9 మంది మాపలాల హతముచేసెను. వెలియంబెర్రయొద్ద మాపలాల శరణని పేరితలమున్ను పండికడు సేనలు తెలిపెను. కల్లికోట వైత్రీకోడున మాపలాల దోచుకొనుచున్నారు. సంఘటింపక రాజులలో మాపలాల చరి 20 మంది మాత్రమే కలరు.

విచారణ

27 వ తేదీని ఎడవలపట్టి పన్నికరు, అప్తమూర్తి సంబుద్రిపాడుగార్లను మరి యిద్దరును జామినమీద వదలుటకు తీర్పు విచ్చిరి. దామోదర పన్నికారునుగూడ జామినమీద వదలిరి.

సంజంటుగ్రాంటు గతికి 26 వ తేదీని కాన్స్ట్రుక్టివ్ జరుగుటచే వారు 15 రోజులవరకు రాజాలని రామను మీసను గారు ఎలియనాయరుకేసులో తెలిపిరి. ప్రారంభవిచారణ జరుగవచ్చునా అని ఆరుగ గ్రాంటుగారికి తంతుయిచ్చి రేపు చెప్పి దనసెను.

మాపలాల రికారు తగులబెట్టినకేసు 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము విచారణ జరిగినది. 300 మంది ముద్దాయిలు వాలో 28 గురు మాపలాల యిద్దరు హిందువులు.

బెజవాడ అద్వైతసభ

ఇదివరలో కాన్స్ట్రక్టివ్ పక్షముందు జరుగునని ప్రయోచించిన అద్వైతసభ గద్వాల జనపద్రి సంస్థానములకు వెళ్లెనుండితలకు కూడ యిబ్బండితలకుండ గలందులకై ప్రతి మాఘమాస శుక్లపక్షమునకు మార్చబడినది. రథసప్తమిలో పరీక్షలు ముగింపబడును. మిగతాసంకతుల ప్రత్యుత్తరములద్వారా తెలుసుకొనవలయును. బెజవాడ, 28-10-21 కవుతా సూర్యనారాయణరావు.

అయోధ్య అద్వైతవిల్లు

లక్నో. అక్టోబరు 27:— తాలూకాదారుల ప్రతినిధులకును, రయతుల ప్రతినిధులకును సమాధానమువదురలేదు. బిల్లునుగురించి కానసభలో తీర్మానముచర్చ జరుగును. తాలూకాదారులకు ప్రభుత్వమువారి సహాయమేగాక, అయోధ్యజమీందారులసానుభూతి గలదు.

కానసభలో చర్చ

అయోధ్య అద్వైత బిల్లునుగురించి సెలెక్ట్ కమిటీవారుతయారుచేసిన నిరేదీకలు ఆర్థికసభ్యుడు కానసభాసభ్యుల కీడినము ఇచ్చెను.

సెలెక్ట్ కమిటీలో చాలించుకొన్న సభ్యు లట్లు ఎందుకు చేసినాలో విచారించబడలేదు. వాస్తవత్యేకాభిప్రాయములను వైకొనలేదు గాన ఈనిరేదీకను అంగీకరించగూడదని హాలియ నాధ్యంకంగా రుపపాదించిరి. వీరు సెలెక్ట్ కమిటీని వదలుటకు నిరేదీకగ్రంథకర్తయొన్ని కారణములను నూచించిరి. తుంజా గారి హేతువులను తీవ్రముగా నాడేపించిరి. సెలెక్ట్ కమిటీ వారి చర్చలలో మేముపాల్గొనము అని చెప్పి కొందరు సభ్యులు చాలించుకొన్నారగాన, వారు తమస్థానములకు రాజీనామా చేట్టినారని ఉద్దేశించబడినది అని ఆర్థికసభ్యుడు తెలియజేసెను. ఇంతవరకు కానసభాకార్యదర్శిగా నుండిన పండిత ఇక్బలు నారాయణ గుర్తుగారు, మరికొందరు తుంజాగారి ఆక్షేపణ ను బలపరచిగాని వోటుకుబెట్టిన పద్ధతి డిత్తీర్యము ఆర్థిక సంఘాధ్యక్షులచే నంగీకరించబడలేదు.

ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు అద్వైత బిల్లును తిరిగి ప్రకటించవలయునని పండిత తుంజాగారుతిరిగి ఉపపాదించిరి. ఈ ఉపపాదన కూడ ఓడిపోయెను. ఉపపాదనకు, ఈ తీర్మానమును బలపఱచి సభ్యులు బిల్లులోని అంశములనన్నిటిని ఆక్షేపించిరి; ప్రభుత్వమువారు వలంబించిన మార్గమును ఖండించిరి; కానసభాసభ్యులలో నధికసంఖ్యాకులు అగు తాలూకాదారులు, జమీందారులు చేరి రయతులకు నిరోధము నవలంబించవలదని ప్రార్థించిరి. ప్రభుత్వమువారు రయతుల పక్షము నవలంబించవలయునని ఉపపాదనకు ఖండితపథముగా నుడివెను. భారతప్రభుత్వమువారు తాలూకాదారులకు వాగ్దానములు చేసిరి గాన స్థానికప్రభుత్వమువారి కేమి భయమకలులేదు. రయతుల కీల్లు సామాన్యముగ స్వచ్ఛమైకరుగనున్నదని గవర్నరు గారు ప్రభిప్రాయపడిరిగాని ఇది నిజము గాదని ఉపపాదనకు సంఘటింపెను.

ఇంక ఆలస్యము చేయదగదని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. బిల్లునుగురించి కానసభాసభ్యులు ఆలోచించెదరు.

ధర్మవరము తాలూకా కాంగ్రెసు సభలు.

21, 22 తేదీలను సమావేశమగుట.

జేతభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణి, దుగ్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్యచౌదరి గార్లును, మండల సంఘాధ్యక్షుడగు పేర శార్వకవిగారును తదితరులును 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంట రైలునందు అనంతపురము నుండి వచ్చిరి. అంతకు ముందే రైల్వేస్టేషనునకు ప్రముఖుల సత్కరింప స్వచ్ఛంద సేవలతో వచ్చిన స్థానికసంఘ సభ్యులు పూమాలలో నలంకరించిరి. జేతభక్తుని యితరులను మేళ తాళములతో బహుదనం దూరేగించిన పిమ్మట వాస్తై యేర్పరచిన శ్రీకృష్ణకాపరమేశ్వరి దేవాలయమున విడియ జేసిరి. వాడే నాలుగు గంటలకు సభసమావేశమయ్యెను. ప్రారంభమున మండల సంఘ కార్యదర్శి పద్మనాభదాసుగారు భారత మాతృప్రభుత్వము జేసిరి. పిమ్మట నాహ్వన సంఘసభ్యుల తరపున రాప్తాడు సుబ్బదాసుగారు కాలపరిణామమును, జేతపరిస్థితులను, అనహయోధ్యుల తత్వమును గురించి చదువుచు, సభ్యులకు స్వాగతము నొసగిరి.

పిమ్మట సభాకార్యక్రమముల కొనసాగింప కవిగారు సభాధ్యక్షులుగ శ్రీమూర్తి దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యచౌదరి గారుండవలెనని యుపపాదించి, కల్లూరు సుబ్బరావుగారు వదింప, తుంపర్తి సంజీవరావుగారు బలపరుపగా సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. శ్రీచౌదరిగారు కరతాళములు పెలగ నధ్యక్ష పీఠమున నాసీనులై తమప్రారంభోపన్యాసము నీక్రింది విషయములఁ జెలిపిరి.

సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రరాష్ట్ర నాయకులగు బ్రహ్మశ్రీ కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి సభయందుండ నే నీహగ్రాస నాధిపత్యము వహించుట నూర్చుని మందర దిబ్బిటి వెలింగి వట్టై కాని, ఈసభాసదులు నన్ను బెద్దజేసి నాకీయాధిపత్యము గట్టినందుకు వా రెంతయు వందనీయులు. నేడు మనము మిక్కిలి గొప్ప సంఘటనమున నున్నారము. ఈ విషయ సమయమున, మనము ధైర్య శ్రేష్ఠ్యముల వీడిన మన మెంతయు నభోగతి పాలయ్యెదము. మహాత్ముని బోధనకలన భరత జేతముప్పొంగి పారజుచున్నది. నూతన భావము లంతురించి వృద్ధి జెందుచున్నది ఈసందర్భమున మహాత్ముని యాజ్ఞాసాగము ఆతని నాయకత్వముక్రింద భారతీయులు ముందడుగు వైచుచున్నారు. ఇట్టిచయమున మితాలూకాయందు మీరనే విషయములను దెలిసికొని కుతూహలలై యున్నారు. మా కృష్ణజిల్లాను బోలి దత్తమండలములు మాధ్యమున మునిగి యుండక పోయినను విదేశవస్త్రములందు మాత్ర మిందలి ప్రజలు కూడ మునిగియున్నారనుట నే నెంతయు జింతిల్లుచున్నాడను. మీప్రాంతమున కజపు విశేషముగ నుండుటబట్టి నూలుపడుకు వారిని మీరు ప్రోత్సహించిన కజపు త్వరలో నివారణ యగునని నేను నమ్మెదను. ఈదత్తచండలములను గలిపి ఆంధ్రజేత మొక ఖండమని నేను చెప్పగలను. పాశ్చాత్య ప్రభుత్వము మనకు మేలొనగూర్చునను వెట్టి నమ్మకమున మనముండిన అభిః పరితులమై పోయెదము. కనుక మనము స్వయముగ స్వయం తక్కినై నాధారపడియుండవలెనని యీషంకడెండు మాసముల నుండి జేకీయమహాసభ మనకు జాటి చెప్పినది. జేకీయ మహాసభయందు గత 40 సంవత్సరముల తీర్మానముల ఖండించి యిప్పుడు నూతన తీర్మానముల గల్పించి నూతనోత్తేజమును గల్పింపజేసినది. ఎప్పుడు యీనూతన యుగమున యిచ్చట సమావేశమైన మీవిదేశబట్టలను విస్తరింపవలెను. ఇయ్యది కేవలము వాగ్ రూపమున గాక నాచరిణయందు బెట్టెదరని నమ్మచున్నాడను.

పిమ్మట బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణిగారు స్వరాజ్య తత్వకరము గూర్చి కాంతముగ, ప్రభుత్వమువారి లెక్కలను బట్టి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ మెప్పుడెప్పు టచ్చ/టెచ్చట రాజ్యమును స్థాపించుటయు, మెట్టమొదట వారెట్టి వారై యుండుటయు, భరతఖండమున స్థాపితమైన పిమ్మట వారెట్టి స్థితియుండుటయు, పూర్వమున వనదేశమున శేతపరిశ్రమ యెట్లుండినదియు, బ్రస్తుతమున వెట్టి ప్రాస్థస్థితికి వచ్చియుండునదియు, విశేషముగ ప్రజలమనముల నాలుగులు నవస్థాపించిరి.

జేతభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు విదేశ వస్త్ర దహనావశ్యకతను గూర్చి యుపన్యసించుచు మధ్యమధ్య మిక్కిలి గంభీరముగ విజృంభించుచు మూర్తీకరించిన భారత మాత మూర్తివోర ప్రజలయందు మిక్కిలి చలనము కలుగు శలులు యుపన్యసించిరి. వారి యుపన్యాస మధ్యమనను, అంతమునను, అనంతరమునను సభ్యులు తమ వైవిధ్య గుడ్డలను దీసి పారవైచిరి. నాటికి సభముగింపబడినను ముఖంబున విషయ

నిర్ధారక సభగూడి తీర్మానములవై చర్చ జరిగెను. సాయం కాలము 4 గంటలకు బహిరంగసభయందు హిందూపుర సభ యందు అంగీకరింపబడిన తీర్మానములే యిచటను అంగీకరింపబడినవి. కరాచీ తీర్మాన మామోదింపబడి 100 సభ్యులు సంతకములు చేసిరి.

చావలి సోమయాజులు

తుని స్కూలమాస్టరు

నీవు సహానిరాకరణపు టుద్యమములో జేరి తే 8-10-21 13-10-21, 17-10-21 ది జరిగిన మీటింగులకు హాజరయి ప్రజలకు గవర్న మెంటువారివై గల్గినభక్తిని పోగొట్టి కీర్తనలు పాడి నట్లు మాకు తెలియవచ్చినది.

ఏల నిన్ను పనిలోనుంచి తగ్గించకూడదో వెంటనే సంజాయిషీ 24 ఘంటలలోగా యియ్యవలెను.

(ద) చెలికాని లచ్చారావు.

పితాపురంతాలూకాబోర్డు, వెసిడెంటు.

తాలూకాబోర్డు వెసిడెంటుగారికి

ఇదివరలో యున్న మామూలుకు వ్యతిరేకముగా తమరు ఎడన ప్రాశీ పంపించిన మెమోరాండమ్ చేరినది. కొడువ హంత ములెటులున్నను గౌరవ పూర్వక సంబోధన లేని అధమ నాఖరి జీవనము మీ చేతిక్రింద చేయుట కంటె స్వతంత్ర జీవనము చేసుకొనుటమేలని యెంచినా పదవికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను.

కొడువహంతములకు సమాధానము వ్రాయవలసిన బాధ్యత యిక లేకపోయినప్పటికి నావల యెంతమాత్రము నేరము దని తమకును జనసామాన్యమునకును తెలియుటకొరకు వ్రాయుచున్నాను.

నేను సహాయనిరాకరణపుటుద్యమములో చేరిన మాట వాస్తవము. నాలోపాటు మామూలులో అందరు ఉపాధ్యాయులు చేరినవారే. అనగా పావలా చందా యిచ్చి కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరిఫారములమీద దస్కతుచేసినవారే.

నేను సభలకు నాస్వంత్రపనులు యెన్ని వున్నప్పటికి కట్టిజేసింహజరు అవుచున్నమాట వాస్తవము. 8-10-21 13-10-21 సభలలో కీర్తనలు పాడినమాటవాస్తవముకాని ఆకీర్తనలు పాడుట వలం గవర్న మెంటువారివై ప్రజలకు గల్గినభక్తిని పోగొట్టునట్లు వ్రాసినసంగతి అసందర్భము అబద్ధము ఈనిరంకు శప్రభుత్వమువై ప్రజలకు భక్తియిదివరకే పోయినది గావున నేను క్రొత్తగాపోగొట్టునజేదియలేదు. నేను పాడిన కీర్తనలు అన్నియు స్వదేశీ వస్త్ర భారణప్రామాఖ్యమును గూర్చినవైనందున రాజభక్తిని ఎటుల పోగొట్టితినిో యూహింపబాటుచున్నాను.

హిందూదేశమునపుట్టిన ప్రతిమానవును స్వదేశీవస్త్రభారణాది సాధనములచే స్వరాజ్యమును సంపాదించుట ముఖ్యకర్తవ్యము గనుక నేనును ఉడుతభక్తిగా నాయభోచిత కృత్యమును నిర్వర్తించుచుంటిని. గాని మరియొకటిగాదు. స్థానిక పరిపాలనలో కూడా నిరంకుశ ప్రభుత్వవర్గమువారు ఇట్టి అనవసరజోక్యమును కలుగజేసుకొనుచున్నప్పుడు మానవంతుడైన యెవనికని దాని క్రింద ఉద్యోగములు చేయుటకు ఎంతమాత్రమును తగదన్న ధర్మముయొరింగిన పెద్దలుగావున తమరుకూడా నా రాజీనామాను అంగీకరించకమును జే తమవదలికి రాజీనామా నిచ్చెదరని నమ్మచు యీ సంజాయిషీ యివ్వడమైనది.

(ద) చావలి సోమయాజులు

వి. జి. సభ. అక్టోబరు 31 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 4 గంటలకు సాంద్ర్యమహాలలో, మిస్ పూర్ణ చంద్రమ్మ అభినయముతో గానము జేసెదరు. కద్దరువస్త్రములు ధరించెడివారును, టోపిలు పెట్టుకొనెడివారును, సగము రేట్లకు రావచ్చును.

ఆయుర్వేద ప్రచారణసభా ధన్వంతర్యుత్సవము:—వైసభవారు 26-10-21 వ తేదీని 5-30 గంటలకు మత్స్యలపేట హైస్కూలులో ఆయుర్వేదాభివృద్ధినిగురించి డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభజరిపిరి. ప్రథమమున డాక్టరు మధురముత్తు మొదలియారుగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధినిగురించి యుపన్యసించిరి. ఆ తర్వాత భిషగజ వేంకటేశ్వరరావు మాండలికగారు ఆంగ్లమునకు ఆయుర్వేదోక్తమగు విషయలను హిందూ మతానుసార మాచరించవలసిన విధులనుబాగుగా దెలియజేసిరి. అటుపిమ్మట చావలిరామమూర్తి శాస్త్రి ఆయుర్వేద విభారణగూర్చివైవిధ్యమును గురించియే జెప్పిరి. అంతమున మాజీలాంతర్ ప్రదర్శనముతో సభముగి సెను. ఆయుర్వేద విద్యార్థి ముల్ల వెంకటశాస్త్రి.

విదేశ వార్తలు

ప్రభువుల సభ

భారతదేశమును గూర్చిన చర్చ

ప్రభువుల సభలో భారతదేశమును గురించి మాట్లాడుచు సిద్ధెన్స్టాను ప్రభువుగారు టెప్పిరి. మాంటాగుగారిధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండియు భారతదేశమున అధికారము తగ్గిపోవుచున్నది. వారు చాల నవాయకములగు పౌరబాటులను గావించుచున్నారు. ఎన్నికలను బట్టి జూచినయెడల భారతదేశము క్రొత్తసంస్కరణలకన్న మన తేలివది, నీవలన ఆంగ్లేయ పరిపాలనకు వ్యతిరేకముగ క్రమమైన కట్టుదిట్టములతో నాందోళనము ప్రబలివది. ప్రభుత్వమువారి కండ్ల యెదుటనే మలబారు తిరుగుబాటు రాటు జేయబడెను. భారతదేశములో ప్రభుత్వము యొక్క పలుకబడియు ప్రతిష్ఠయు తగ్గిపోవుచున్నది. భారతదేశము నిప్పటి స్థితికిఁ దెచ్చి కార్యములన్నియు కండ్ల యెదుటనే శిథిలము లగుచుండెను. నానియందు నిరాశ ప్రబలుచున్నది. పానిస్థానమున కేమియు ప్రతిష్ఠింపబడలేదు. భారతీయ సేనలను తిరిగి పంపివేయుటయు ఆంగ్లేయ సేనలను తగ్గించుటయు మంచి కార్యములు గావు.

సిద్ధెన్స్టాను ప్రభువుగారు భారతదేశము స్థితిని గురించి చర్చించుటకు గోరినప్పుడు మాంటాగుగారు మరొకప్పుడీ చర్చ దీసుకొని రావలయునని కోరినది కర్ణాట ప్రభువుగారు వాక్రచ్చిరి. వారతరువాత నిట్లు చెప్పిరి. సభలో నొక నామకము చర్చ మరొకప్పుడు జరుగవలయునని కోరినప్పుడు దాని నిదివరకప్పుడును తిరస్కరింపలేదు. రాజప్రతినిధి యెట్టిచర్చ దీసుకొని వచ్చు దానిని ప్రభుత్వమువారు ననుమతించెదగని వాగాము జేసి యుంటిమి. భారతదేశమున న్యాయశాంతిలను కాపాడుటకు ఎట్టి చర్యనైన దీసుకొనుటకు రాజప్రతినిధికి సంపూర్ణాధికారము గలదు. ఇట్టి సమయములో నీసభవారు విషయములను గురించి చర్చించుటయును వానిలో జోక్యము వుచ్చుకొని రాజప్రతినిధికి సలహాలనుగూడ నిచ్చుటకు ప్రయత్నించుటయును దుస్సహములు సిద్ధెన్స్టాను ప్రభువుగారి యుపన్యాసమును భారతదేశములో నపార్యము జేసుకొనవచ్చును. ప్రభువుల సభలో నీ చర్చవిషయమై హిందూదేశమున దెలిసినప్పుడు యువరాజుగారి సంచార సందర్శనమున వివేకమైన ఫలితముల నీయవచ్చును. యువరాజుగారి దివరకు సంచారముజేసిన దేశములవారికి వారొసర్చిన సేవపంటిసేవనే భారతదేశమునకుగూడ నొసర్చ జరుచుచున్నారు. వారు పరస్పరప్రేమను శాంతిని నెలకొల్పుటకు కారకులైరి.

యువరాజుగారి యద్భుతాకర్షణ శక్తియు, వారిచారి త్రమును, యుపన్యాస కాళమును, భారత దేశమునందు, స్వదేశసంస్థానాధీశులయొక్కయు భారతప్రజాబాహుళ్యముయొక్కయు మనములయందు మంచియుద్దేశముల నెలకొల్పును. యువరాజుగారు భారతదేశమునకు వెళ్లుట చాలవరకు చర్చింపబడి నిర్ధారణ జేయబడెను. రాజప్రతినిధిగారును, వారిసహకారులను ఏకగ్రీవముగ వారి నాహ్వానించిరి. ఇందుకు ప్రతిజ్ఞాగ్రూతయు దీసుకొనెదమనిగూడ దెలిసిరి. యువరాజుగారు, ప్రయాణములోనందరు ప్రభువులును ఏకగ్రీవముగనుండవలయును. యువరాజుగారి ప్రయాణమునకు వ్యతిరేకము నేమియు నీసభయందు జెప్పరాదు. అట్లుజేయుట నేరము వంటిది యువరాజుగారి ప్రయాణము జయనూచనలతో నుండినయెడల భారతదేశమునందు పరస్పర సరళాభిప్రాయమును వృద్ధిపొందించును.

ఆంగ్లేయ ప్రభువుగారు ఇండియను సివిలు సర్వీసులోని యసంతృప్తిని గురించి మాట్లాడిరి. క్రొత్తసంస్కరణలవలన సుద్రోగము మానినవారికి వారిసేవనుబట్టి పెన్నవల తీయవలెనని గోరిరి. నుదరాసునందు సంరక్షణకొరకు చాలపొందువులు ప్రార్థించిరి మలబారు తిరుగుబాటును ప్రభువుననే యెందులకణచియేయలేక పోయినది యడిగిరి. ఒరిస్సాయందు గ్రాంటుగారు పోలీసు సహాయమును పొందజాలక పోయిరి. సర్ టి. హేలండుగారు మ్యూనిషన్సు బోర్డుకేసులో రాజీనామా నిచ్చినప్పుడు వారిసహాయులుగూడ నెందులకు రాజీనామా నీయలేదని యడిగిరి.

మిడ్డెల్సు ప్రభువుగారు కొన్ని విషయములలో పార్లమెంటువారి చర్చముగియక పూర్వ మేమియు చర్చ దీసుకొనరాదనియు, భారతదేశ భవిష్యతుకు పార్లమెంటువారు బాధ్యులగుటచే వారి విమర్శనలేకయే ఏవిధానమును ప్రభుత్వమువారు సమర్థింపబడినవిగా నెంచునాడదనియు నుడిగిరి.

పాలిస్ బరి, గ్రూప్రభువులు ఈ చర్చను కొలదికాలము వరకు ఆపుట లాభములేదనియు, పార్లమెంటువారు ప్రస్తుతము తాము చర్చించు హక్కును వదులుకొనరాదనియు దెలిపిరి.

మెయ్యిఫర్డు ప్రభువుగారు భారతదేశ సమస్యయందు వర్ణవిచక్షణయే ముఖ్యవిషయ మనియు జెప్పిరి. ఇది ప్రపంచమందంతటను గలదు. ఇది తెల్లవారి యాధిపత్యము వైన నల్లవారి తిరుగుబాటు-మనమితవరకును బ్రటిషువారు భారతీయుల కంటె ఎక్కువవారను నూత్రముమీద భారతదేశమును పాలించితిమనుట నిజము. ఈ భావమువై తిరుగుబాటుజరుచున్నది. కొన్ని లులములముననే భారతీయులను ఆంగ్లేయులకు లసికొనగలరు-జాతిభేదమును శమింపజేయుసమాధానము వీటిద్వారాకలుగును. అసహాయోద్యమమునకు మాంటాగుగారు బాధ్యులుగాజాలరు. భాధ్యతగలిగిన భారతీయులవలన అసహాయోద్యమము తిరస్కరింపబడవలయును. మాపలాతిరుగుబాటు గాంధీగారి యుద్యమమును జాలతగ్గింపజేయును. చాలమందిప్రజల నాయుద్యమమునకు విముఖులజేసెను. రాజప్రతినిధిగారిని సేనానాయకుని నమ్మవలయును. అనేకభయములను అనుమానములను దెలుపుచుండినయెడల వారి కార్యము దు ప్రరమగునని జెప్పిరి.

సమర్థుప్రభువుగారు మ్యూనిషన్సు కేసును వదలివేయవలెనని కోరిరి

మెడ్డెస్ ప్రభువుగారు ప్రస్తుత సమస్య బలము ఓర్పులకు మధ్యనని జెప్పెను. బలము, బలహీనతల మధ్యగాదు. భారతదేశమునకును ఆంగ్లేదేశమునకును మధ్యనిప్పుడున్న బంధములకంటె బలమైనట్టియు, ఎక్కువకాలమునడునట్టియు బంధములను నెలకొల్పవచ్చునని ఇంకను సమర్థకము గలదు. ప్రస్తుతము సహనముతోను ఓర్పుతోను నుండు విధాన మవలంబించుటవలన బ్రజలు ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడుచున్నారు. లేకపోయినయెడల చాలమంది యాందోళన కారులను వీరులుగ బరిగణించెడివారే. నివిలు వ్యవస్థాగ్రంథులకు మంచియేర్పాటుల జేయవలయునని జెప్పిరి.

టిల్టన్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి: భారత దేశస్థితిని, సభవారు చర్చించు హక్కును పోగొట్టును దేశము ప్రభుత్వమువారికి లేదు. ఇంకొకప్పుడు చర్చించుటవలన నీలోపుగ కావలసిన సమాచారములను దెప్పించుకొనుటకు వీలుండు నను సుద్దేశముతో నట్లు జెప్పిరి. నివిలు యుద్వ్యోగుల విషయమై జాయంటు కమిటీవారి సలహాల నాచరణలో పెట్టెదరు- వారిచ్చు పెన్నను మొత్తమును నిర్ణయించుటగురించి యాలోచించుచున్నాము. మాపలా తిరుగుబాటునుగురించి త్వరలోప్రభుత్వమువారు ప్రకటించెదరు-ఆంగ్లేయ ప్రభువు గ్రాంటుగారినిగురించిచెప్పినది పౌరబాటు-కలకత్తా మ్యూనిషన్సు కేసు తీసివేయవలెనని కోరవలయును. రాజ ప్రతినిధిగారట్టిదివరకే జేసిరి. ఇకముం దిట్టిది గంభ వింపకుండ జాగ్రత్తవుచ్చుకొనిరి. భారతదేశమున కవసరమగు వైద్యమును గురించి ఇంపీరియల్ డిఫెన్సు సంఘమువారు రాలోచించుచున్నారు. భారతదేశమంతయు దిరుగుబాటుతోను రాజద్రోహముతోను నిండియున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు ఇండియన్ సర్వీసువారికి జేయూత నొసగుట లేదనియు సిద్ధెన్స్టాను ప్రభువుగారు జెప్పినది తప్పనియు జెప్పిరి.

తరువాత భారత రాజకీయ విధానమును సమర్థించుచు మాట్లాడెను- తరువాత ఆంగ్లేయ ప్రభువుగారు తన తీర్మానమును పసంహరించుకొనిరి.

యువరాజుగారు మనము.

తైమ్సు పత్రిక.

తైమ్సు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:- యువరాజుగారి ఇండియా ప్రయాణముమీద జాలనాధారము పడియున్నది. వీరి ప్రయాణకాలమున భారతదేశరాజకీయస్థితి కొంచెము మలుపుగమ్రాత మున్నది. దేశమున స్నేహముభావ మెక్కుడగునని తలంచెదము. క్రొత్తసంస్కరణములు బాగుగపనిచేయుచున్న కాలమున నాయనచేరును. చాలమందిభారతీయులు సత్వరాభివృద్ధి కెదురుగాచుచున్నారు గాని, రాజుగారును, పార్లమెంటువారును, బ్రిటిషు ప్రజలును భారతదేశాభ్యుదయమునకు సంరక్షకులని జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. త్వరముగ పనిగాజాలమా భారతదేశమును ఆంగ్లేదేశమును కలసిపనిజేసినయెడల భారతసామ్రాజ్యమునకు శాంతిచేరును. భారతదేశమును కలలోనైనను దలపని అభివృద్ధిచెప్పిమి. ప్రస్తుతభారతదేశస్థితికిభారతీయులు చాలపనిజేసిరికాని ముఖ్యాధారము బ్రిటిషువారు గిండుజాతులు నుగలసి ఏకాదర్శముకొరకు పనిజేయవలెను. ఆంగ్లేదేశమున అధిని వేతరాజ్యములను దానినే యాశించుచున్నది. వాని భారతహం ఆంగ్లేదేశముల సఖ్యతకు ముఖ్యమగు బంధమురా. ఈ బంధమును బలపఱచుటకే యువరాజుగారు భారత దేశమునకు జనుచున్నారు.

శాస్త్రిగారి యభిప్రాయములు.

తైమ్సు పత్రికలో నొక వ్యాసమును వ్రాయుచు, యువరాజుగారి పర్యటనసమయమున భారతదేశమేమి చేయునని శాస్త్రిగారు ప్రశ్నించిరి.

శాస్త్రిగారు తమ ప్రత్యుత్తరమును ముమ్మగ జెప్పెను భారతదేశము సహజరాజభక్తిని గవబరచును. యువరాజుగారు, నిష్కపటాం మాతరంగమును, బౌద్ధమును సరిగ గ్రహించును. తనకు స్వరాజ్యప్రతిపాదన మొనర్చెద నని వాదనము జేసిన రాజుగారికిమారు దీక్షదని జ్ఞప్తియందుండు ముకొనును. తనప్రేమను, స్వాగతమును గవబరచుటలో నితరదేశములకంటె వెనుకదెను. బ్రిటిషురాజ్యమునందు ఆధినివేతరాజ్యముగా పరిగణింపబడుటకు కోరుచున్న భారతదేశము రాజుగారి ముఖ్యతను పరిగణించును.

ఇటీవలి పరిస్థితులవలన భారతదేశము తనస్వభావమును మరచియున్నను తనవిధి నిప్పుడు మరవదు అసహాయోద్యమావలంబకులు బహిష్కరణప్రకటన జేసినను తాత్కాలికము రాజకీయాభిప్రాయభేదములను మరచిపోయెదరు. యువరాజుగారు రాజకీయములకంటె ఆత్మీయుడు. అసహాయోద్యమమును దౌర్జ్యముతో కాన్సిలరులు ఎదుర్కొనవలయును. ప్రజలభయమునకును సానుభూతికిని వీరు ఆత్మీయులు గావలయును. ప్రజలలోని రాజభక్తిని యుత్సాహముతో గన్నరవలెను.

ప్రతివారును తమవిషయకధర్మముగానో, రాజకీయ వివేకమునో రాజుగారికి భక్తిని గన్నరవలయును ఒక ధర్మము మారేమే గలదు "మితవాత భారతీయులు తమయెడల తమ ధర్మమును నిర్వర్తించినయెడల వారిదేశమునకును యువరాజునకును తమ ధర్మములు నిర్వర్తించినవారగుదురు.

కామన్సు సభ.

హిందూదేశవిషయములు.

సర్ చార్లెస్ యెట్టుగారు భారతీయసైనికులు ప్రభుత్వవ్యతిరేకపక్షమువారిచే బాధింపబడు చుండి రనియు దాని నాపుటకేమి యొనర్చినయు నడుగగా మాంటాగుగారు విషయమేమి దెలియ దనియు దానిని భారతప్రభుత్వమువారికి దెలిపెదమనియు జెప్పిరి.

వి. సి. ఎస్. సంస్కరణలు

సర్ విలియం జాయిసన్ హిట్సుగారికి సమాధానము జెప్పుచు మాంటాగుగారు సంస్కరణలవలన ససంతృప్తులై వచ్చు ఇండియను సర్వీసు యుద్వ్యోగుల పెన్ననుగురించి భారత ప్రభుత్వముతో నాలోచించుచుంటిమని నుడిగిరి.

తిరుగుబాటుదారులనుండి రక్షణ

మాట్లాతిరుగుబాటులనుగురించి సమాధానమిచ్చుచు మాంటాగుగారు దేశపరిస్థితులవలన తిరుగుబాటు నణచుటకు కొంచెమెక్కువకాలము పట్టుననియు రాజప్రతినిధిగారు, జుదరాసు వారిచే నడుగబడిన సేనలన్నిటిని బంపెననియు ప్రాణముల రక్షణయందు రాజప్రతినిధిగారు తమ ధర్మముల జక్కగ నెరుగుదురనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

వామింగ్సు సభ

గభ నవంబరు 12-న తేదిన సమావేశ మగును. అంతర్జాతీయ ఆర్థికవిషయములు సభయందు చర్చింపబడు ననువార్త యసత్య మని ప్రకటించబడినది.

వై లీషియా సమస్య.

పోలిషు గవర్న మెంటువారు నానారాష్ట్ర సభవారి తీర్పు నంగీకరించిరి. జన్మకు పోలిషు ఆర్థికవిషయముల నాలోచించుటకు ప్లెసిన్ స్కీగానిని నియమించి రని తెలియుచున్నది.

జన్మకు మంత్రిత్వము.

క్రొత్తమంత్రిత్వము నేర్పాటుజేయుటకు శాస్సెలరు అధికారపత్రము నంగీకరించెను.

కారల్ గారు పట్టువడుట.

శనివారమునాడు ప్రభుత్వపక్షమున నెక్కువ సైనికులు వచ్చిరి. అంతట చక్రవర్తిగారు సందీపతాక మెత్తిరి. గాని సంధిషగతులలో కారల్ గారు నిబంధనలు లేకుండ లోబడవలయునని కోరబడుటచే సంధిషరతుల తిరస్కరించెను. ఇప్పుటికి చాలమంది సైనికులు రాజపక్షమును వదలి వెళ్లిరి. కారల్ గారుగూడ పోపోయిరి. ఆయన రైలులో వెళ్లుచుండ రైలు ట్రాలనుతీసివేసిరి. అందుచే నాయనచిక్కెను- తరువాత ఖియదు జేయబడెను.

చక్రవర్తిగారి సందేశము

తాను వెల్లిగొట్టిన పక్షమున కాక చక్రవర్తిగారు తనకవజయము గలిగిన పక్షమున తనకుమారులను స్వీకృతి ప్రభుత్వమువారు వారు రక్షించవలయుననిగోరుచు లేఖనము వ్రాసి వెల్లిరి. అవజయము గలిగిన పక్షమువారు తాను బ్రతుకననిగూడ నాలోడు వ్రాసెను.

చక్రవర్తిగారి కుటుంబము

చక్రవర్తిగారి కుమారులను దప్ప మిగిలిన వారిబంధువుల నందరిని స్వీకృతమునండి వెడలగొట్టుటకు స్వీకృతి ప్రభుత్వము విశ్వయించిరి.

రాజ్యమును వదలుకొనుట

ప్రభుత్వమువారు చక్రవర్తిగారి కుటుంబసభితముగా రాజ్యాధికారమును వదలుకొనుటకును తరువాత క్రిటివు ప్రభుత్వమువారికి లోబడుటకును గోరిరి.

విరియ సమస్య

బలముచే నిలుపుకొనుడు—ఉపసంఘము

ఉపసంఘమువారి రికను చర్చించుచుండుటచే పూర్వసభ సమావేశము గాల్గెను.

ఉపసంఘమునందు పక్షమునకు ఇద్దరు ప్రతినిధులు చొప్పున గలరు.

లార్డు ఛాన్సలరుగారు సందేశభ జరుపుటసాధ్యమని తోచినగాని అపుటలేదని తెలిసెను.

ఆవరణముగనెనల!

మైక్యుపత్రికలో లాచికిరస్సాండెంటు ఇటుల వ్రాయుచున్నారు:—స్థితిశాంతి కష్టముగ నేయున్నది. డివెలరాగారు దెచ్చివెట్టిన సమస్యను పరిష్కరించుట కష్టసాధ్యము. ప్రధాన మంత్రిగారు వాష్టింగును వెళ్లుట సంభవింపకపోవచ్చును. కష్టమైనను ఈ సమస్యపరిష్కార మసంభవము గాదు.

విరియబుట్టితీసి డివెలరాగారి తంతివార్త మంత్రివర్గము వారు సిద్ధముజేసి నియు రాజుగారి సమానింప లేదనియు తెలిసెను.

మైక్యుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది సభ విఫలమైనయెడల విరగిండును బలవంతముగ రాజ్యములో నుండుకొనెదము. జాతీయగౌరవసమస్యమైన విధానముల నిన్నటిచే ప్రయత్నింతుము. సభ జయప్రదమగునని ఇంకను దోచుచున్నది.

అంగ్లో - ఈజిప్టు సందర్భము

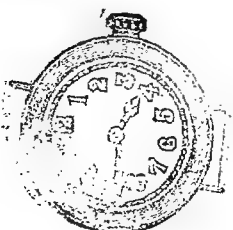
ఈజిప్టు స్థానమునుగురించి మంత్రివర్గమువారు విచారిం చుచున్నారు. ఈజిప్టువారు స్వతంత్రమును ప్రకటించుటకు గురించి యందుచున్న జరుగుచున్నది. అంగ్లోఈజిప్టుతో సంబంధ ముంచుకొనవలెనని చెప్పిరి. ఈసూత్రమునకు మంత్రివర్గమువారు సమ్మతించిరి. సందేశరతులు నిర్ణయించుటయే కష్టము.

ఈజిప్టు ప్రభువు సిద్ధమైనవి. లండనులోని ఈజిప్టు ప్రతినిధులు సంతకములు చేయు సిద్ధముగనున్నారు. ఈజిప్టులో సతినా దుల యాందోళనలల నెనుకముందు లాడుచున్నారు. కొలది కాలములోనే సంతకములు చేతురు. సందేశలో ప్రాటకైతేలు దీనివేయబడెను. ఇతర దేశీయుల సంక్షోభము, సంబంధ వ్యవహారములను రక్షించుటయు సందేశలో ఘోషపరతులు.

కలకత్తా ట్రాంస్ వెమెక్టెట్టు జరుగుచున్నది. కిరిగి కొన్ని గలభాలు జరిగినవి.

రాష్ట్రవేళలో మంటజూచే అసలు వెండి రిస్టులట్ రేడియం గడియారము.

ఈ వెండి రిస్టులట్ గడియారములు చేతిలో ధరించు

టకు మిక్కిలి ఆందముగాను ఖది తముగాను మంచి పనితరము గలిగి నదిగాను చేయబడినది. ఇందులలో రేడియం అను వస్తువు అమర్చబడి యుండుటవల్ల చీకటివేళలో గంట చక్కగా అగుపడును, ఇది గురి యైన వేళను జూపలేకనది. మేలైన

దీనిని కొనుగొనుటచేయి. చూచుటకు మిక్కిలి ఆందము రాష్ట్రవేళ చీకటిలో గంటలుచూచే అసలు వెండి

రేడియం రిస్టులట్ గడియారం సీమతోలుపట్టుతో సహా 8-8- నిక్కిల్ చేతిపట్టుతో 9-0-0, అసలే వెండి చేతిపట్టుతో 10-0-0 సంవత్సరములు గ్యారంటీగల గోల్డుగ్లో రేడియం రిస్టులట్ గడియారం 12-0-0 చిరునామా:—సి. ఏ. చెంగిలాయనాయుడు,

వెంకట 25 మెరుమాట్టుగుట్ట తోట మొదటి వీధి, నానూకూరు పేట పోస్టు, మదరాసు.

రాజ ప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము

శ్రీనగరము, అక్టోబరు 27:—కాశ్మీరదేశపు మహారాజు గారు రాజ ప్రతినిధికి విందుచేసినపుడు, రాజ ప్రతినిధి ఇట్లు పద్య సింహెను.

“రీడింగ్ ప్రభుత్వగారిని, నన్ను మీరు వ్యాధయపూర్వక ముగ మర్యాదచేసినందుకు మీకు నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. భారతదేశమందలి స్వదేశసంస్థానములకు నేనితరుముందెన్న డెచ్చటికి వెళ్లినవాడనుగాను. ఇప్పుడు మేనునుభవించిన సుఖ మును ఎప్పటికిని మరుచుకాలము. మేము మీరాజ్యములో నడుగు పెట్టిన తీణమునుండి ఇప్పటివరకు, మీరును, మీ ప్రభుత్వో ద్యోగియులను నుమ్ము మర్యాద చేయచున్నారు.

అతిసుందరముగానున్న మీ దేశమందలి రమ్యములను జూచునపుడు, దేశమందు దార్శిద్య దుఃఖములున్నవను విషయ ము ఎప్పటికిని జ్ఞాపకముండదు. మీ దేశమందుకూడ మానవుడు సంపూర్ణ సుఖము ననుభవించుచున్నాడనుటకు వీలులేదు. ధాన్యము లపంట తగినందుచేత ధరలు విపరీతముగ పెచ్చిపోయినవి. నిరుపే దలకష్టములు సహించుటకు శక్యముగాదు. ఈ ధాన్య పు ధరలను తగ్గించి పట్టణముండి పట్టణములకు ధాన్యమును దెప్పించి నయముగా విక్రయించుటయే ప్రధాన సమస్య మీరిప్పుడవలం బించిన నివారణోపాయములు తాత్కాలికముగ కష్టములనుతొల గించియుండవచ్చునుగాని, ఈ జాత్యమును కాశ్యతిముగకుదుర్చు పలయును. ఇందుకు గాను మీరు ఒక ప్రత్యేక కాఖను నియమిం చుట ఉత్తముగా నుండును. మీరు ఇట్లు చేసినారని నాకీ సా యంత్రమే తెలిసినది. మీరవలంబించిన చర్యను నేనభినందించు చున్నాను. ధాన్యపు విక్రయము రాజ్యమువారి అధికారములో నుండుటకు మీకు కొన్నికా స న ము ల ను గా వి ం చ పలయును. ఈ కాసన్గోల్లంఘనము చేయవారిని దండించుటకు ను ధాన్యమును కాచివెట్టువారిని పట్టుకొనుటకును ఒక సమస్య కిర్దును స్థాపించవలయును—నిజముగ కష్టముగానున్న ఈ సమస్య ను మీరతి సులభముగ బరిష్కరింపగలరని నాకు దోచుచున్నది.

రాజ్యపరిపాలనయందు మీకుతోడ్పడుటకు మీ రిటీవల ఒక కార్యనిర్వాహక సభను నియమించినారని వినుటకు నా కానందముగానున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల సభకు ఒకవిధానమును తయారు చేయుటవారి ప్రభుత్వ కర్తవ్యము గా నుం డ వ ల యునని మీరాజ్యాపించినారని మీరు నాతో చెప్పినారు. మూడు న్యాయమూర్తులు గల ఒక హైకోర్టును స్థాపించవలయునని మీ రుద్దేశించుచున్నారు. ఈ సంస్కరణములు తప్పక ప్రభుత్వపరి పాలనను, న్యాయప్రభుత్వమును బాగుపరచగలవని నాకు దృఢ ముగా దోచుచున్నది. ఇవి మీ ప్రజలకు సంతృప్తి గలిగించును—మీ కాశ్యభారమును, బాధ్యతలను తగ్గించును. ఈ సంస్కరణము లను ప్రవేశ పెట్టుటయందును, సాత్వికమనస్సును పరిష్కరించుట యందును మారెని డెండు గా రు ను, నే ను ను మీ కు పలయునంత సహాయమును చేయగము. ఇప్పుడు మేము మీ స్థాన మునకు వచ్చినతరుణులందు మీరీ గొప్పమార్పులను జేతు తీర్మా నించుట ప్రసంగేనియము. మీ నామము కాశ్యతముగ సాధకమ గును. పేదలు సామాన్యులుగ ప్రభువుచే రక్షించబడవలయును. వారి జేతుమే మీ ప్రధానోద్దేశమని మీరు చాటుచున్నారు.

యధికాలమునందు కాశ్మీరరాజ్యముజేసిన మహోపకా రమును గురించి నేను ప్రస్తావింపవక్కరలేదు. సార్వభౌముడు, మే లున్న ప ర్ష ప్ర భు వు ము న్న గు వా రు మీ చు హో ప కా ర ము న నే క మ ర్లు క్లాఫించిరి. మీపైనుట తెలివి చేటలందెమి, వారి భైర్యసాహస ములందెమి, మీ దాతృత్వమునందెమి, న్యాయస్వాతంత్ర్యములను సంపాదించుటకు పోరుటకు మీరుబంపిన సేనయందెమి, కాశ్మీర దేశమద్విత్తియముగ ప్రవర్తించినదని జెప్పవచ్చును. జాముకు వచ్చి నప్పుడు, వేల్పుయవరాజుగారు మీపైనుటలను జూచుట కవ కాశము కలుగును—వేల్పుయవరాజుగారు మిమ్ము స్వయముగ అభినందించెదరు. అతడు మీదేశములో కొలదికోజులకంటె ఎక్కువగా బసజేయజాలడు. నేను మీరాజభక్తిని అతనికి జెప్పెను.

మారు విందుచేసిన మీమహారాజుగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వ ర్యాభివృద్ధిని గోరుట నా ప్రధానకర్తవ్యము. అతడు చిరంజీవిగా నుండుగాక! మీమహారాజుగారు సద్గుణసంపన్నులు. అతని గుణాతిశయములనుగురించి నేను మీకు జెప్పవలయునా? అతని తో నేను కొలదికోజుల సఖ్యముచేసెను, అతని విజాలవృద్ యమును, దాతృత్వమును, దయాదాక్షిణ్యములను, సంపూర్ణ తాబభక్తిని, అంగ రాజ్యమునందలి దేశానికి గాఢానురాగమును

గమనించ గలిగితిని. రీడింగ్ ప్రభుత్వగారితోగూడ నేనుతిరిగి. మీ దేశమునకు వేం చే య వ ల యు న ని మీ మహారాజుగారు అభిలషించుచున్నారు. నాకుగూడ రావలయునని ఉన్నది. బహుశః నేను తిరిగి మరియొకసారి వచ్చుటకు సాధ్యపడ వచ్చును. సోదరసోదరీమణులారా, జాము, కాశ్మీరదేశముల మహారాజు సర్ ప్రతాప్ సింగు బహదూరు గారికి నేను తిరిగి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిని గోరుచున్నాను. అతడు, అశని దేశము దినదినాభివృద్ధి చెంది, సుఖముగ నుండుగాక.

పున్నీపుట్ జాన్యకారు.

సికందరాబాదు, అక్టోబరు 27:—దినమంతయు సనేకస్థ లములం దుపన్యసించిన పిమ్మట, మద్యపాన నిషేధోద్యమనా యకుడగు పున్నీపుట్ జాన్కగారు నిన్న రాత్రి పటాలము మధ్య అనేకమందికి గంభీరముగ నుపన్యసించెను కర్నూలు కమాండంటు గాడ్డిదొర అధ్యక్షత వహించెను. సర్ ఆలీ ఇమాం, అతని సతి తిలకము, రెసిడెంటు నాక్సు, అతని సతిమణి, ననాబు సాలరు జంగుము న్న గు ప్రముఖులు ఉపన్యాసమును వినుటకు వచ్చి యుండిరి. తమ వ్యక్తి ఆభిప్రాయము తెల్పండినను, సద్గుణ సంపన్నుడగు జాన్కగారిని అందరు మెచ్చుకొనక తప్పదని అభ్యుతాపముచెడివి.

జాన్కగారు ఆమెరికా ఖండములో మద్యపాననిషేధ మెట్లువచ్చినదో విపులముగ వర్ణించిరి. ఆమెరికా దేశములో సం వత్సరానికి ఇంతమద్యము పానముచేయబడు చున్నది అని కొంద రుత్రువులు విశేషము. తు తంతివార్తలను బంపుచుందురు. ఇటీవల హార్డింగు మహనీయుడు ఆమెరికా ప్రజాప్రభుత్వమునకభ్యుత్పా దైనప్పుడు, నిషేధమా, మద్యపానమా అను నవిపరిష్కరింపబడ వలసిన ప్రధానసమస్యగానుండెను. హార్డింగుగారు నిషేధనాదు లు. రికోట్లమంది అధిక సంఖ్యాకుల తినిని అభ్యుత్పనిగా నెన్ను కొలిరి. ఆమెరికాలో మద్య పానము తగ్గలేదని విదేశములకుతం తివార్తలను బంపేవారికి వేరే ప్రత్యుత్తరమియనకకలలేదు.

జాన్కగారుంటల ఇప్తమువచ్చిన వారు తనను ప్రశ్నల డుగవచ్చునని నెలవిచ్చిరిగాని ఎవ్వరును ప్రశ్నించలేదు. తనమన మునందంతకు పూర్వము మద్యపాననిషేధమును గురించి ఉండి ననందియములన్నియు మాయ మైపట్టు కర్నూలు నాక్సుగారు చెప్పిరి. ఉపన్యాసమునకు వందనములర్పించినపిమ్మట సభ ముగిసెను.

యవరాజుగారి రాజ సందర్శనమున బొంబాయిలో నవం బరు 17, 21 వ తేదీలు సెలవు దినములని బొంబాయి ప్రభుత్వ మువారు ప్రకటించిరి. పూనా జిల్లాకు 19 వ తేదీని సెలవియ్య బడును.

చందనాదివటి

- చందనాదివటి:— ప్రమేహరోగములను బోగొట్టును.
- చందనాదివటి:— జ్వరగర్హక మేహము (సెగ) రోగ మును అతిత్వరితముగా బోగొట్టును.
- చందనాదివటి:— మూత్రనాలములోని ప్రణయమును బోగొట్టి మూత్రము బారియగునట్లును మంట లేకుండచేయును.
- చందనాదివటి:— మూత్రాశయమునకు బలము గలి గించును.
- చందనాదివటి:— శ్రీలకు ప్రాప్తించిన జ్వరగర్హక మేహము (సెగ) రోగమును బోగొట్టును.
- చందనాదివటి:— శ్రీలకు దై వి క ము గా వచ్చే యెర్రకు గు మ, తెల్లకు గు మ రోగములను బోగొట్టును.
- 25 మాత్రలు వెల రూ 1.

కాల్వలగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీరతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజింగు డై రెక్టరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్) 19, హాంసెన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్ - మదరాసు. (గురు)

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(8188)

శ్రీ దత్తాత్రేయ, ఉయ్యూరు (యస్టీ) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న శిశువు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీజు సాహెబుచే మృతసిద్ధిగా తయారుచేయబడి ఆశేకయోగ్యతాపత్రములు డిడైన మందుల వివరము:-

1. సిల్వరు పువ్వులు— ఇది రాచపుండ్లు, మేనారణములు, ముఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మానును. శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు ఆపరేషన్ లేకనే బయటికి తీయటం పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్న, గోరుమట్టు, తామర, కలుపుకెప్ప, గడ్డి, కర్పాశి, మదమనూలువగైరాలు ఆమోఘముగా కరుదును. యావత్తు శివంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులంమారు శరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపూత, కాశినపుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకున్న పుషయోగించును. గోరీయాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియూత్ సులేమాని— ఇది యువాని కాత్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు మెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యాయోగ్యము.

బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్ర లె— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజావీధరాకు అవున్సు సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరా వగైర యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనిచేయును.

6. పార్వపునొప్పి వగైర యావత్తు నొప్పులకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై నుదహరించిన మందు లన్నియు బర్మా వై నాదేశముల డాక్టరు ఫ్రాంకో అను ఒక మహామహునివలన కనిపెట్టబడినవి.

ఇకను వివరములు గోరువారు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన జడయగలరు. వై నుదహరించిన మందులు పుషయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor South Vallur and Vuyyur Estates Thota-Vallur, Kistna District

ప్రతిఆంధ్రుడును చదువదగిన గ్రంథములు

(1) ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యచరిత్రము:— ప్రపంచములో పాతికభాగమును ఆంగ్లేయులు తెట్లు సంపాదించిరి. తెలుగుగ్రంథము రూప 1—0-0. (8207)

(2) అర్థశాస్త్రము:— మన దేశమున దర్శితవాద అధికముగ నుండుటకు కారణముల తెలుపుచు విశ్వరథ మభివృద్ధి యగుటకు మార్గముల నూచించు గ్రంథము రూప 1-4-0 ఈ రెండు పుస్తకము లేక కాలమున కొనువారికి పోట్లు ఖర్చు లుండవు. వలయువారు గ్రంథకర్త యను

మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య, ఎం. ఏ.

చక్రవర్తిపస్తాక్షరములు, మహారాజావారి కాలేజి, విజయనగరం అని వ్రాయవలెను.

తెనుగు సేవిత్ ప్రొసీడర్ కోడ్ రూ 5 క్రిమినల్ ప్రొసీడర్ కోడ్ 6 Chitale's Indian Digest 1909-1921; 4 Volumes Rs. 35 విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.

హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము.

శ్రీ దుర్ముతినామసంవత్సర ఆశ్వయుజ శు ౧౦ నాడు హైదరాబాదు పురమునందలి వివేకవర్ధని నాటకశాల ఎదుటి విశాలప్రదేశమందు "దసరా సమ్మేళనము" అను పేర నొకసభ సమావేశ భర్త్యసంస్థాపన సంఘము వారిచే సమకూర్చబడినది. సుమారు నాలుగైదు వేలమంది ప్రజలు సభనలంకరించిరి. ఆసభకు ప్రసిద్ధి నొందిన న్యాయవాదులగు శ్రీయుత అరసముద్దిఅయ్యంగారు అగ్రాసనాధిపతులుగా వై సభవారీచే నెన్నుకొనబడిరి. న్యాయవాదులగు పండిత కేశవరావుగారు దసరా యుత్పత్తిని గురించి రామాయణము భారతము దేవీభాగవతము మున్నగు గ్రంథముయందలి మూలమును విస్తృతముగ యుపన్యసించి హిందూమహమ్మదీయ సోదరుల హృదయములను రంజింపజేసిరి. పూర్వము దసరాకు జరుగుచుండెడి ఆయుధపూజనుగురించి వర్ణించుచు ప్రస్తుతము దురదృష్టముచే కాశితమును కత్తిరించు నట్టి కత్తిలను టేక్ పెన్సిలు చెక్కునట్టి చాతులను పూజింపవలసినగతి పట్టినందులకై విషాదము వెల్లిబుచ్చిరి. తరువాత హయద్రాబాదున ప్రసిద్ధిబొంది నాయకులగు వామన నాయకుగారు రామచంద్ర వాయకు బ్యారిష్టరుగారును వై విషాదమున కెడములేకుండునట్లు రాటచక్రమును పూజించుట ఖద్దరుకత్త్రములను ధరించుటచే మన మనోరథములు సమకూరజాలునని యుపన్యసించిరి. మరియు మనదేశసోదరుల యభ్యాగ్యనీతినిగురించి వర్ణించుచు మనము స్వదేశవస్త్రములను ధరించిన నేగాని మనదేశసోదరుల దైన్యము దీరజాలదని వక్కాణించిరి. పిమ్మట ప్రసిద్ధిబొందిన బ్యారిష్టరులగు మహమ్మదు అగ్గరుగారు శ్రీ క్రిష్ణ గారును వై విషయములను బలపర్చుచు హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమును గురించి ప్రశంసనీయముగా వర్ణించి సభ్యుల నానందాభివ్రాంబులంపజేసిరి. తరువాతి రాఘవేంద్రరావు కర్క గారు మున్నగు కొందరు ప్రముఖుల యుపన్యాసములు గావించు పుడెను. పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యుపన్యాసమును ఒక ముఖ్యులగు భారతశిల్పకముతో విరమించిరి.

పిమ్మట వామన నాయకుగారి నిర్దేశమువై హిందూమహమ్మదీయ సోదరులందరునుగలసి దేవదర్శనార్థమై తూర్పుబాజారులో ముక్తిధరు బాగునందున్న దేవీమందిరమునకు జనిరి. అచ్చటను సుమారుమాడునాలుగువేల ప్రజలుకూడిరి. హిందూమహమ్మదీయులందరు సోదరభావముతో దేవికి విన్నమై మనోరథాన్వాష్టికై ప్రార్థనము సల్పిరి. అచ్చట నొకరాటముకు దేవీసాన్నిధ్యమున పూజగావించుపడెను. శ్రీయుత మహమ్మదు అగ్గరు బ్యారిష్టరుగారు దేవీ నమస్కారములుగావించి దేవీ పూజాతుత ఫలహారములంగొని గులాబిమాలాలంకృతులై, కుంకమతిలక ధారనులై గాంధీబీధరించి దేవీమందిర సోపానమువైనించి హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళన మిట్లు క్రియారూపము లనంత వలయుననియు నే ధరించిన తిలకము నా యద్వైత తిలకమై మద్వంతజనితులగు సంతానముల లాటములనైక్విధించునని తమయనగర్భ గంభీరవాగ్దోషిచే సభాసదుల సంతోష సారంగములజేసిరి. పిమ్మట యదేశసభమునందు వామననాయకుగారును రామచంద్ర నాయకుగారును. వివేకవస్త్రములను పూర్వముగా బహిష్కరించి స్వదేశ వస్త్రములను ధరించెదమని దేవీసాన్నిధ్యము ప్రమాణము గావించవలెనని సభ్యులనుగోరిరి. అందరు అట్లే పమాణముజేసి సంతోష చిత్తములతో గృహములకు జని వై ప్రమాణవాక్యములగు క్రియారూపమునందించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

పురవాసిని.

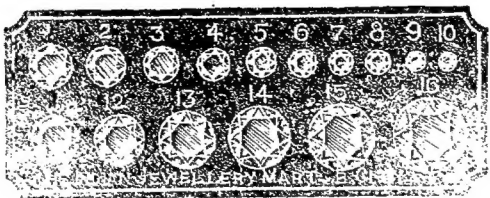

Table with 4 columns: వర్ణము, బాగ, పుండే, యంపేషన్, కుచ్చి, కెంపులు, వలయును, నెం 1 నైజా, నుండి 11 నైజా లన్నియు, కెంపులు, వెల, కెంపులు, వెల.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్ట్, పోస్టబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ. (3168)

అపొకమునకు

య్యరిలు మొదలు య్యరిల వరకు భరగలది. నూలువడకు గాట్టుములు మానదీ సిద్ధముగా నున్నది. కోజా, టేకుకట్టతో తయారైన గృహసాధకములుకూడగలవు. వివరములకు ఈ దిశవ విలాసమునకు వ్రాయుడు. S. T. Murthy & Co., 60, P. V. Covil Street, Kayapuram, Madras.

మిల్లు ఎంజినులు అచ్చాకమునకు

1 200 బి. హెచ్. పి. కార్లిస్ కాంపౌండు ౪ బె వారిచే తయారుచేయబడినది. 2 200 బి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు హార్వే అందు కో వారిచే తయారుచేయబడినది. 3 500 బి. హెచ్. పి. వర్తికల్ ట్రిపిల్ ఎక్స్ పాన్షన్ కార్లిస్ నూఆర్ట్ వారిచే తయారుచేయబడినది. 4 1600 బి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు కార్లిస్ గాల్లోవే (8216) వారిచే తయారుచేయబడినది. J. C. Tosh Ltd., 24 Strand Road, Calcutta.

- 1 గాంధీ విజయభృజనాటకము 1-0-0 2 పులక మహారాజనాటకము 1-0-0 ఈ రెండు నాటకములును ఇంతటినుండి రెండుమాసము లవకాశము వివాద్యులకు, స్త్రీలకు, పుస్తకభాండాగారములకు మాత్రము రు 1-8-0 లకు విక్రయింతుము. పోస్టేజీ ప్రత్యేకం. వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను. కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, రాజమండ్రి

శివామితలైలము

తలంతుకు మేలైనది. మెదటికి బలము. కండ్లకోగమును పోగొట్టును. వెల 6 బెన్సుల బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను. విశ్వనాథం సుబ్బరామలైర్య ఆయుర్వేదోపద్య భరణము, (8115) కోపూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

నారీ మనోహర పత్రి పనులు

విశాఖపట్టణము మూలధనము — లక్ష రూపాయలు వంతువిలువ — ఒకరూపాయ ఉద్దేశము

- 1. వేరు వేరు జాతుల మేలువరుసపత్రి మనదేశములో పండించుట. 2. పనివాండ్రచే చేతనూలు వడికించి వివిధములగు బట్టలు చేయించుట. 3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పనడ్డికి అప్పు నిచ్చుట. 4. ప్రతివోట వ్రాంచి నేర్పించి నచ్చుటచ్చట తయారగుచున్న నూలుబట్టలు న్యాయమైన ధరకు కొనుట. 5. నూలువడకడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలకు ద్వారా చేర్చించుట. 6. లాభములో నాలుగవంతు వేశనేవకు వినియోగ పరచుట.

విజంట్లు

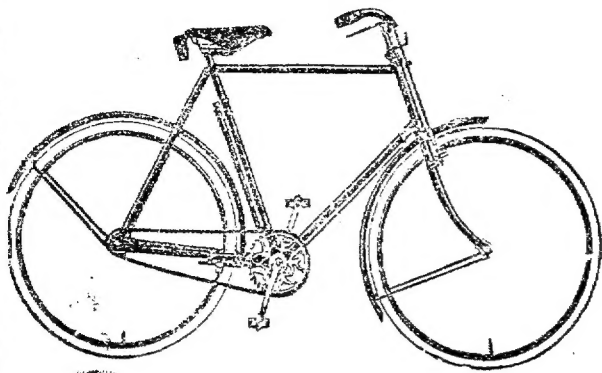
ప్రతిగ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, వీరోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము కమీషను వైని యేజింట్లు కావలెను.

లక్కరాజు - అప్పలస్వామినాయుడు, (3168) స్థాపకుడు.

Have you Realised— The Kyooch Popular

that the money spent daily on Rickshaw Hire can be better invested by purchasing one of the following Bicycles?

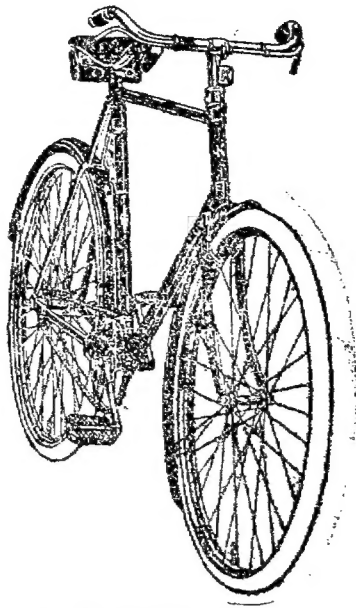
The Hopper Popular

ది హాపర్ పాపులర్.

ఈ రకము లైసిక్స్ సేనలు ప్రపంచమునందు అనేకభాగములందు వాడుకలో నున్నవి. ప్రతియొక్క నిషయమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమైంది. చక్కగా తయారుచేయబడినవి. అత్యుత్తమముగా నిర్మించినవి. అనేక సంవత్సరములవరకు చెడదు. దీనిని మేము తిప్పక సిఫార్సు చేయుచుము.

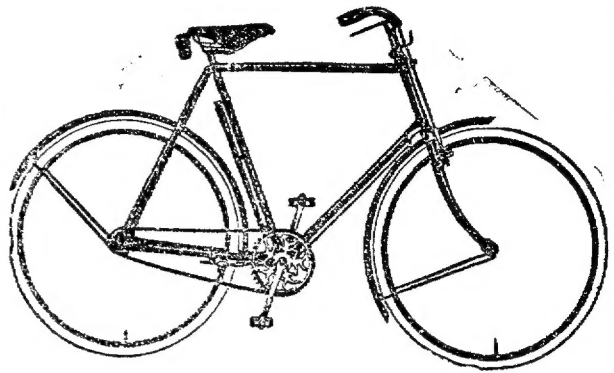
ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 165

ది కైచాచ్ పాపులర్.

దక్షిణాసియాదేశమునందు అనేకసేల మెషినులు వాడుకలో నున్నవి. దాని నవ రోజులవరకు ప్రతివారును తృప్తి పొంది యున్నారు. డెన్ లెప్ లైకులుచే అమర్చబడినది. మొత్తముమీద అన్నిభాగములు మిక్కిలి మేలైనవాటితో మిక్కిలి అందముగా అమర్చబడియున్నది. ఇంగ్లాండునందు కర్మాగారము లన్నిటిలోను మిక్కిలి పేరుపొందిన గొప్ప కర్మాగారమునం దిది తయారుచేయబడినది. ఇది "కయ్చులేన్" మెషిను. ప్రస్తుతపు ధర రూ 175

The Addison Roadster

ది ఆడ్డిసన్ రోడ్ రైడర్.

Each may be had on easy payment terms call or write for our new catalogue which contains cycles of all popular makes & will last for years.

మంచి కనికరమునకు పేరు పొందినట్టి ఏయిల్ కంపెనీ వారిచే తయారు చేయబడినది. ఈ మెషిను వేడి రోడ్లకు ఎంతోభ్రమముగా వెల యగునో అత్యంతగా అమృతమగుచున్నది. అయినప్పటికిన్ని ఇంకను కొన్ని మావర్గ గలవు ఇతరులుకూడ మా కంపెనీకి వచ్చుచున్నారు; అందుచే నీటి ధర త్వరలో వృద్ధి జేయవలసివచ్చును.

ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 155.

Fresh shipment of B. S. A. cycles just received of all sizes.

ADDISON & Co., Ltd. Mount Road, MADRAS.

విశ్వరూపు కంటెను ఆరోగ్యమే వ్రధానము
తంకి విలాసము: "క్యూరత్" మదరాసు.

ది ఆంగ్లో-అమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ,
శ్రేష్ఠమైనట్టియు, సరసమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు బాహుళ్యాల,
మానుప్రసిద్ధమైన నవరత్నములు:

- (1) ఆస్తమాక్యూరు: ఈ బిస్కెట్లముచే బాధపడుచున్నవారి కిదియొకవరప్రసాదమని అనేకగొప్పవారిచే సిఫార్సు చేయబడినది. అతిస్వల్పకాలములోనే అత్యుత్తమమైన గుణము నిచ్చును. వాడి చూచిన తెలియును. ధర 2 బిస్కెట్లు బుడ్డి 1-కి రూ 2; 4 బిస్కెట్లు బుడ్డి 1-కి రూ 2.
- (2) ఆంటిమలేరియా మిక్చర్: కొంద జ్వరములకు, సాధారణ జ్వరములకు రామబాణము వంటిది. బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.
- (3) శ్రేష్ఠమైన నర్వెస్ ట్యాగ్: ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. అమృతమైన గుణము నిచ్చును. శ్రీపురుషులు దీనిని కష్టక సేవించవచ్చును ఆపాయ మేమి యులేదు. చికిత్సించువారికి, బలహీనులకు శాశ్వతమైన పటుత్వమును, ఉత్సాహమును త్వరలో కలుగ జేయును.
- (4) అణ్డాజి వెయిన్ బామ్: సకల నొప్పులు, బాధలు దీనిని వైన రుద్దుటచే మారుచుగను. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0
- (5) కలరా డ్రాప్స్: కల - కు దీనికి కమానమైన దేదియు లేదనియే దృఢముగా చెప్పవచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.
- (6) డైయాబెటిక్ పిల్స్: అతిమాత్రంగాను ఎంతకాలమునందీ యున్న ను త్వరలో నయచుగను. అతిమాత్రవ్యాధిగ్రస్తలు తప్పక రోగవిముక్తు లగుదురు. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 4.
- (7) ఉమెన్స్ ప్రెండు: స్త్రీల కొరతకి స్నేహితునివంటిది. ఆకాలబహిష్ఠి, బహిష్ఠికాలమునందు నొప్పి, క్రమముకల్పిన బహిష్ఠి, వంధ్యత్వము మున్నగువాటిని పోగొట్టి మంచిగుణము కల్పక నిచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

సకల విధమైన మందు సామానులు, పేటంటు బాహుళ్యములు, శత్రుసంబంధమైన ఆయుధములు, వాసన పిండ్లు, అత్తరులు, దంతసంబంధమైన సామానులు, నులొవనములు క్రొత్తవి పూచిగా పంపబడును. యంత్రాలములు, పురపాలక సంఘములు, ధర్మవైద్యశాలలు, పాఠశాలలు కళాశాలలు మున్నగు వాటికి ప్రత్యేకపు ధరలు గలవు ఇతిగతము లన్నిటికంటెను మా ధాన్య సరఫరాగా నుండును. బహుపురా అడ్డములు అనిబాగ్ త్రోవ, అక్బర్ తోవ పంపబడును. విస్తారముగా తెప్పించుకొనువారికి మంచి కమీషను యియ్యబడును. పాకులు, రాత్రియు మా బాహుళ్యాల తెలుపబడియుండును.

ప్రాప్తి- వి. ఎమ్. అణ్డాజీ అందుబ్రదర్స్,
కెమిస్టును, డ్రగిస్టును, 2/200 లంక శాల వీధి, మదరాసు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావదమగు
లోకామయవార
కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వాత్మమగుణకారియగు దివ్యావధము
వేంకటేశ్వరస్వామి ధారాళముగా చెప్పవచ్చును
నీటిలో అత్యంతమైన యే వస్తువు తేలికైనది
గావున అపుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు (పరిపక్వ) మన సంవత్సరములకు
సేవించవచ్చును. ఈ మూత్రము 8 నుండి 5 క
రకు తాంబూలముతో గాని లేక వట్టి నోటి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అజీర్ణము మలబద్ధము చికి
త్స జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము
వారము, దగ్గు, పడికము నరముల నొప్పి లుల

హీనత ఇంపు ఎంకా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. బబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేసారి కూర్చుండ కల
సిన గుమస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
ఘోషాశ్రమిలు కూడ ఈ మూత్రము సేవించి గుణమును పొగ
డుచున్నారు. 250 మూత్రము గల సీసా 1-కి కల రు 0.4-0
ఒక సీసామొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తే 0.4-0 ఒకేసా. 6
6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్తే తో

12 సీసాలు " " 2-18-0
25 సీసాలు " " 5-8-0

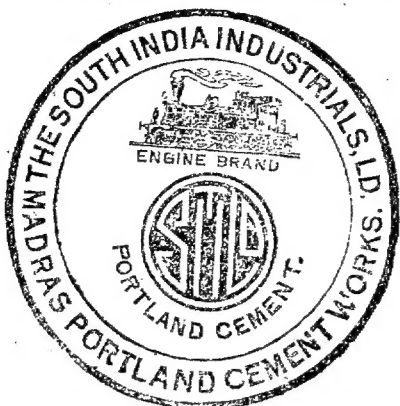
అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
తంకి విలాసము— మండిట్ మైసూరు.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు” “ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లుకట్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలనస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అనేకరకములు చేయక, బిక్కిలెరకము ఎంతబాగుగా చేయవచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది.
4. వైద్యుని కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలము సిమెంటులా యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
5. సిమెంటు తీయనప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అదిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలగ గలేవు.
6. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంబంధములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టుబెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

(8049)

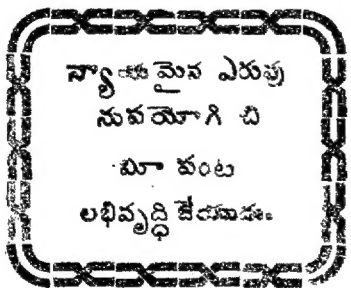
Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేక పు

ఫర్టిలైజరులను

వడ్లు, చెరుగు, బొన్నలు,
బెంకాయ, పొగాకు
మొదలగు వంటలను
పండించుటకు
ఉపయోగింపుడు.

చేవలసిన యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేవల ఎటువ
ఎముకల పొడి
మొలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు ధర్మపురి ఈ క్రింది చిరునామములకు వ్రాసిన తెలుపుముడు:-

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.

TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనస్సు మద్దూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా. ఎన్. డి. కృష్ణ అయ్యంగారు,
ద్వారక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భోపాల్, నామకల్. టి. ఆర్. రామను
జన్, శ్రీవేంకటాచలం, చెంగల్పట్టణం. ఆర్. పిల్లలొకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు
జిల్లా. టి. ఎన్. వెంకటేశ్వరయ్య, సన్యాసిగామం, తిరునల్వేలిజిల్లా. 3014

మేలగు పాంటెక్ కలములు (1514)

బొంబాయి 3.0-0	వెట్టూరు 205 2-8.0
బొంబాయి 4.8-0	" 200 2-0.0
బొంబాయి 7.0-0	బొంబాయి 2-8.0
బొంబాయి 0-18.0	బొంబాయి 0-2.0

గిరి ప్రదేవు, వైద్యుడు, ట్రీచీరు, మద్రాసు.

తామర తయిలము

రాజారాణిగల డబ్బాలో ఉంచుచు. వెల 0-8-0.
తామర; తిరు; పిత్తగ గడ్డి; దురద; ఉంగరములవంటి
యెల్లు; రసీకాయలు; కెల్లెడుక లాడిపోవుట మొదలగు
వర్తమానముల నాశము చేయుగలదు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

ఇది చూడండి

No.

చూచినచో మరువవ

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకప్పుడెక్కడా

కలరా వేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యవధము

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా

సిలోన్, ఏజ్ మొదలగుచోట్ల అనేక

వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకప్పుడెక్కడా శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాబలాగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు

ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారప్పవీధి, జి. టి. మదరాసు.

స్వదేశ హాసనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రకృతమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు
చున్న చిన్న, పెద్దనైజల మడతచాకులు, పేనా
కత్తులు, బల్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి
తయారుచేయబడుచున్న అన్నినైజల యిత్తడి
కప్పతాళములు, ఇనుకకప్పతాళములు, మేలయిన
మంగలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కప్పతాళ
ములు, మంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయ
బడిన యినుకపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా
కర్మాగారమున తయారు చేయబడుచున్నది (3081)

ధర్మాస్త్రములకు పంపిన ధర్మము తెలుపుచును.

వర్తమానము సరసమైన కమీషన్ నీయబడును.

తండ్రి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వరయ్య అండ్ కో.,
“ఇండస్ట్రియల్స్” కట్టపు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వెదాపురం. వెదాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

మలయ చందనము.

గనేరి అను నెగరోగమునకు వర్తమానము

పశ్చిమలేడు. సిద్దికారితో పనిలేదు
ఎటువ, తెలుపుపచ్చ, అను మూడ
విధముల నెగరోగమును మూడు భా
టలలో మాన్యును. శ్రీలక్ష్మీలకును
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షసము.

డబ్బీ 1-కి రు. 2-4-1

1 చందీసి (మలయచందనమున కనుపానము) డబ్బీ 3-0-1

1251

యుతుశోధక

యుతుశోధక మున్నగు గ్రంథములకు దోషములను బ
గొట్టి సంతానము నొసంగు చింతాచుడి. డబ్బీ 2-0-1

ప్రీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బళులు. చుంచుకువానను.
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బీ 0-1-2-1

గంధకృష్ణార్చన, రామవరం, (గోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

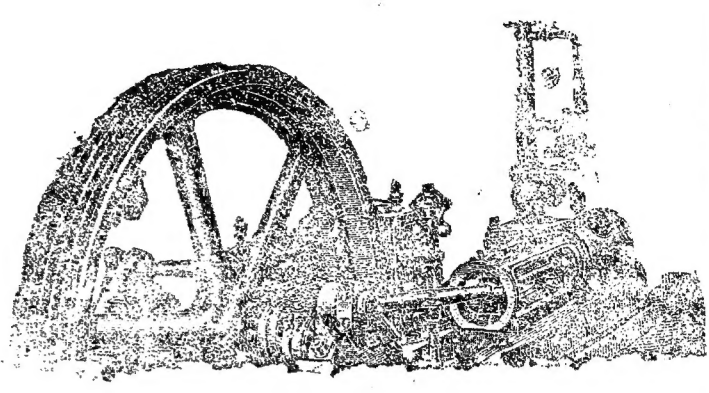
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

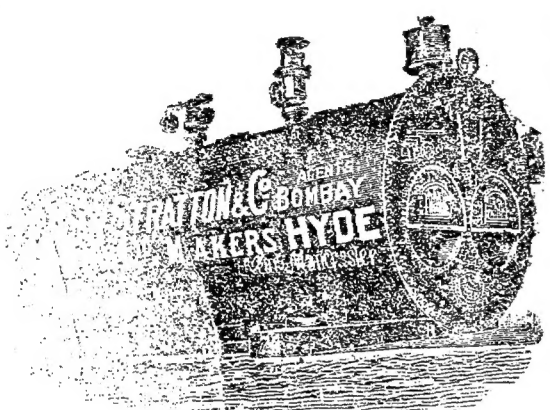
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంపోర్టర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 2' అడుగుల వర
కుండును — డయామీటరు
ఆ 3. మొదలు 6 అ 6 అం.
వరకు యొందును.
స్టీల్ కంట్రింగు (వెవరు
80 పౌండులు మొదలు
180 పౌండుల వరకుండును.

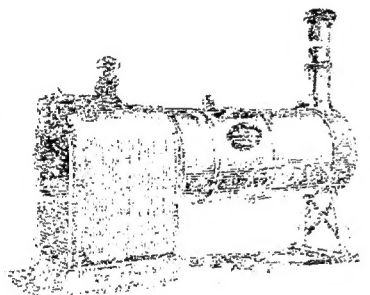

హైక్రాను స్ట్రీట్ కార్ నెట్ బాయిలర్లు.

హైక్రాను స్ట్రీట్ లంకామైరు బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అం మొదలు 32 అం వరకుండును.

డయామీటరు 6 అం మొదలు 8 అం వరకుండును.
మొత్తము 250 పౌండులు
స్టీల్ కంట్రింగు (వెవరు 100 పౌండులు వరకుండును.

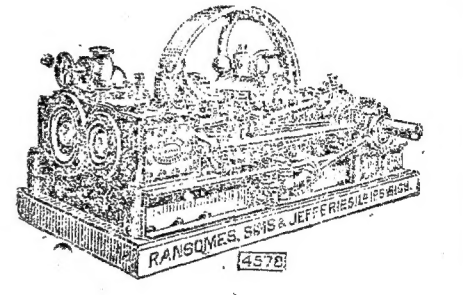
లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీల్ కంట్రింగు (వెవరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌండులు 120 పౌండులు 150 పౌండులు వరకుండును.

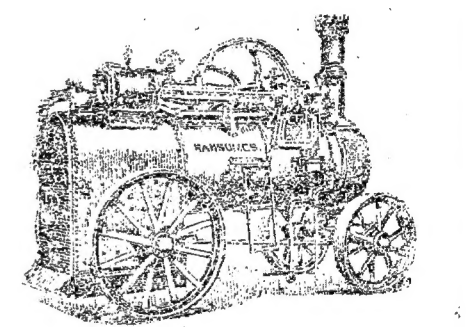
వర్టికల్ బాయిలర్లు.
స్టీల్ కంట్రింగు (వెవరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌండులు వరకుండును.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.
మాది జిప్సింగు మెషిన్, వాటి సామానులు
మాది వెస్టింగ్ మెషిన్
మాది స్పిన్డింగు మెషిన్
మాది వీవింగు మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల ట్రిక్ బాయిలర్లు
కోల్డ్ వాటర్ బిల్డింగు మెషిన్
మాది మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్
మట్టి బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, ప్లంబు సామగ్రి సంగంభుమైన కొరముట్లు
కెరెన్ మాదె వరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
తేతులు వర్క్సు సాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెట్టు
కాల్ బరన్ అండు కాన్స్ట్రక్షన్ ఫర్మిలు.
వగయిరా అన్ని రకముల సామానులు.

సైడ్ బైస్ డ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.
(క్రాస్ మెషిన్ మొననుండి పోల్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీ డు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెవరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో (వెవర్ సిలిండరు).
స్టీము వెవరు 150 పౌండులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవర్ బాపనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అశ్వు తాంజనము అశ్వు నొప్పులకు దివ్యాశ్వుతము.
దగ్గు, శైత్యము, వడిశము, రొమ్మవడిశము, తలనెప్పే, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకలు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యాశ్వుతము.
చక్కని డబ్బిలో నహ తల రూ 0-10-0; దబక 1-5 రూ 5-12-0. పోట్లుభర్తులు నలు.
అశ్వు తాంజనం ది పో. } 109, ప్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

హనుమాన్ బొరక్కు సబ్బు చర్మ వ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు సన్స్, మద్రాసు